

ΕΠΙΤΕΛΙΑΚΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΓΙΑ ΤΑ

ΕΤΗ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΙ • 7

Πρύτανη ΕΚΠΑ 7

Κοσμήτορα Σχολής Επιστημών Υγείας 11

Προέδρου Τμήματος Νοσηλευτικής 13

ΕΙΣΑΓΩΓΗ • 17

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ • 19

Στέγαση του Τμήματος Νοσηλευτικής 27

Διοίκηση - Πρόεδροι Τμήματος 29

Διδακτικό Προσωπικό 34

Αυτοί που Έφυγαν 35

Αυτοί που Τιμήθηκαν 37

Επίτιμοι Διδάκτορες 42

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ • 43

Εργαστήριο Ανατομίας 43

Εργαστήριο Οργάνωσης και Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας 46

Εργαστήριο Βιολογίας - Βιοχημείας 47

Εργαστήριο Πληροφορικής της Υγείας 48

Εργαστήριο Πρόληψης 51

Εργαστήριο Παιδιατρικών Νοσηλευτικών Εφαρμογών 51

Εργαστήριο Κλινικής Επιδημιολογίας 54

Εργαστήριο Βιοστατιστικής 54

Εργαστήριο Ανάπτυξης, Βελτίωσης, Φροντίδας

Συστημάτων Νοσηλευτικής 54

Εργαστήριο για την Ψυχική Υγεία Επαγγελματιών Υγείας 55

Εργαστήριο Κοινωνικής Νοσηλευτικής 55

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ • 59

Κλινικές-Εργαστήρια **59**

Κλινική Εντατικής Νοσηλείας **59**

Χειρουργική Κλινική του Τμήματος Νοσηλευτικής **62**

Παθολογική Κλινική & Ηπατογαστρεντερολογική Μονάδα **63**

Ψυχιατρική Κλινική **66**

Παιδιατρική Κλινική **68**

Εργαστήριο Λειτουργικού Ελέγχου Πνευμόνων,

Βρογχοσκοπήσεων & Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας **70**

Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών **72**

Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης **74**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ • 77

Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών **77**

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών **84**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ • 91

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ • 95

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ • 97

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ [1946-2021] • 110

ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ (ΕΘΝΙΚΕΣ & ΔΙΕΘΝΕΙΣ) • 118

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ • 120

COVID-19 • 125

ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ

ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΦΟΡΕΙΣ • 127

ΔΩΡΕΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ • 128

ΕΠΙΛΟΓΟΣ • 139

ΜΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑ • 141

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ • 148

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρύτανη ΕΚΠΑ

Μελέτιος - Αθανάσιος Κ. Δημόπουλος

Το Τμήμα Νοσηλευτικής ιδρύθηκε το 1979 με αποστολή την ολοκληρωμένη και σύμφωνη με τις επιταγές της σύγχρονης επιστήμης μόρφωση επιστημόνων νοσηλευτών. Η Νοσηλευτική Επιστήμη περιλαμβάνει την αυτόνομη και συνεργατική φροντίδα των ατόμων όλων των ηλικιών, των οικογενειών, των ομάδων και των κοινοτήτων, ασθενών ή υγιών ατόμων σε όλες τις υπηρεσίες υγείας. **Η Νοσηλευτική αφορά στην προστασία, την προαγωγή και τη βελτιστοποίηση της υγείας, στην πρόληψη της ασθένειας και της βλάβης, στην ανακούφιση του υποφέρειν και της θεραπείας των ανθρώπινων αντιδράσεων.**

Βασική φιλοσοφία του Τμήματος Νοσηλευτικής είναι ότι ο άνθρωπος είναι το επίκεντρο σε όλα τα στάδια της εξέλιξής του, στα φυσιολογικά και παθολογικά φαινόμενα της ζωής. Η Νοσηλευτική Επιστήμη μελετά και προσεγγίζει θεραπευτικά, τις αντιδράσεις σε υπαρκτά ή/και δυνητικά προβλήματα υγείας ή τη βελτίωση της συνολικής ευεξίας του ατόμου, της οικογένειας και της κοινότητας.

Αποστολή του Τμήματος Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών εδώ και 42 χρόνια είναι να αναπτύξει, να μεταδώσει και να εφαρμόσει τη νοσηλευτική γνώση. Η θεωρητική και η κλινική εκπαίδευση είναι εξίσου αναγκαία για την κατάλληλη προετοιμασία επιστημόνων νοσηλευτών ικανών να ασκήσουν τη Νοσηλευτική σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και η διατύπωση και μελέτη ερευνητικών ερωτημάτων και/ή υποθέσεων.

Στο Τμήμα Νοσηλευτικής διεξάγεται, παράλληλα με το εκπαιδευτικό έργο, και καινοτόμος έρευνα με διεθνείς συνεργασίες. Ενδεικτικά θα μπορούσαν να αναφερθούν έρευνες σε κυτταρικό, μοριακό και συστημικό επίπεδο, μελέτες της συμπεριφοράς των ανθρώπων, της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας νέων παρεμβάσεων, καθώς και ανάλυση μηχανισμών διαφόρων νοσημάτων. Επίσης, μελέτες εκβάσεων, κλινικές και επιδημιολογικές, καθώς και μελέτες που σχετίζονται με την πολιτική και τα οικονομικά της υγείας για την ανεύρεση τρόπων βελτίωσης των συστημάτων παροχής της φροντίδας και μείωσης του κόστους και των ανισοτήτων υγείας.

Παράλληλα όλα αυτά τα χρόνια έχουν αναπτυχθεί πολλές κοινωνικές δράσεις με συμμετοχή των μελών του Τμήματος, με σημαντικό αντίκτυπο στην Κοινωνία και έργο με αναφορά πάντα στο αντικείμενο του Τμήματος. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν, μεταξύ άλλων, η ανθρωπιστική βοήθεια προς τους πρόσφυγες, η τεκμηριωμένη νοσηλευτική φροντίδα υγείας στο σπίτι για ευάλωτα άτομα, το «Δίκτυο Υγείας: Κάθε Μέρα Δίπλα στον Άνθρωπο», η κοινωνική δραστηριότητα του Εργαστηρίου Κοινωνικής Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ, καθώς και η ενεργός συμμετοχή στο πρόγραμμα «Σύμμαχοι Υγείας».

Το υψηλό επιπέδου διδακτικό προσωπικό του Τμήματος Νοσηλευτικής ενδυναμώνει με το έργο του την παραδοχή ότι κάθε ανθρώπινη ύπαρξη είναι μοναδική, υπεύθυνη για τον εαυτό της και ικανή να εξελιχθεί με πολλούς τρόπους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Ο ολιστικός τρόπος προσέγγισης επιβεβαιώνει την αξία, την αξιοπρέπεια και τη μοναδικότητα του κάθε ατόμου.

Βεβαίως, τα τελευταία 2 σχεδόν χρόνια, στην δύσκολη περίοδο της πανδημίας, το έργο του Τμήματος Νοσηλευτικής αναδείχθηκε ακόμα περισσότερο. Η κοινωνία «αγκάλιασε» και «χειροκρότησε» και το νοσηλευτικό προσωπικό, αναγνωρίζοντας την καίρια προσφορά του στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Έργο που μπορεί να εδράζεται μόνο στο στέρεο υπόβαθρο μιας επιτυχημένης και ολοκληρωμένης εκπαίδευσης, όπως αυτή που παρέχεται εδώ και 42 χρόνια από το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ.

Εκ μέρους των Πρυτανικών Αρχών θα ήθελα να εκφράσω τις ευχές σύσσωμης της πανεπιστημιακής κοινότητας στο Τμήμα Νοσηλευτικής για την αδιάλειπτη, επιτυχημένη και υψηλού επιπέδου λειτουργία και προσφορά του εδώ και 42 χρόνια. Το έργο αυτό συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση όχι μόνο της Δημόσιας Υγείας και της Δημόσιας Παιδείας στη χώρα μας, αλλά και του ΕΚΠΑ ως ενός ιστορικά και διαχρονικά σημαντικού θεσμού στήριξης της κοινωνίας και της Πολιτείας.

Οι Πρυτανικές Αρχές ήταν και θα συνεχίσουν να είναι ενεργοί συμπαραστάτες στη λειτουργία και σε κάθε δημιουργική πρωτοβουλία και δράση του Τμήματος.

Μ.-Α. Δημόπουλος
Πρύτανης ΕΚΠΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κοσμήτορα Σχολής Επιστημών Υγείας

Είναι προνόμιο για μένα το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της θητείας μου ως Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας είμαι στην ευχάριστη θέση να προλογίσω τον τιμητικό αυτό τόμο για τα σαράντα χρόνια λειτουργίας του Τμήματος Νοσηλευτικής.

Η προσφορά και τα επιτεύγματα των καθηγητών, των ερευνητών και των φοιτητών σε αυτό το χρονικό διάστημα, αποτέλεσαν τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης του Τμήματος και έθεσαν τους άξονες που καθορίζουν τους στρατηγικούς του στόχους στο πλαίσιο του οράματος και της αποστολής του.

Στοχεύοντας στην άρτια εκπαίδευση νοσηλευτών και νοσηλευτριών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, στην παραγωγή υψηλού επιπέδου έρευνας και στη συμμετοχή των μελών του Τμήματος σε ερευνητικά προγράμματα, συμβάλλουν καθοριστικά στην υποστήριξη και την προαγωγή της υγείας γενικότερα στη χώρα μας. Στόχος του Τμήματος παραμένει η προσέλκυση υψηλού επιπέδου φοιτητών και η συνεχής αναμόρφωση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών ώστε οι απόφοιτοι του Τμήματος να είναι σε θέση, ως πτυχιούχοι, να αντιμετωπίζουν τις καθημερινές προκλήσεις στον τομέα της υγείας.

Αδιαμφισβήτητη όμως είναι και η διεθνής αναγνώριση του έργου των μελών ΔΕΠ και ερευνητών του Τμήματος σε διεθνείς κατατάξεις Πανεπιστημίων στη θεματική ενότητα της νοσηλευτικής επιστήμης. Ενδεικτικά αναφέρω ότι το ΕΚΠΑ κατατάσσεται στις θέσεις 101-150 στην επιστήμη της νοσηλευτικής τόσο στην κατάταξη «Academic Ranking of World Universities» (κατάταξη της Σαγκάης), όσο και στην κατάταξη της QS (Quacquarelli Symonds).

Σύμφωνα με τα διεθνή στοιχεία, πριν από την πανδημία υπήρχε ήδη παγκόσμια έλλειψη περίπου 6 εκατομμυρίων νοσηλευτών και τα επόμενα χρόνια

αναμένεται να συνταξιοδοτηθούν 4,75 εκατομμύρια νοσηλευτές και νοσηλεύτριες. Με αυτά τα δεδομένα, αλλά και αναγνωρίζοντας την συμβολή τους στην υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση και προσφορά άρτια εκπαιδευμένων νοσηλευτών και νοσηλευτριών στην υγειονομική αγορά εργασίας αποτελεί μονόδρομο για την εύρυθμη λειτουργία των συστημάτων υγείας. Στο πλαίσιο αυτό το Τμήμα Νοσηλευτικής καλείται να συνεχίσει να λειτουργεί και να προσφέρει με τους ίδιους όρους αριστείας όπως το πράττει μέχρι σήμερα.

Εύχομαι σε όλα τα στελέχη του Τμήματος καλή επιτυχία στη συνέχιση του έργου τους και η Κοσμητεία θα είναι αρωγός στις προσπάθειές τους.

Καθηγητής Εμμανουήλ Α. Πικουλής
Κοσμήτορας Σχολής Επιστημών Υγείας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Προέδρου Τμήματος Νοσηλευτικής

Παύλος Μ. Μυριανθεύς

Με ιδιαίτερη χαρά, ικανοποίηση και συγκίνηση προλογίζω ως Πρόεδρος του Τμήματος αυτό το βιβλίο – λεύκωμα αλλά και συνάμα απολογισμό για τα 42 χρόνια ακαδημαϊκής λειτουργίας του Τμήματος Νοσηλευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΕΚΠΑ. Το Τμήμα ιδρύθηκε το 1979 (ΠΔ 184, 6 Μαρτίου 1979, ΦΕΚ 51 ΤΑ΄, 15-03-1979) με υπογραφή του Κωνσταντίνου Τσάτσου ως τμήμα της Ιατρικής Σχολής και στη συνέχεια αυτονομήθηκε και ανεξαρτητοποιήθηκε επί Κωνσταντίνου Καραμανλή το 1984 (ΦΕΚ 53, ΤΑ΄, 27-04-1984) ως μέρος της Σχολής Επιστημών Υγείας. Με το νόμο 3257 (ΦΕΚ 143/ΤΑ/29-7-2004) το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ έχει αναλάβει και την ακαδημαϊκή εκπαίδευση των φοιτητών της Σχολής Αξιωματικών Νοσηλευτικής (ΣΑΝ) κάτι που επιτελείται αδιάλειπτα από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006.

Από ίδρυση του το Τμήμα Νοσηλευτικής έχει πλούσια προσφορά στα πανεπιστημιακά εκπαιδευτικά δρώμενα της χώρας με τη παραγωγή Νοσηλευτών υψηλού επιπέδου που στελεχώνουν τα Ελληνικά Νοσοκομεία και άλλες υπηρεσίες υγείας της χώρας λαμβάνοντας σημαντικές διοικητικές θέσεις ευθύνης ενώ άλλοι απόφοιτοι μας στελεχώνουν επάξια άλλα Πανεπιστήμια της χώρας και του εξωτερικού. Παράλληλα το Τμήμα Νοσηλευτικής έχει παράξει σημαντικό διδακτικό, κλινικό, ερευνητικό, επιστημονικό και συγγραφικό έργο με αποτέλεσμα τη σημαντική διεθνή αναγνώριση και απήχηση του έτσι ώστε να κατατάσσεται για συνεχόμενα χρόνια (2017-2021) στις κορυφαίες 150 Σχολές Νοσηλευτικής παγκοσμίως σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παγκόσμιας κατάταξης Πανεπιστημίων του Οργανισμού QS (Quacquarelli Symonds). Σύμφωνα δε, με τα αποτελέσματα της παγκόσμιας κατάταξης Shanghai Jiaotong University, στο πλαίσιο της δραστηριότητας Academic Ranking of World Universities (ARWU) κατατάσσεται

στις θέσεις 101-150 παγκοσμίως. Επιπλέον, κατατάσσεται μεταξύ των 40 καλύτερων Νοσηλευτικών Σχολών στην Ευρώπη, ενώ αποτελεί το μόνο Ελληνικό Τμήμα Νοσηλευτικής (από τα 8) που περιλαμβάνεται στην εν λόγω κατάταξη τιμώντας έτσι στο σύνολο του το ΕΚΠΑ.

Όλα αυτά τα χρόνια το Τμήμα εξελίσσεται, εκσυγχρονίζεται και προσαρμόζεται ενσωματώνοντας στις εκπαιδευτικές του διαδικασίες τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας όπως η προσομοίωση και η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και σήμερα παρέχει 4ετή φοίτηση με εκπαιδευτικό πρόγραμμα που βασίζεται στις ευρωπαϊκές οδηγίες 36 και 55 του 2005 και 2013 αντίστοιχα και την εγχώρια Ελληνική νομοθεσία του 2010 (ΦΕΚ 78, ΤΑ΄ 25-5-2010). Διαθέτει πιστοποιημένο από την ΕΘΑΑΕ πρόγραμμα σπουδών με 4600 ώρες εκπαίδευσης από τις οποίες 2320 (52%) αφορούν κλινική άσκηση σε Νοσοκομεία από το πρώτο έτος. Το τμήμα μας διαθέτει 5 πανεπιστημιακές κλινικές (ΜΕΘ, Παθολογική, Χειρουργική, Ψυχιατρική και Παιδιατρική) οι οποίες στεγάζονται στο Νοσοκομείο «Άγιοι Ανάργυροι» στη Νέα Κηφισιά ή στο παιδιατρικό Νοσοκομείο «Αγλαΐα Κυριακού» αλλά και Νοσηλευτικά εργαστήρια που στεγάζονται στα 2 Νοσοκομεία με σημαντικό κλινικό έργο. Η ύπαρξη και εγκατάσταση κλινικών και εργαστηρίων σε Νοσοκομεία του ΕΣΥ σε συνδυασμό με την στελέχωση του Τμήματος με καθηγητές Ιατρούς, Νοσηλευτές αλλά και καθηγητές άλλων Επιστημών αποτελεί ένα σημαντικό προνόμιο του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ στον παγκόσμιο χάρτη δίνοντας του το πλεονέκτημα και την προστιθέμενη αξία τόσο για το ίδιο το Τμήμα όσο και για την εκπαίδευση των φοιτητών μας. Παράλληλα υπάρχουν τα ερευνητικά και εκπαιδευτικά εργαστήρια του Τμήματος με έδρα τις εγκαταστάσεις του Τμήματος στο Γουδί με σημαντικό έργο.

Σημαντική είναι ακόμη η προσφορά του Τμήματος στην μεταπτυχιακή εκπαίδευση (πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών, διδακτορικά και μεταδιδακτορική έρευνα) αλλά και στη συνεχιζόμενη δια βίου νοσηλευτική εκπαίδευση (εκπαιδευτικά προγράμματα).

Στο Τμήμα Νοσηλευτικής υπηρέτησαν και υπηρετούν διακεκριμένοι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι που συνέβαλαν με το ερευνητικό και το επιστημονικό τους έργο μαζί με το κλινικό τους έργο στην προβολή του Τμήματος και του ΕΚΠΑ γενικότερα αλλά και στην παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών υγείας προς τον πολίτη.

Με την αδιάλειπτη λοιπόν παρουσία του τα τελευταία 42 χρόνια, το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ είναι ένα από τα 8 πλέον Πανεπιστημιακά Τμήματα Νοσηλευτικής της χώρας αποτελώντας φάρο και οδηγό για μια επιτυχημένη πορεία ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος Νοσηλευτικής.

Από τη θέση αυτή βρίσκω την ευκαιρία να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος που έχει συμβάλει σημαντικά τον τελευταίο χρόνο με την δωρεά του στα πλαίσια της «δωρεάς για την υγεία», τόσο στην πρόσληψη κλινικών εκπαιδευτών και την χρηματοδότηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων αλλά και στην ανανέωση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού του τμήματος συνολικού ύψους 3.000.000 €.

Με αυτή την έκδοση που καλύπτει την χρονική περίοδο από την ίδρυση του Τμήματος μέχρι σήμερα (1979 – 2022) παρουσιάζεται το σημαντικό έργο και η προσφορά του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ στην Παιδεία, την Πολιτεία και την Κοινωνία. Ιδιαίτερες ευχαριστίες σε όλο το δυναμικό του Τμήματος αλλά και τους φοιτητές μας για την συμβολή τους στην έκδοση αυτού του βιβλίου αλλά και τις εκδόσεις «Broken Hill Publisher Ltd» για την δωρεάν έκδοση του.

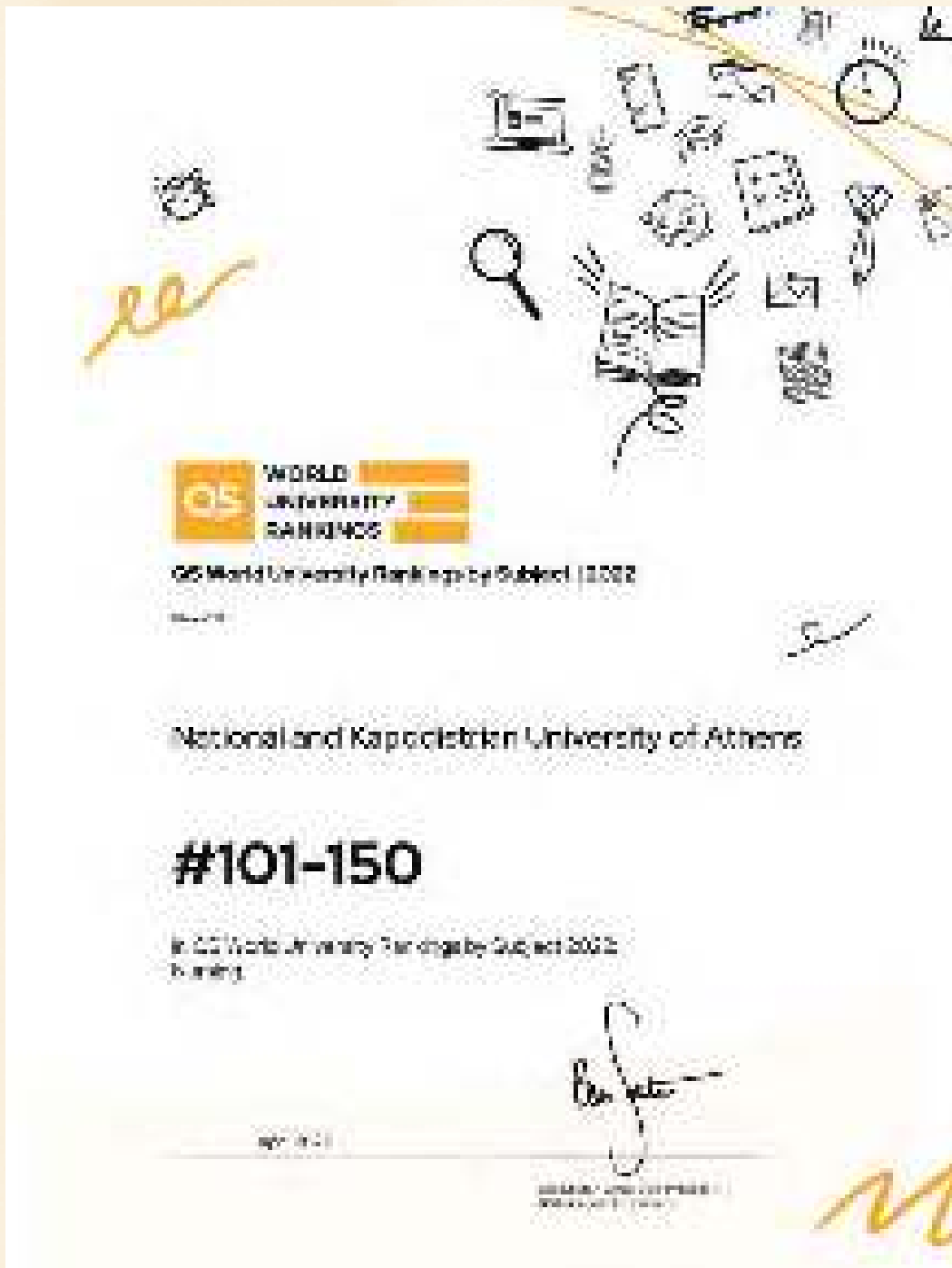
Με τη δέσμευση όλων ότι το αρχαιότερο και πλέον καταξιωμένο Πανεπιστημιακό Τμήμα Νοσηλευτικής στη χώρα θα στοχεύει πάντα στη παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών Παιδείας και Υγείας, παραδίδω αυτό το λεύκωμα στην Ελληνική κοινωνία.

Πάυλος Μ. Μυριανθεύς

Καθηγητής Εντατικολογίας – Πνευμονολογίας

Πρόεδρος Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα πρόσφατα
δραματικά
γεγονότα με την
πανδημία
ανέδειξαν τη
σημασία και τον
καθοριστικό ρόλο
του Νοσηλευτή
στη λειτουργία
των Υπηρεσιών
Υγείας και στη
Δημόσια Υγεία.

Το επιστημονικό αντικείμενο της Νοσηλευτικής και οι εφαρμογές της, προϋποθέτουν τη δημιουργία Πανεπιστημιακών Τμημάτων υψηλών προδιαγραφών που εκπαιδεύουν νοσηλευτές και νοσηλεύτριες ώστε να παρέχουν άρτια φροντίδα σε όσους τη χρειάζονται. Το 1ο Τμήμα Νοσηλευτικής ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1981, πριν 40 χρόνια, στο ΕΚΠΑ, και μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα αναπτύχθηκε σε τέτοιο βαθμό, ώστε σήμερα να συγκαταλέγεται ανάμεσα στα 150 καλύτερα Τμήματα Νοσηλευτικής του κόσμου.

Με αφορμή την 40^η επέτειο από την ίδρυση του Τμήματος Νοσηλευτικής, θέλουμε να αφηγηθούμε την ιστορία του.

Η Νοσηλευτική μαζί με την Ιατρική, την Οδοντιατρική και τη Φαρμακευτική συνιστούν τις Επιστήμες Υγείας.

Στο επίκεντρο της νοσηλευτικής είναι ο Άνθρωπος σε όλα τα στάδια της εξέλιξής του, που αντιμετωπίζεται ολιστικά, ως βιολογική και ψυχο-κοινωνική οντότητα. Ως Επιστήμη, η Νοσηλευτική μελετά και προσεγγίζει θεραπευτικά, την ανταπόκριση του ατόμου σε υπαρκτά και δυνητικά προβλήματα υγείας συμβάλλοντας στην πρόληψη, στη θεραπεία ασθενειών και στη βελτίωση της ευεξίας του ατόμου. Νοσηλευτική είναι η προστασία, η προαγωγή και η βελτίωση της υγείας, η πρόληψη ενδεχόμενης ασθένειας ή βλάβης, η ανακούφιση του «υποφέρειν» και η συνηγορία στη φροντίδα ατόμων, οικογενειών, κοινοτήτων και πληθυσμών.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ιστορικά, η εκπαίδευση των νοσηλευτών στην Ελλάδα ξεκίνησε το 1875 με την Ίδρυση της πρώτης Σχολής Αδελφών Νοσοκόμων του Νοσοκομείου «Ο Ευαγγελισμός» και ακολούθησαν η Σχολή του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού και άλλων μεγάλων νοσοκομείων της χώρας. Την εποχή εκείνη η εφαρμογή **αυτόνομης** νοσηλευτικής πρακτικής ελάχιστα αναγνωριζόταν και εκείνο που διδάσκονταν οι φοιτητές ήταν να είναι υπάκουοι παρά σκεπτόμενοι επαγγελματίες στην διαδικασία παροχής υπηρεσιών υγείας.

Όλα αυτά συνέβαλαν σε έναν πλούσιο προβληματισμό και γόνιμες συζητήσεις στο νοσηλευτικό κλάδο σχετικά με την *κατάλληλη* εκπαιδευτική προετοιμασία των φοιτητών για την άσκηση της νοσηλευτικής σύμφωνα με τις εξελίξεις στο χώρο της υγείας και πιο συγκεκριμένα στο πεδίο της νοσηλευτικής επιστήμης στο Δυτικό κόσμο. Έτσι, εντάθηκαν οι προσπάθειες αφενός για τη βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων νοσηλευτικών υπηρεσιών, και αφετέρου για την επαγγελματική εκπαίδευση νοσηλευτών που λειτουρ-

Αείμνηστη Βασιλική Λανάρα.

Αείμνηστη Ομότιμη Καθηγήτρια Αφροδίτη Ραγιά.

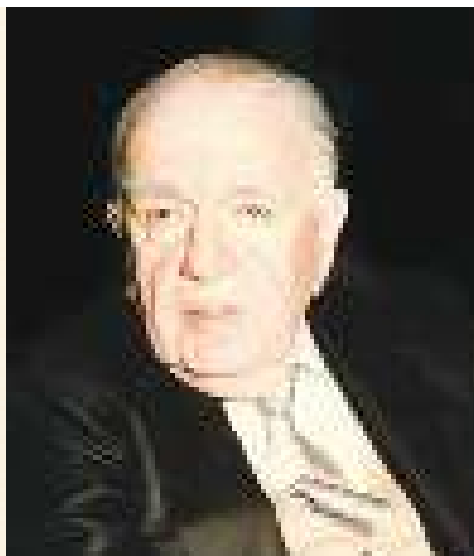

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Χρυσάνθη Πλατή.

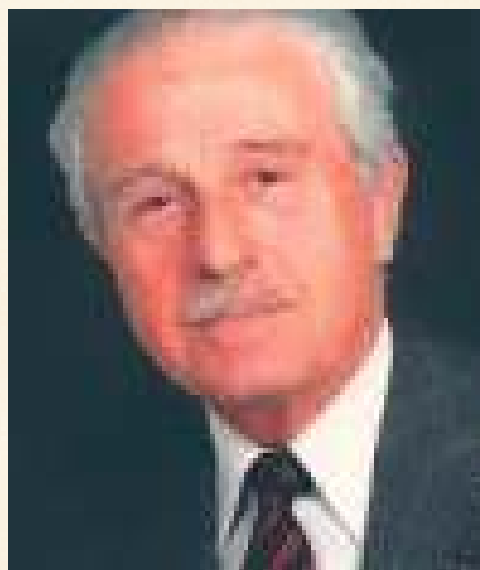
γούν αυτόνομα και σε συνεργασία με άλλους επαγγελματίες υγείας. Ως αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών, οι Σχολές που αναπτύχθηκαν σε διάφορα νοσοκομεία της χώρας εντάχθηκαν την δεκαετία του 1970 στην ανώτερη εκπαίδευση και στη συνέχεια στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Παράλληλα, κατά τη διάρκεια της ίδιας δεκαετίας, κορυφαίες νοσηλεύτριες όπως η αείμνηστη Βασιλική Λανάρα, η αείμνηστη Αφροδίτη Ραγιά, η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Χρυσάνθη Πλατή και η τότε Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελλήνων Νοσηλευτών αείμνηστη Σταυρούλα Παπαμικρούλη, συνέβαλαν καθοριστικά στην προαγωγή της νοσηλευτικής εκπαίδευσης. Το όραμά τους ήταν η διασφάλιση μιας ολοκληρωμένης εκπαίδευσης νοσηλευτών σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο. Αυτό επιτεύχθηκε χάρη στις πολύχρονες προσπάθειές τους και τη συνεργασία με φωτισμένους καθηγητές της Ιατρικής Σχολής και συγκεκριμένα τον αείμνηστο Καθηγητή Γεώργιο Δαΐκο, τον αείμνηστο Κωνσταντίνο Γαρδίκια, τον αείμνηστο Σπύρο Δοξιάδη, Υπουργός Υγείας την εποχή εκείνη, τον αείμνηστο Σπύρο Μαρκέτο Γ.Γ. του Υπουργείου Υγείας και τον αείμνηστο Νικόλαο Λούρο. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε το σημαντικό ρόλο σε όλο αυτό το εγχείρημα έπαιξαν και ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας αείμνηστος Κωνσταντίνος Τσάτσος και η σύζυγός του Ιωάννα.

Έτσι στις 15 Μαρτίου 1979 δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 184 «Περί ιδρύσεως Τμήματος Νοσηλευτικής εις την Ιατρικήν Σχολήν του Πανεπιστη-

Αείμνηστος Κωνσταντίνος Γαρδικάς.

Αείμνηστος Γεώργιος Δάικος.

Αείμνηστος Σπύρος Δοξιάδης.

Αείμνηστος Νικόλαος Λούρος.

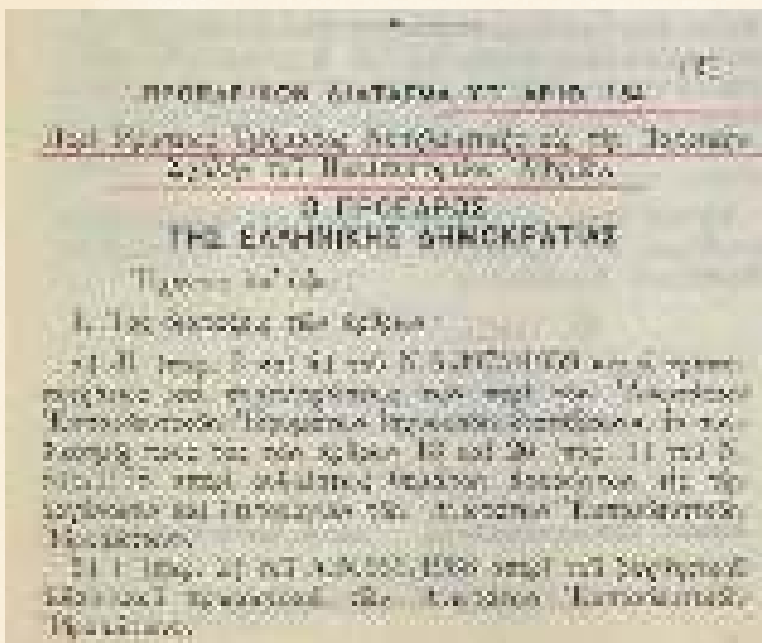
Αείμνηστος Κωνσταντίνος Τσάτσος.

“Είναι η κατάρτιση ηγετικών στελεχών νοσηλευτικής, δια την στελέχωσιν των νοσηλευτικών και υγειονομικών υπηρεσιών ως και των Σχολών Εκπαιδεύσεως του νοσηλευτικού προσωπικού της Χώρας,,

μίου Αθηνών», «σκοπός του οποίου»—όπως αναφέρει, «είναι η κατάρτιση ηγετικών στελεχών νοσηλευτικής, δια την στελέχωσιν των νοσηλευτικών και υγειονομικών υπηρεσιών ως και των Σχολών Εκπαιδεύσεως του νοσηλευτικού προσωπικού της Χώρας».

Την ημέρα εκείνη άνοιξε μια νέα σελίδα για τη Νοσηλευτική στην Ελλάδα. Η λειτουργία του Τμήματος ξεκίνησε το 1980, εδώ και 40 χρόνια. Τα πρώτα επτά χρόνια η εισαγωγή των φοιτητών γινόταν με κατατακτήριες εξετάσεις για τους αποφοίτους των ανωτέρων σχολών νοσηλευτικής του Υπουργείου Υγείας και Παιδείας. Το 1983, λειτούργησε και ένα πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών. Όταν απονεμήθηκε το πρώτο διδακτορικό δίπλωμα ο τότε Πρύτανης, Καθηγητής κ. Μι-

Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 184.

χάλης Σταθόπουλος, ανέφερε κατά τη διάρκεια της τελετής ορκωμοσίας: *“Σήμερα η νοσηλευτική ανήκει επίσημα στην ακαδημαϊκή κοινότητα”*. Με την απόκτηση διδακτορικών διπλωμάτων οι διδάκτορες πλέον νοσηλευτές είχαν τη δυνατότητα διδασκαλίας «νοσηλευτικών μαθημάτων», με αποφάσεις της ΓΣ ενώ το Τμήμα στελεχώθηκε και από καθηγητές Νοσηλευτικής και Ιατρικής.

Η εισαγωγή φοιτητών μέσω του συστήματος των πανελλαδικών εξετάσεων ξεκίνησε 7 χρόνια αργότερα, το 1987.

“Σήμερα η νοσηλευτική ανήκει επίσημα στην ακαδημαϊκή κοινότητα,,

Το πρώτο διδακτορικό δίπλωμα - Ορκομοσία.

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ¹	154	169	203	229
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ²	189	305	346	466
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΙ ²	107	94	106	103

¹ Νεοεισαχθέντες.

² Ενεργοί κατ'έτος.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι με την ίδρυσή του το Τμήμα Νοσηλευτικής ανήκε στην Ιατρική Σχολή, όμως το 1983 αυτονομήθηκε και από τότε λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών ενώ από το 2015 αποτελεί ανεξάρτητο τμήμα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, και ανήκει στη Σχολή Επιστημών Υγείας που περιλαμβάνει:

- Την Ιατρική Σχολή,
- Το Τμήμα Νοσηλευτικής,
- Την Οδοντιατρική Σχολή και το
- Το Τμήμα Φαρμακευτικής

Από το 2004 το Τμήμα Νοσηλευτικής άνοιξε τις πόρτες του στη Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής αναλαμβάνοντας την ακαδημαϊκή εκπαίδευση των φοιτητών της.

Κάθε χρόνο εισάγονται περίπου 230 προπτυχιακοί και 220 μεταπτυχιακοί φοιτητές.

Το σύνολο των Προπτυχιακών Πτυχιούχων έως και την ορκωμοσία του Φεβρουαρίου 2021 είναι: 3.848.

Οι ενεργοί φοιτητές (μέχρι το 8ο εξάμηνο) είναι: 744, ενώ οι επί πτυχίω φοιτητές: 522.

Η εκπαίδευση συντελείται σε ατμόσφαιρα αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ καθηγητών και φοιτητών. Εκείνο που επιδιώκεται είναι η ενσωμάτωση της θεωρίας στην κλινική πρακτική και η ανάπτυξη ικανοτήτων κριτικής σκέψης. Παράλληλα καλλιεργείται η έρευνα, που προσδιορίζει τις ανάγκες φροντίδας ατόμων, οικογενειών και κοινοτήτων και συμβάλλει στην τεκμηριωμένη αντιμετώπισή τους. Το Τμήμα λειτουργεί ως ανοιχτό σύστημα και διατηρεί γόνιμες συνεργασίες με κοινοτικούς φορείς, κέντρα υγείας και Νοσοκομεία όπου ασκούνται οι φοιτητές.

Με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Στεφανόπουλο.

Με τον Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο.

Από την τελετή συμφωνίας ένταξης ΣΑΝ στο Τμήμα Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ 2004. Παρόντες Πρόεδρος Τμήματος Νοσηλευτικής Καθηγητής Ιωάννης Μαντάς και Διοικήτρια ΣΑΝ και Ανώτατα Στελέχη του ΓΕΕΘΑ.

Από τη φοιτητική ζωή στο αμφιθέατρο.

Στέγαση του Τμήματος Νοσηλευτικής

Οι κτηριακές υποδομές του Τμήματος για μία περίπου δεκαετία από την ίδρυσή του, ήταν σχεδόν ανύπαρκτες καθότι φιλοξενήθηκε αρχικά σε κτήρια της Ιατρικής Σχολής. Το πρώτο κτήριο που ανήκε στο Τμήμα Νοσηλευτικής ανοικοδομήθηκε στις αρχές του 1990 σε οικόπεδο του Πανεπιστημίου.

Σημαντική υπήρξε η συμβολή των πρυτανικών αρχών και ιδιαίτερα του Πρύτανη Καθηγητή Μιχάλη Σταθόπουλο, και των Αντιπρυτάνεων Καθηγητή Γεώργιο Φιλοκύπρου, τον αείμνηστο Ιωάννη Δρακόπουλο και τον Καθηγητή Μιχάλη Δερμιτζάκη, που συνέβαλαν στην ανέγερση των κτηρίων του Τμήματος Νοσηλευτικής.

Έτσι σήμερα το κτηριακό συγκρότημα επί της οδού Παπαδιαμαντοπούλου 123 και Δήλου στο Γουδή, περιλαμβάνει ένα αμφιθέατρο 220 ατόμων και 3 αίθουσες διδασκαλίας εξοπλισμένες με σύγχρονα οπτικοακουστικά εποπτικά μέσα. Επίσης στο κτήριο στεγάζονται και λειτουργούν Εργαστήρια με σκοπό την εκπαίδευση των φοιτητών και τη διεξαγωγή έρευνας.

Για την κάλυψη των διαρκώς αυξανόμενων κτηριακών αναγκών του Τμήματος έχει ήδη δρομολογηθεί η ανέγερση γειτονικού κτιρίου στον ίδιο χώρο με την προγραμματισμένη κατασκευή δύο ακόμη ορόφων.

Παράλληλα, χρησιμοποιεί το αμφιθέατρο και τους χώρους του Γενικού Νοσοκομείου «Οι Άγιοι Ανάργυροι» όπου έχουν εγκατασταθεί οι 4 κλινικές και κάποια εργαστήρια του Τμήματος.

Η είσοδος του Τμήματος
(Παπαδιαμαντοπούλου 123).

1^ο Συνέδριο Συνέδριο Νοσηλευτικής, 6-9 Ιουνίου, 1995.

(Από αριστερά προς τα δεξιά) Ελένη Πισιμίσση, Λεωνίδα Γρηγοράκης, Λουκάς Σπάρος, Κώσταντίνος Δημόπουλος (Πρύτανης), Ιωάννης Δρακόπουλος (Αντιπρύτανης), Βασιλική Λανάρα, Κώστας Γείτονας, Γεώργιος Παπαευαγγέλου, Αφροδίτη Βάγια, Ιούλιος Ιωσηφίδης, Μιχάλης Κούβαρης, Χρήστος Μπατζόρκα, Χρυσάνθη Πλατή.

Διοίκηση – Προέδροι Τμήματος

Αείμνηστος Ιωάννης Βλάχος.

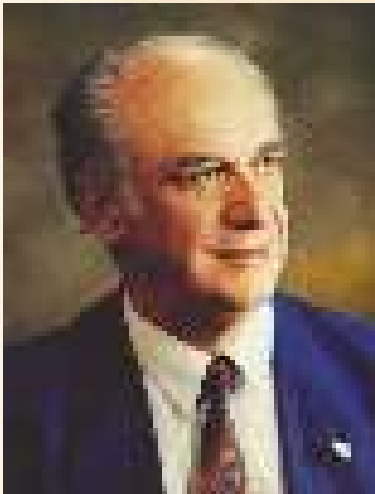
Με την ίδρυση του Τμήματος Νοσηλευτικής, Πρόεδρος της πρώτης προσωρινής ΓΣ το 1983 ορίστηκε ο αείμνηστος Ιωάννης Βλάχος και μέλη ο Καθηγητής Ι. Παπαβασιλείου, οι τότε Επίκουροι Καθηγητές, ο αείμνηστος Μιχάλης Κούβαρης, ο τέως πρύτανης Καθηγητής Ιατρικής κ. Χρ. Κίττας, καθώς και η Ευαγγελία Ξηρουχάκη, Λέκτορας την εποχή εκείνη. Επιπλέον υπήρχαν 3 εκπρόσωποι των φοιτητών, ενώ Γραμματέας ορίστηκε η κ. Αικατερίνη Κωτσοπούλου.

Την εποχή εκείνη η διδασκαλία των μαθημάτων γινόταν από καθηγητές της Ιατρικής και δύο Νοσηλεύτριες, τις αείμνηστες Βασιλική Λανάρα και Αφροδίτη Ραγιά, καθώς ήταν οι μοναδικές με διδακτορικό δίπλωμα στη Νοσηλευτική, και σπουδές στο Πανεπιστήμιο Columbia των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Το 1985-86 ορίστηκε Πρόεδρος ο αείμνηστος Φώτης Μήτσης, και ξεκίνησε να στελεχώνεται το Τμήμα με την εκλογή των πρώτων μελών της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Καθηγητής Λουκάς Σπάρος, Καθηγητής Ιούλιος Ιωσηφίδης, Καθηγήτρια Φωτεινή Στυλιανοπούλου, Καθηγητής Μιχάλης Κούβαρης, Καθηγήτρια Βασιλική Λανάρα και Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αφροδίτη Ραγιά, ενός επισκέπτη Καθηγητή του Δημητρίου Μόνου και ενός ειδικού επιστήμονα (Δρ. Ιωάννης Μαντάς). Στη συνέχεια το Τμήμα αυτονομήθηκε από την Ιατρική και εκλέχθηκε πρόεδρος του Τμήματος Νοσηλευτικής ο Καθηγητής Λουκάς Σπάρος και Αναπληρώτρια Πρόεδρος η αείμνηστη Καθηγήτρια Βασιλική Λανάρα.

Αικατερίνη Κωτσοπούλου.

Αείμνηστος Φώτης Μήτσος.

Καθηγητής Ιούλιος Ιωσηφίδης.

Από την αυτονόμηση του τμήματος μέχρι σήμερα, εκλεγέντες Πρόεδροι του Τμήματος Νοσηλευτικής διετέλεσαν οι κ.κ. Καθηγητές/τριες:

Λουκάς Σπάρος

1986-1991 και 1997-2001

Κυριάκος Κυριακού

1991-1995

Γεώργιος Παπαευαγγέλου

1995-1997

Ιωάννης Μαντάς

2001-2005

Γεώργιος Μπαλτόπουλος

2005-2009

Γεράσιμος Μπονάτσος

2009-2011

Χρυσούλα Λεμονίδου

2012-2020

Πάυλος Μυριανθεύς

2020-σήμερα

Καθένας από τους Προέδρους του Τμήματος επιτέλεσε κατά τη διάρκεια της θητείας του σημαντικό έργο σε σχέση με τις ανάγκες και απαιτήσεις της συγκεκριμένης περιόδου και το Τμήμα Νοσηλευτικής τους χρωστάει πολλά.

Μετά την αφυπηρέτηση της κ. Κωτσοπούλου, προϊστάμενοι της γραμματείας του Τμήματος διετέλεσαν ο κ. Κωνσταντίνος Γεωργαντάς ενώ σήμερα προϊστάται της Γραμματείας η κ. Ελένη Μαντζουράνη. Όλοι οι γραμματείς και οι υπάλληλοι της Γραμματείας συνέβαλαν και συνεχίζουν να συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάπτυξη και ομαλή λειτουργία του Τμήματος.

Καθηγήτρια Φωτεινή Στυλιανοπούλου.

Καθηγήτρια Βασιλική Λανάρα.

Καθηγητής Δημήτριος Μόνος.

Καθηγητής Λουκάς Σπάρος.

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αφροδίτη Ραγιά.

Γεώργιος Μπαλιτόπουλος.

Γεώργιος Παπαευαγγέλου.

Κυριάκος Κυριακού.

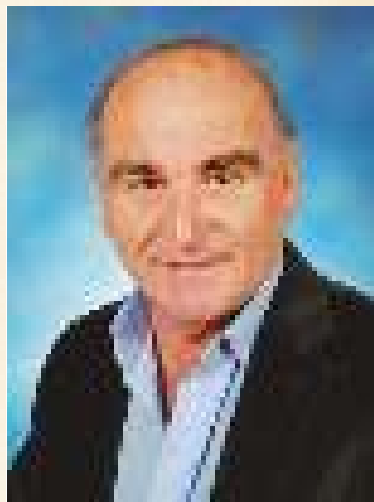

Ιωάννης Μαντάς .

Γεράσιμος Μπονάτσος.

Κωνσταντίνος Γεωργαντάς.

Χρυσούλα Λεμονίδου.

Ελένη Μαντζουράνη.

Διδακτικό Προσωπικό

Σήμερα το Τμήμα στελεχώνεται από 30 μέλη ΔΕΠ καθένα από τα οποία ανήκει σε έναν από τους 5 τομείς:

- α)** τον Τομέα Βασικών Επιστημών
- β)** τον Τομέα Παθολογικό-Νοσηλευτικό
- γ)** τον Τομέα Χειρουργικό-Νοσηλευτικό
- δ)** τον Τομέα Δημόσιας Υγείας και
- ε)** τον Τομέα Ψυχικής Υγείας και Επιστημών Συμπεριφοράς

Η σύνθεση των γνωστικών αντικειμένων των μελών ΔΕΠ, λόγω της φύσης του προγράμματος σπουδών είναι διεπιστημονική. Το έργο τους υποστηρίζεται από μέλη ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, καθώς και από προσωπικό με συμβάσεις αορίστου και ορισμένου χρόνου. Εδώ θα πρέπει να επισημάνουμε ότι από την ίδρυση του τμήματος μέχρι και σήμερα, ένα μεγάλο μέρος του εργαστηριακού και κλινικού έργου υποστηρίζεται από μια πλειάδα νοσηλευτών που προσφέρουν πολύτιμο εθελοντικό έργο, αλλά και από μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές. Χωρίς την υποστήριξη αυτών των ανθρώπων θα ήταν αδύνατο να ανταποκριθεί το Τμήμα στην αποστολή του.

Φυσικά οι προσπάθειες συνεχίζονται για την αύξηση του αριθμού των μελών ΔΕΠ προκειμένου να καλυφθούν όλες οι σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Αυτοί που Έφυγαν

Βασιλική Λανάρα.

Δεν πρέπει όμως να λησμονήσουμε και αυτούς που έφυγαν από κοντά μας και για πάντα θα είναι στη μνήμη μας και τις καρδιές μας. Τη Βασιλική Λανάρα, τον Γεράσιμο Καρβουτζή, τον Γιώργο Παπαεαγγέλου, τον Μιχάλη Κούβαρη, τον Ιούλιο Ιωσηφίδη και τον Δημήτρη Μόνο, τον Νικόλαο Παπαδάκη, την Αφροδίτη Ραγιά, τον Θανάση Τζαβάρα, την Ασπασία Παπαδαντωνάκη, τον Λυκούργο Λιαρόπουλο, τον Δημήτριο Κελέκη και τον Λάμπρο Ανθόπουλο. Καθένας από τους συναδέλφους μας συνέβαλε με τον δικό του τρόπο και την δική του επιστημονική δραστηριότητα στην ανάπτυξη και προβολή του Τμήματος Νοσηλευτικής καθώς και στην καθιέρωση των γνωστικών του αντικειμένων.

Γεράσιμος Καρβουτζής.

Γιώργος Παπαεαγγέλου.

Ιούλιος Ιωσηφίδης.

Δημήτρης Μόνος.

Αφροδίτη Ραγιά.

Θανάσης Τζαβάρας.

Λυκούργος Λιαρόπουλος.

Δημήτριος Κελέκης.

Λάμπρος Ανθόπουλος.

Αυτοί που τιμήθηκαν

Φωτεινή Στυλιανοπούλου.

Στη διάρκεια αυτών των 40 χρόνων μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν λάβει υποτροφίες και βραβεία για ερευνητικές εργασίες και πατέντες, ενώ κάποιοι διδάσκοντες έχουν τιμηθεί από Διεθνείς Οργανισμούς για το συνολικό τους έργο και την προσφορά τους στην επιστήμη που υπηρετούν.

Η **Φωτεινή Στυλιανοπούλου**, Ομότιμη Καθηγήτρια Βιολογίας έχει λάβει από τη Federation of European Neuroscience Societies το βραβείο *FENS-Kavli Network of Excellence Mentoring Prize*. Επισημαίνεται ότι η FENS είναι η μεγαλύτερη Ευρωπαϊκή ένωση Νευροεπιστημονικών Εταιρειών και το βραβείο απονέμεται κάθε 2 χρόνια για εξαιρετική συμβολή στην προώθηση της καριέρας νέων νευροεπιστημόνων στην Ευρώπη.

Η **Παναγιώτα Σουρτζή**, Καθηγήτρια Υγιεινής της Εργασίας και για πολλά έτη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και υπεύθυνη της ομάδας εκπαίδευσης και έρευνας της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Νοσηλευτών Υγιεινής της Εργασίας (Federation of Occupational Health Nurses in the EU) αναγορεύτηκε *επίτιμο μέλος της Ομοσπονδίας* το 2019. Η βράβευση έγινε ως αναγνώριση της συμβολής της στην 3^η έκδοση του προγράμματος εξειδίκευσης στη Νοσηλευτική Υγιεινής της Εργασίας (NYE), στην ανάπτυξη εργαλείου και στην εφαρμογή του για τη διερεύνηση του περιεχομένου εκπαίδευσης και άσκησης στη NYE, καθώς και για την δημιουργία ενός σύγχρονου ορισμού για τη NYE.

Η **Έλσα Πατηράκη**, Καθηγήτρια Συστημάτων Νοσηλευτικής και Ανακουφιστικής Φροντίδας, έλαβε την ανώτατη διάκριση της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ογκολογικής Νοσηλευτικής (European Oncology Nursing Society – EONS), το τιμητικό

Παναγιώτα Σουρτζή.

Βραβείο «EONS Lifetime Achievement Award 2019», για τη σημαντική συμβολή της στην ανάπτυξη και αναγνώριση της επιστήμης και πρακτικής στην Ογκολογική Νοσηλευτική σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Το βραβείο απονέμεται σε εξαιρετικούς Επιστήμονες/Ογκολογικούς Νοσηλευτές σε αναγνώριση των επιτευγμάτων τους στον τομέα της Ογκολογικής Νοσηλευτικής και της συνολικής τους συνεισφοράς στην ανάπτυξη και αναγνώριση της Ογκολογικής Νοσηλευτικής σε επίπεδο κλινικής πρακτικής, έρευνας, εκπαίδευσης και ηγεσίας.

Η **Δανάη Παπαδάτου**, Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας έχει τιμηθεί τέσσερις φορές με βραβεία από διεθνείς οργανισμούς για τη συνεισφορά

Δανάη Παπαδάτου.

της στο πεδίο της παιδιατρικής ανακουφιστικής φροντίδας και του πένθους. Πιο συγκεκριμένα, το 1989, τιμήθηκε από το Children's Hospice International με το βραβείο εξάριετης συνεισφοράς στην παιδιατρική ανακουφιστική φροντίδα (*Award for outstanding contribution to the world of hospice support for children*), το 2001 τιμήθηκε από τον σημαντικότερο οργανισμό θανατολογίας στον κόσμο, το Association for Death Education and Counseling, με το βραβείο εξάριετης διδασκαλίας στην επιστήμη της θανατολογίας (*Death Education Award*), το 2012 διακρίθηκε από το The Robert Fulton Center for Death Education and Bioethics με το βραβείο εξάριετης πανεπιστημιακής διδασκαλίας έρευνας, δημοσιεύσεων και προσφοράς στα πεδία της ανακουφιστικής φροντίδας και του πένθους (*Award for outstanding university teaching, research, publication and professional service in the field of dying, death and bereavement*) και το 2019, τιμήθηκε από το International Center for the Study of Loss, Bereavement and Human Resilience με το βραβείο Δια Βίου Συνεισφοράς στο χώρο της Απώλειας στην Παιδική Ηλικία, του Πένθους και της Ψυχικής Ανθεκτικότητας (*Award for Lifetime Contributions to the Field of Childhood Loss, Bereavement and Human Resilience*).

Ο **Ιωάννης Μαντάς** τιμήθηκε με το μετάλλιο *εξέχουσας προσφοράς (honorary medal)* στην Βιοϊατρική Πληροφορική και Πληροφορική της Υγείας από το Peter L. Reichertz Institute for Medical Informatics των University of Braunschweig και Hannover Medical School. Επίσης έχει τιμηθεί με την αναγόρευσή του ως *επίτιμο μέλος* από την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ιατρικής Πληροφορικής

Ιωάννης Μαντάς.

(*Fellow of European Federation of Medical Informatics*), από το Αμερικάνικο Κολλέγιο Ιατρικής Πληροφορικής (*Fellow of the American College of Medical Informatics*), ως ιδρυτικό επίτιμο μέλος της Διεθνούς Ακαδημίας Πληροφορικής των Επιστημών Υγείας (*Founding Fellow of the International Academy of Health Sciences Informatics*), ως επίτιμο μέλος της Ακαδημίας Ιατρικών Επιστημών της Ρουμανίας. Πρόσφατα, η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ιατρικής Πληροφορικής έχει θεσπίσει ετήσιο βραβείο 'Mantas Prize' στο ετήσιο συνέδριο MIE (Medical Informatics Europe) για τη βράβευση της καλύτερης εκπαιδευτικής ερευνητικής εργασίας.

Η **Ελένη Θεοδοσοπούλου**, Καθηγήτρια Χειρουργικής Νοσηλευτικής, τιμήθηκε με τον τίτλο «*Honorary Citizen of the City of Minneapolis Minnesota U.S.A*» τον Ιούλιο του 1982 για την προσφορά της στην πόλη της Minneapolis. Επίσης της έχει απονεμηθεί η *τιμητική πλακέτα* από τον Πρύτανη Jacec Luczak του Πανεπιστημίου Poznan της Πολωνίας, για την προώθηση του θεσμού της Ανακουφιστικής Φροντίδας σε Διεθνές επίπεδο. Στα πλαίσια των συνεργασιών των μελών ΔΕΠ με

“Στη διάρκεια των 40 χρόνων μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν λάβει υποτροφίες και βραβεία για ερευνητικές εργασίες και πατέντες,,

Επίτιμοι Διδάκτορες

καταξιωμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού, το Τμήμα Νοσηλευτικής έχει τιμήσει έναν αριθμό διεθνών διακεκριμένων επιστημόνων με το Επίτιμο Διδακτορικό Δίπλωμα του Πανεπιστημίου Αθηνών μεταξύ αυτών ήταν:

1991 Margretta Styles (1930-2005)

Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Καλιφόρνιας, Πρόεδρος του Διεθνούς Συμβουλίου Νοσηλευτών.

1997 John D. Crawford (1920-2006)

Ομότιμος Καθηγητής Παιδιατρικής Πανεπιστημίου Harvard, ΗΠΑ.

1998 Olli S. Miettinen (1936-)

Καθηγητής Πανεπιστημίου McGill, Καναδάς.

1998 Carol Noll Hoskins (1932-)

Καθηγήτρια του New York University, ΗΠΑ.

1999 Victor A. McKusick (1921-2008),

Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Johns Hopkins, ΗΠΑ.

2000 Virginia K. Saba (1931-2021)

Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Georgetown, ΗΠΑ.

2002 George Alberti (1937-)

Καθηγητής Πανεπιστημίου του Newcastle, Μ. Βρετανία.

2005 Aaron Ciechanover (1947-)

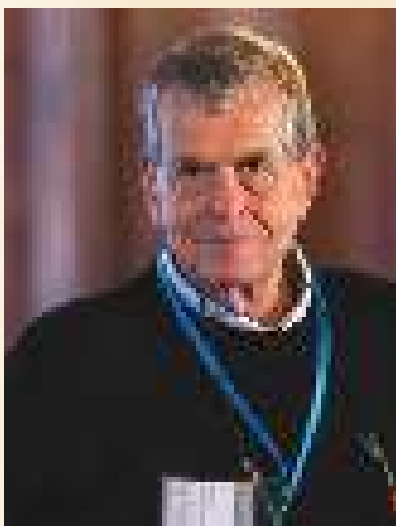
Καθηγητής του Technion-Israel Institute of Technology, Ισραήλ.

2006 Jacob I Sznajder, MD

Καθηγητής Πανεπιστημίου Northwestern, Σικάγο, ΗΠΑ

2007 Jesse Russell Hall, MD

Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Σικάγου, ΗΠΑ

Aaron Ciechanover, Nobel Χημείας.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Στη διάρκεια των 40 ετών λειτουργίας του Τμήματος έχουν αναπτυχθεί πολλά Εργαστήρια και Πανεπιστημιακές Κλινικές. Σήμερα λειτουργούν 12 Εργαστήρια τα οποία συμβάλλουν στην εκπαίδευση των φοιτητών, στην διεξαγωγή έρευνας και στην παροχή υπηρεσιών υγείας. Πιο συγκεκριμένα:

Εργαστήριο Ανατομίας

Το Εργαστήριο «Ανατομίας» το οποίο ιδρύθηκε με το ΠΔ 383 (Αρ. Φυλ. 256, 16/11/1998) και κατανεμήθηκε στο Τμήμα Νοσηλευτικής, της Σχολής Επιστημών Υγείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Διευθυντής Εργαστηρίου:

Αναπλ. Καθηγητής Θεόδωρος Μαριόλης
Σαψάκος

Διατελέσαντες Διευθυντές:

Καθηγητής Θεολόγος – Ιούλιος Ιωσηφίδης
Καθηγητής Ευάγγελος Μανώλης
Καθηγητής Ιωάννης Κακλαμάνος

Σκοπός

A. Το Εργαστήριο έχει ως κύριο σκοπό:

1. Τη προαγωγή, υποστήριξη και ενθάρρυνση της μελέτης και έρευνας στα γνωστικά αντικείμενα της Κλινικής – Χειρουργικής Ανατομικής – τεχνητής νοημοσύνης, μέσω της δημιουργίας ψηφιακών τρισδιάστατων προτύπων ανατομικών περιοχών του ανθρώπινου σώματος για κλινικό και εκπαιδευτικό σκοπό, χρησιμοποιώντας ψηφιακά δεδομένα απεικονιστικών εξετάσεων από μαγνητικές και αξονικές τομογραφίες, εστιάζοντας στην ανατομική περιοχή ενδιαφέροντος όπου θα μετατραπεί η δισδιάστατη (2d) ψηφιακή εικόνα, με τη δημιουργία κατάλληλου λογι-

σμικού σε τρισδιάστατο ψηφιακό (3d) πρότυπο. Η τρισδιάστατη ψηφιακή απεικόνιση θα εφαρμοστεί με τις παρακάτω μορφές: Ολόγραμμα – Εικονικής και Επαυξημένης πραγματικότητας.

2. Μάθημα ανατομίας σε ψηφιακό τρισδιάστατο περιβάλλον. Τρισδιάστατο ανατομικό πρότυπο - Εκτύπωση με χρήση τρισδιάστατου εκτυπωτή υψηλών προδιαγραφών. Ομοίωμα σε ψηφιακή ή πρότυπη μορφή βάσει ανατομικών ιδιαιτεροτήτων του ασθενούς. Επιπλέον, έχει ως αντικείμενο δραστηριότητας τη μελέτη και έρευνα της φυσιολογικής μορφής και αδρής δομής των μερών και οργάνων του ανθρώπινου σώματος και των σχέσεων μεταξύ τους.
3. Τη δημοσίευση και διάχυση των ερευνητικών συμπερασμάτων που προκύπτουν από τις δραστηριότητες σε εργαστηριακό και κλινικό επίπεδο σε περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους καθώς και σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια.

B. Ειδικότεροι σκοποί του Εργαστηρίου, είναι οι εξής:

1. Η κάλυψη των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Νοσηλευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών καθώς και άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.
2. Η ανάπτυξη καινοτόμων προγραμμάτων έρευνας και διδασκαλίας για προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές σε θέματα που εμπíπτουν στα αντικείμενα της δραστηριότητάς του, όπως αυτά προσδιορίζονται στη παράγραφο Α1, του άρθρου 2 του παρόντος.
3. Ο σχεδιασμός και η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων και μελετών που πραγματοποιούνται για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων (δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς) και που έχουν άμεση σχέση με τους επιστημονικούς σκοπούς του εργαστηρίου και χρηματοδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, εθνικούς πόρους και πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή ιδιώτες χρηματοδότες.
4. Η διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, ημερίδων, σεμιναρίων, εργαστηρίων διαλέξεων, προγραμμάτων κατάρτισης και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων σε θέματα που αφορούν στους σκοπούς του Εργαστηρίου.

5. Η κάθε μορφή συνεργασίας με Εργαστήρια ή Κλινικές άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων της Ελλάδας ή της αλλοδαπής, των οποίων τα γνωστικά αντικείμενα συμπίπτουν ή είναι όμορα με το γνωστικό αντικείμενο του Εργαστηρίου.
6. Η συνεργασία με φορείς του Δημοσίου και του Ιδιωτικού τομέα.
7. Η συνεργασία με ερευνητικές ομάδες και μεμονωμένους επιστήμονες, μετά από έγκριση του Διευθυντή του εργαστηρίου.
8. Η θέσπιση υποτροφιών μέσω παροχών από τακτικές πιστώσεις, κληροδοτημάτων και ιδιωτικές χορηγίες σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές που διακρίθηκαν κατά την ενασχόλησή τους στο Εργαστήριο. Είναι σε εξέλιξη έξι διδακτορικές διατριβές και τρία ερευνητικά προγράμματα
9. Η εξυπηρέτηση των διαφόρων κοινωνικών αναγκών, όταν και όποτε ζητείται συγκεκριμένη συνδρομή, που ανήκει στα αντικείμενα με τα οποία ασχολείται το Εργαστήριο.
10. Η ειδίκευση νοσηλευτών, ιατρών, οδοντιάτρων καθώς και άλλων επιστημόνων υγείας η συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωσή τους τόσο μέσω σεμιναρίων και στοχευμένων δράσεων, όσο και μέσα από τη δημιουργία ανεξάρτητου ΜΠΣ.

“Στη διάρκεια των 40 ετών λειτουργίας του Τμήματος έχουν αναπτυχθεί πολλά Εργαστήρια και Πανεπιστημιακές Κλινικές,,

Εργαστήριο Οργάνωσης και Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας

Το **Εργαστήριο Οργάνωσης και Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας** με Διευθύντρια την Καθηγήτρια Δάφνη Καϊτελίδου.

Το Εργαστήριο Οργάνωσης και Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας (CHESME) ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 1996, είναι πιστοποιημένο σύμφωνα με το πρότυπο EN ISO 9001: 2008) και ειδικεύεται στους τομείς της Οργάνωσης και Ποιότητας Υπηρεσιών Υγείας, της Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, της Διοίκησης των Ανθρώπινων Πόρων στον τομέα της Υγείας, των Οικονομικών της Υγείας, της Πολιτικής Υγείας, της Αξιολόγησης της Τεχνολογίας Υγείας, της

Φαρμακευτικής Πολιτικής κ.ά. Η κύρια ερευνητική του ομάδα αποτελείται από ακαδημαϊκούς, εμπειρογνώμονες και ερευνητές στα πεδία της Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, των Οικονομικών της Υγείας, της Μεθοδολογίας της Έρευνας και Επιδημιολογίας, της Πληροφορικής της Υγείας, της Ιατρικής, της Κοινωνιολογίας και της Ψυχολογίας. Τα μέλη του Εργαστηρίου, έχουν συμμετάσχει σε πλήθος χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (πάνω από 100). Από το 2008 μέλη του Εργαστηρίου εκπροσωπούν τη χώρα στην Επιτροπή Υγείας του ΟΟΣΑ και συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα που συντονίζονται από τον ΟΟΣΑ. Επιπρόσθετα, το εργαστήριο έχει αναπτύξει συνεργασία και με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, συμμετέχοντας σε προγράμματα με εθνική εμβέλεια και αντίκτυπο. Πιο αναλυτικά, οι κύριες δραστηριότητές του Εργαστηρίου περιλαμβάνουν:

- ❖ Συνεργασίες με διεθνείς οργανισμούς και ερευνητικά ιδρύματα (π.χ. ΟΟΣΑ, EUROSTAT, ΠΟΥ, LSE, BASYS, NIVEL κ.λπ.) παρέχοντας ερευνητικά δεδομένα, αναπτύσσοντας προτάσεις πολιτικής για τα συστήματα υγείας των χωρών της ΕΕ και τις μονάδες υγείας, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο/πλαίσιο και συνδράμοντας στην εναρμόνιση της εθνικής και κοινοτικής πολιτικής υγείας με τη διεθνή εμπειρία.
- ❖ Την κοινωνικοοικονομική αξιολόγηση και την μέτρηση της απόδοσης των υπηρεσιών και των συστημάτων υγείας.

- ❖ Την αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας σε όλα τα επίπεδα της φροντίδας, με την ανάπτυξη και μέτρηση των σχετικών δεικτών ποιότητας αναφορικά με την ασφάλεια των ασθενών, την αποτελεσματικότητα και την καταλληλότητα της φροντίδας και την ανταποκρισιμότητα των υπηρεσιών στις ανάγκες υγείας των ατόμων (π.χ. PREMs και PROMs).
- ❖ Τη φαρμακοοικονομική έρευνα βάσει των μεθόδων φαρμακοοικονομικής αξιολόγησης (π.χ. ανάλυση κόστους-οφέλους, κόστους-αποτελεσματικότητας, κ.λπ.).
- ❖ Συμβουλευτικές υπηρεσίες για τον στρατηγικό σχεδιασμό, την αναδιάρθρωση, τη διαχείριση και τη βιώσιμη χρηματοδότηση και λειτουργία των συστημάτων, των υπηρεσιών και των οργανισμών/μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας.
- ❖ Την εκπαίδευση διδασκτόρων, μεταπτυχιακών και προπτυχιακών φοιτητών στους τομείς της δραστηριότητας του Εργαστηρίου, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή τους στην έρευνα.
- ❖ Την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων/ημερίδων για δια ζώσης και εξ' αποστάσεως παρακολούθηση, με σύγχρονα και ασύγχρονα μέσα.

Εργαστήριο Βιολογίας – Βιοχημείας

Το **Εργαστήριο Βιολογίας – Βιοχημείας** με Διευθυντή τον Καθηγητή κ. Αντώνη Σταματάκη.

Το Εργαστήριο Βιολογίας-Βιοχημείας ιδρύθηκε το 1992 (Π.Δ. 81 Φ.Ε.Κ. 37/6-3-1992) και ανήκει στον Τομέα Βασικών Σπουδών. Στεγάζεται στο κτήριο του Τμήματος Νοσηλευτικής επί της οδού Παπαδιαμαντοπούλου 123 στο Γουδή (1^{ος} όροφος), σε ειδικά διαμορφωμένο

χώρο 120 τ.μ. Το Εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με μια σειρά διατάξεων και συσκευών για την εκτέλεση πειραμάτων Συμπεριφορικής και Κυτταρικής Νευροβιολογίας. Από την ίδρυσή του και ως το 2015 τη διεύθυνσή του εργαστηρίου είχε η Καθηγήτρια (νυν Ομότιμη Καθηγήτρια) Βιολογίας κα Φωτεινή Στυλιανοπούλου και στη συνέχεια ανέλαβε ο Καθηγητής Βιολογίας-

Βιολογίας Συμπεριφοράς κ. Αντώνης Σταματάκης. Από το 1992 ως το 2005, έτος αφυπηρέτησης της, μέλος τους εργαστηρίου ήταν η Καθηγήτρια Βιοχημείας κα Ελένη Φιλιππίδου.

Το Εργαστήριο Βιολογίας-Βιοχημείας αποτελεί εργαστήριο αναφοράς και εκπαίδευσης για τη Συμπεριφορική Νευροεπιστήμη στην Ελλάδα καθώς ήταν από τα πρώτα που εφάρμοσε σειρά συμπεριφορικών δοκιμασιών σε τρωκτικά. Αυτή η τεχνογνωσία οδήγησε σε πολλές εποικοδομητικές συνεργασίες τόσο στην Ελλάδα όσο και σε χώρες της Ευρώπης και στην παραγωγή σημαντικού αριθμού δημοσιεύσεων, περισσότερες από 75, σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Επί του παρόντος, οι δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται κυρίως στη μελέτη των επιδράσεων που έχουν οι πρώιμες εμπειρίες στον αναπτυσσόμενο και ενήλικο εγκέφαλο, με τη χρήση ζωικών μοντέλων.

Εργαστήριο Πληροφορικής της Υγείας

Ιωάννης Μαντάς.

Το **Εργαστήριο Πληροφορικής της Υγείας** έχει Διευθυντή τον καθηγητή Ιωάννη Μαντά.

Το εργαστήριο της Πληροφορικής της Υγείας του τμήματος Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ιδρύθηκε επίσημα το 1993 ενώ η επιστημονική δραστηριότητα είχε ξεκινήσει από το 1988.

Οι κυριότεροι στόχοι του εργαστηρίου είναι αφενός η υποστήριξη των εκπαιδευτικών αναγκών και αφετέρου η εξυπηρέτηση των ερευνητικών αναγκών στα γνωστικά αντικείμενα της Πληροφορικής της Υγείας και των εφαρμογών της.

Ως προς την εκπαιδευτική του δραστηριότητα, στο εργαστήριο πραγματοποιείται η διδασκαλία των εργαστηριακών μαθημάτων Πληροφορικής του προπτυχιακού και του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών. Η συνεχής βελτίωση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση και η απόκτηση ικανοτήτων στον τομέα της Πληροφορικής προσφέρουν στους μελλοντικούς νοσηλευτές ένα ισχυρό εργαλείο για να ανταπεξέλθουν με

τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες του επαγγελματικού τους χώρου.

Όσον αφορά την ερευνητική του δραστηριότητα, το εργαστήριο συμμετέχει σε ένα μεγάλο αριθμό ερευνητικών έργων τόσο σε ελληνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο με σημαντικά προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προώθηση της επιστήμης της Πληροφορικής στον τομέα της Υγείας και η εξαγωγή αξιόλογων συμπερασμάτων τα οποία δημοσιεύονται σε επιστημονικά συνέδρια και περιοδικά είναι οι απώτεροι στόχοι της έρευνας του εργαστηρίου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι το εργαστήριο είναι μέλος της Διεθνούς Ένωσης Ιατρικής Πληροφορικής και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα με ειδίκευση στην Πληροφορική της Υγείας ήταν το πρώτο μεταπτυχιακό του τμήματος Νοσηλευτικής.

Το Διαπανεπιστημιακό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Νοσηλευτικής με ειδικεύσεις στην *“Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας - Πληροφορική Υγείας”* λειτουργεί στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 (ΦΕΚ έγκρισης: 1085/Β'/16-10-98, ΦΕΚ διόρθωσης 28/Β'/25-1-99, ΦΕΚ τροποποίησης: 1200/Β'/26-8-03). Τα τμήματα με τα οποία συνεργάζεται είναι τα παρακάτω: Νοσηλευτικής, Πληροφορικής, Οικονομικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και τα Τμήματα Πληροφορικής, Ψηφιακών Συστημάτων και Βιομηχανικής Διοίκησης & Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Οι βασικοί στόχοι του μεταπτυχιακού προγράμματος με ειδίκευση στην Πληροφορική Υγείας είναι:

Από το Εργαστήριο
Πληροφορικής.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Πληροφορική της Υγείας (ΠΥ, ΟΔΥΥ, ΠΜΣ)
Ψηφιακή Υγεία (ΠΜΣ)
Εφαρμογές Ηλεκτρονική Υγεία και Πληροφοριακά Συστήματα Νοσοκομείων (ΠΥ)
Βάσεις Δεδομένων (ΠΥ)
Οργάνωση Συστημάτων Υγείας (ΠΥ, ΟΔΥΥ)
Τεχνολογία Γνώσης (ΠΥ)
Βιοστατιστική I, II (ΠΜΣ)
Αντικειμενοστρεφής Προγραμματισμός Java (ΠΥ)
Διαχείριση Έργων (ΟΔΥΥ)
Βιοπληροφορική (ΠΥ)
Ευφυή Συστήματα (ΠΥ)
Ψηφιακή Επεξεργασία Σήματος και Εικόνας (ΠΥ)

1. Η παροχή εξειδικευμένων επιστημονικών γνώσεων στους πτυχιούχους σε ειδικεύσεις που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες της Φροντίδας Υγείας μέσω της Πληροφορικής Υγείας.
2. Η εισαγωγή και η καθοδήγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στην επιστημονική έρευνα έτσι ώστε οι διπλωματούχοι του προγράμματος να μπορούν να εκτελούν ερευνητικά προγράμματα και να αξιολογούν και να εφαρμόζουν τα ερευνητικά αποτελέσματα καθώς και να σχεδιάζουν και να εκπονούν έρευνα στα γνωστικά αντικείμενα της Πληροφορικής Υγείας.

Το εργαστήριο Πληροφορική της Υγείας στηρίζει το ομότιτλο μεταπτυχιακό πρόγραμμα όπως επίσης και τα εργαστηριακά μαθήματα που λαμβάνουν χώρα στα υπόλοιπα μεταπτυχιακά προγράμματα του τμήματος Νοσηλευτικής.

Το εργαστήριο ΠΥ συντόνισε την διεθνή προσπάθεια (IMIA) για την ανάπτυξη και έκδοση των διεθνών συστάσεων για το γνωστικό αντικείμενο της Πληροφορικής της Υγείας (International Recommendations for Health Informatics). Επίσης το εργαστήριο είναι ακαδημαϊκό μέλος της διεθνούς ένωσης International Medical Informatics Association (IMIA) καθώς και της ευρωπαϊκής European Federation for Medical Informatics (EFMI).

Το εργαστήριο συμμετέχει σε πλήθος χρηματοδοτούμενων έργων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς και σε εκπαιδευτικό έργο χρηματοδοτούμενο από το ΙΣΝ.

Μέλη του εργαστηρίου:

Καθηγητής Ιωάννης Μαντάς, Διευθυντής
 Καθηγήτρια Φλώρα Μαλαματένιου
 Μέλος Ε.ΔΙ.Π. Δρ. Ιωσήφ Λιάσκος
 Μέλος Ε.ΔΙ.Π. Δρ. Σπυρίδων Ζώγας
 Μέλος Ε.ΔΙ.Π. Δρ. Εμμανουήλ Ζούλιας

Εργαστήριο Πρόληψης

Το **Εργαστήριο Πρόληψης** με Διευθύντρια την Καθηγήτρια Παναγιώτα Σουρτζή.

Εργαστήριο Παιδιατρικών Νοσηλευτικών Εφαρμογών

Το **Εργαστήριο Παιδιατρικών Νοσηλευτικών Εφαρμογών** με Διευθύντρια την καθηγήτρια Βασιλική Μάτζιου περιλαμβάνει τρεις μονάδες:

- ❖ Μονάδα Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών στην Παιδιατρική Νοσηλευτική.
- ❖ Μονάδα Μελέτης-Εκπαίδευσης Παιδιών και Γονέων για την Διαχείριση Χρόνιων Νοσημάτων.
- ❖ Μονάδα Μελέτης και Διαχείρισης Πόνου στα Παιδιά.

Από το 2020 υπάρχει συνεργασία του εργαστηρίου με το Ωνάσειο καρδιοχειρουργικό κέντρο με σκοπό το συντονισμό επιστημονικών δραστηριοτήτων που προάγουν την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών φροντίδας παιδιών με καρδιολογικό νόσημα. Επίσης αξίζει να σημειωθεί το εργαστήριο εκτός από το σημαντικό εκπαιδευτικό, ερευνητικό και κλινικό έργο που επιτελεί, ανέπτυξε τα μοναδικά Μετεκπαιδευτικά Προγράμματα Σπουδών, πιστοποιημένα από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), για εργαζόμενους στον παιδιατρικό τομέα σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Παιδιατρικής Νοσηλευτικής (ΕΕΠΝ) με σκοπό την ανάπτυξη του εξειδικευμένου ρόλου των νοσηλευτών στη φροντίδα παιδιών με χρόνια νόσημα.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΠΙΣΤΕΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Δίνω Υγεία
Και Ημέρα Διάφορα

Οι κληρονομικές **Προβλεψιμότητες** στο DNA για **Οξεία Αιμοσφαιρίνη**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Εκεί που η πρόληψη είναι πιο εύκολη. Μόλις τα κληρονομικά χαρακτηριστικά του DNA σε δείξουν, μπορείς να προλάβεις την ασθένεια.

Η «προβλεψιμότητα» σε ενημερώνει για:

- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης οξείας αιμοσφαιρίνης
- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης καρδιοαγγειακών παθήσεων
- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης διαβήτη
- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης παχυσαρκίας
- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης υπέρτασης
- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης αθηροσκλήρωσης
- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου
- Αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης άλλων ασθενειών

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Εκεί που η πρόληψη είναι πιο εύκολη. Μόλις τα κληρονομικά χαρακτηριστικά του DNA σε δείξουν, μπορείς να προλάβεις την ασθένεια.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Εκεί που η πρόληψη είναι πιο εύκολη. Μόλις τα κληρονομικά χαρακτηριστικά του DNA σε δείξουν, μπορείς να προλάβεις την ασθένεια.

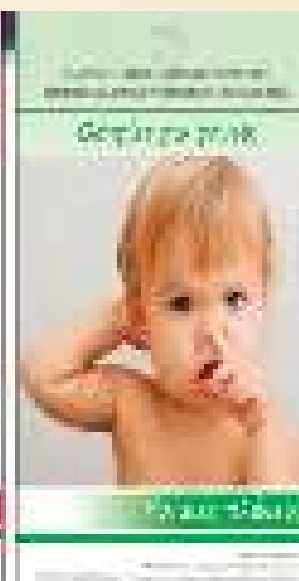
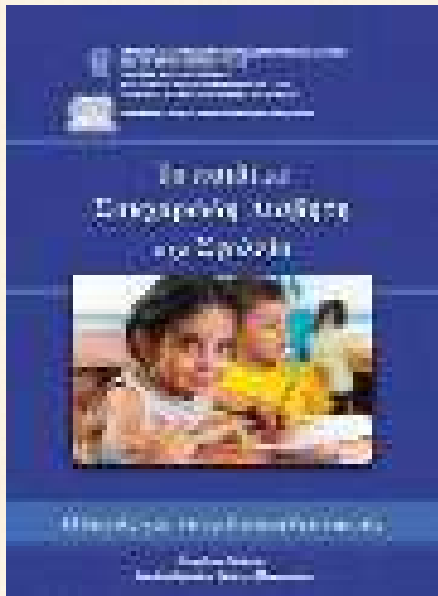

Εκεί που η πρόληψη είναι πιο εύκολη. Μόλις τα κληρονομικά χαρακτηριστικά του DNA σε δείξουν, μπορείς να προλάβεις την ασθένεια.

Εργαστήριο Κλινικής Επιδημιολογίας

Το **Εργαστήριο Κλινικής Επιδημιολογίας** ιδρύθηκε το 1992 από τον Καθηγητή Λουκά Σπάρο και κατόπιν Διευθύντρια του εργαστηρίου από το 2008 μέχρι το 2021 είναι η Καθηγήτρια Μαριάννα Διομήδους.

Ο βασικός σκοπός του Εργαστηρίου είναι η Θεωρητική & Πρακτική Εκπαίδευση στον Τομέα της Κλινικής Επιδημιολογίας καθώς και επιπλέον Ανάλυση και Διερεύνηση Πολλαπλών Ζητημάτων που αφορούν τη Δημόσια Υγεία καθώς και Επιστημονικών Ερευνών Επιστημονικής Κρίσης & Αξιολόγησης επάνω σε Θέματα Δημόσιας Υγείας. Συμμετοχή σε Συνέδρια, Σεμινάρια και Ημερίδες και Αξιολόγηση Προγραμμάτων που αφορούν τη Δημόσια Υγεία.

Τα μαθήματα που υποστηρίζονται από το Εργαστήριο είναι: Εισαγωγή στις Επιστήμες Υγείας, Επιδημιολογία, Δημόσια Υγεία, Δημόσια Υγεία και Κοινωνικοί Προσδιοριστές στην Υγεία.

Το Εργαστήριο έχει υποστηρίξει πολλές ερευνητικές δράσεις και έργα όπως το RN4CAST, ERASMUS+ και PH-ELIM.

Εργαστήριο Βιοστατιστικής

Το **Εργαστήριο Βιοστατιστικής** με Διευθύντρια την Καθηγήτρια Ουρανία Δαφνή.

Εργαστήριο Ανάπτυξη και Βελτίωση Συστημάτων Νοσηλευτικής Φροντίδα

Το **Εργαστήριο Ανάπτυξη και Βελτίωση Συστημάτων Νοσηλευτικής Φροντίδας**, με Διευθύντρια την καθηγήτρια Ελισάβετ Πατηράκη, περιλαμβάνει τρεις μονάδες:

- ❖ Τη Μονάδα Αξιολόγησης και Προαγωγής Ποιότητας της Νοσηλευτικής Φροντίδας.
- ❖ Τη Μονάδα Οργάνωσης και Διαχείρισης Υποστηρικτικής-Ανακουφιστικής Φροντίδας.
- ❖ Τη Μονάδα Προαγωγής Αυτοφροντίδας Ατόμων με Κακοήθη Νεοπλασμάτα.

Ελισάβετ Πατηράκη.

Εργαστήριο για την Ψυχική Υγεία Επαγγελματιών Υγείας

Το **Εργαστήριο για την Ψυχική Υγεία Επαγγελματιών Υγείας**, με Διευθύντρια την Καθηγήτρια Δανάη Παπαδάτου.

Εργαστήριο Κοινωνικής Νοσηλευτικής

Το **Εργαστήριο Κοινωνικής Νοσηλευτικής** με Διευθύντρια την Καθηγήτρια Αθηνά Καλοκαιρινού.

Το «Εργαστήριο Κοινωνικής Νοσηλευτικής: Φροντίδα Υγείας στο Σπίτι» ιδρύθηκε με το Π.Δ 108/2003 ΦΕΚ 98/29-4-2003 ΤΑ και τροποποιήθηκε με την Υ.Α 18572/Β1 ΑΡΘ.1 ΦΕΚ 2226/ 20/11/2007 ΤΒ σε

«**Εργαστήριο «Κοινωνικής Νοσηλευτικής»**», το οποίο περιλαμβάνει τις ακόλουθες Μονάδες:

1. Μονάδα Φροντίδας και Προαγωγής Υγείας της Οικογένειας στο Σπίτι.
2. Μονάδα Σχολικής Νοσηλευτικής (Ειδική Αγωγή, Κλασική Παιδεία).
3. Μονάδα Μελέτης ειδικών ομάδων του πληθυσμού – Διαπολιτισμική Νοσηλευτική.
4. Μονάδα Μελέτης Αναγκών Φροντίδας Υγείας του Πληθυσμού της Κοινότητας. Το Εργαστήριο στεγάζεται επί

Αθηνά Καλοκαιρινού.

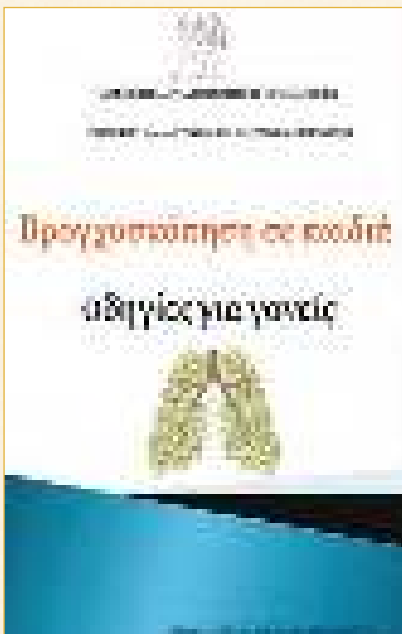

της οδού Παπαδιαμαντοπούλου 123 στο υπόγειο. Το γραφείο της Διευθύντριας Καθηγήτριας Αθηνάς Καλοκαιρινού στεγάζεται στον 1ο όροφο του ίδιου κτηρίου.

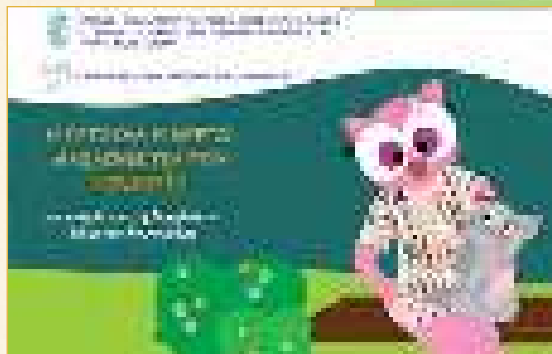
Οι δραστηριότητες του Εργαστηρίου εστιάζονται στην έρευνα και εκπαίδευση σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο σε θέματα Φροντίδας και Προαγωγής Υγείας της Οικογένειας στο Σπίτι, Σχολικής Νοσηλευτικής (Ειδική Αγωγή, Κλασική Παιδεία), μελέτης ειδικών ομάδων του πληθυσμού - Διαπολιτισμική Νοσηλευτική, μελέτης Αναγκών Φροντίδας Υγείας του Πληθυσμού της Κοινότητας και ταυτόχρονα δύναται να παρέχει υπηρεσίες φροντίδας υγείας στο γνωστικό αντικείμενο της «Κοινωνικής Νοσηλευτικής» με την αντιμετώπιση θεμάτων Φροντίδας Υγείας στο Σπίτι, (Κατ' οίκον Νοσηλεία) και την ανάπτυξη τεχνολογιών και εφαρμογών σχετικών με τις ανάγκες της χώρας καθώς και τη δημιουργία τεχνολογικών προϋποθέσεων για τη σύνδεση του τμήματος Νοσηλευτικής με την Ελληνική αγορά.

*Ασχολείται ερευνητικά με θέματα και εκπαίδευση επαγγελματιών υγείας σε θέματα: Οικογενειακής, Σχολικής, Κοινωνικής και Διαπολιτισμικής Νοσηλευτικής. Το Εργαστήριο αναπτύσσει δραστηριότητες σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης σε συνεργασία με **Ελληνικούς φορείς του Τομέα Υγείας (Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, Κέντρα Υγείας, ΚΕΘΕΑ, ΕΚΑΒ και Εκπαιδευτικά Ινστιτούτα)**, όπως επίσης και με διεθνείς ερευνητικούς οργανισμούς όπως WHO, WENR, Αυστριακός Ερυθρός Σταυρός, Βιέννη και με ερευνητικά ινστιτούτα ξένων πανεπιστημίων όπως το **Research Centre for Transcultural Studies in Health of Middlesex University London, UK, 2000**. Με ευρωπαϊκά πανεπιστήμια στο πλαίσιο διαφόρων προγραμμάτων όπως το Health Promotion for Elderly people”*

(health-PRO-elderly social determinants, inequality and sustainability) (2006-2008). Το ΑΚΕΣΩ 1 σε συνεργασία με τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό /ΕΕΣ (ΕΣΠΑ 2007-2013 με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και τίτλο «Ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος μετανοσοκομειακής φροντίδας υγείας ασθενών, που προέρχονται από **Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες**. Δικτύωση των νοσηλευτικών υπηρεσιών παροχής ΠΦΥ και των Εθελοντών Νοσηλευτικής του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού με Γενικά Νοσοκομεία σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Ιωάννινα. Το **ERASMUS PLUS IENE 8** με την συνεργασία 7 ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και οργανισμών και θέμα «Empowering Migrants and Refugees with Parenting Skills» (2018-2020). Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Σπουδών για Οικογενειακούς και Κοινοτικούς Νοσηλευτές «**European Curriculum for Family and Community Nurse**» (2019-2021). Το **ERASMUS PLUS «e-Lily2»** με την συνεργασία 5 Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων και Οργανισμών και θέμα «eHealth Literacy Learning Skills among Nurses Working with Older People» (2020-2022). Το **ERASMUS PLUS IENE 11 «PROVAC»** με την συνεργασία 4 Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων και Οργανισμών και θέμα «Promote vaccination in Europe – Enable nurses and health care professionals to tackle vaccine hesitancy» (2021-2023).

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

Κλινικές - Εργαστήρια

Στο Τμήμα λειτουργούν προς το παρόν 8 Πανεπιστημιακές Κλινικές και Εργαστήρια οι οποίες παράλληλα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και ψυχικής υγείας, προσφέρουν τη δυνατότητα στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές να ασκηθούν και αναπτύξουν κλινικές δεξιότητες.

1. Κλινική Εντατικής Νοσηλείας (Διευθυντής, Καθηγητής Γ. Φιλντίσης).
2. Χειρουργική Κλινική (Διευθυντής, Καθηγητής Ι. Κακλαμάνος).
3. Παθολογική Κλινική (Διευθυντής, Καθηγητής Ι. Ελευσινιώτης).
4. Ψυχιατρική Κλινική (Διευθυντής, Καθηγητής Γ. Αλεβιζόπουλος).
5. Παιδιατρική Κλινική (Διευθύντρια, Καθηγήτρια Ι. Παυλοπούλου).
6. Παιδιατρικό Ερευνητικό Εργαστήριο (Διευθύντρια Καθηγήτρια Ι. Παυλοπούλου).
7. Εργαστήριο Λειτουργικού Ελέγχου Πνευμόνων Βρογχοσκοπήσεων και Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας – Μονάδα Μελέτης Ύπνου (Διευθυντής, Καθηγητής Π. Μυριανθέας).
8. Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης (Διευθυντής, Καθηγητής Ε. Κωνσταντίνου).
9. Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών (Διευθύντρια, Καθηγήτρια Μ. Γιαννακοπούλου).
10. Εργαστήριο Λοιμώξεων (υπό διορισμό).

Παράλληλα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και ψυχικής υγείας, στις κλινικές αυτές προσφέρεται η δυνατότητα στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές να ασκηθούν και να αναπτύξουν κλινικές δεξιότητες.

Κλινική Εντατικής Νοσηλείας

Η Κλινική Εντατικής Νοσηλείας του Τμήματος Νοσηλευτικής, ΕΚΠΑ ιδρύθηκε με το ΠΔ303 (ΦΕΚ199/94) για την εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών, ερευνητικών και νοσηλευτικών αναγκών στο γνωστικό αντικείμενο της Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλείας. Με την Υπουργική απόφαση Υ4α/6103/96 (ΦΕΚ815) αποφασίστηκε η εγ-

κατάσταση της εν λόγω Κλινικής στο ΓΟΝ Κηφισιάς «ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ». Μετά τον σεισμό του Σεπτεμβρίου 1999, με την Υπουργική απόφαση Υ4α/10738/01 (ΦΕΚ1235) αποφασίστηκε η μετεγκατάσταση της εν λόγω Κλινικής στο ΓΝΑ΄ ΚΑΤ΄ όπου και συνέχισε να λειτουργεί μέχρι το 2009. Ακολούθως, με νέα Υπουργική απόφαση Υ4α/82989/09, ΦΕΚ1088/Β/2-7-09 έγινε νέα μετεγκατάσταση στο ΓΟΝ Κηφισιάς «ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» όπου και συνεχίζει να λειτουργεί μέχρι σήμερα.

Η Κλινική Εντατικής Νοσηλείας λειτουργεί ως πολυδύναμη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας με δυναμικότητα 12 κλινών. Εφημερεύει συνεχώς 24 ώρες το 24ωρο για 7ημέρες την εβδομάδα και συμμετέχει στο σύστημα εφημερίας του ΕΚΑΒ. Δέχεται βαρέως πάσχοντες ασθενείς με παθολογικά και χειρουργικά προβλήματα τόσο από το Νοσοκομείο όπου στεγάζεται όσο και από άλλα Νοσοκομεία της Αττικής και της υπόλοιπης χώρας, όποτε αυτό ζητηθεί από το ΕΚΑΒ. Κατά μέσο όρο, νοσηλεύει περί τους 250 ασθενείς κάθε χρόνο, η μέση ηλικία των οποίων είναι περί στα 68 έτη, η βαρύτητα κατά την εισαγωγή με το σύστημα APACHE II είναι 22, η μέση διάρκεια νοσηλείας 15-17 ημέρες και η θνητότητα 25-27%. Βεβαίως, τα στοιχεία αυτά διαφοροποιούνται μερικώς ανά έτος, ανάλογα με το εάν είναι παθολογικά ή χειρουργικά περιστατικά, επείγοντα ή προγραμματισμένα.

Καθήκοντα Συντονιστού Διευθυντού της Κλινικής ασκεί ο Καθηγητής Γεώργιος Φιλντίσης, από το 2016. Άλλα μέλη ΔΕΠ, που υπηρετούν και ασκούν το κλινικό και εκπαιδευτικό τους έργο, είναι ο Αναπληρωτής Καθηγητής Κατσούλας Θεόδωρος και η κ. Άννα Κορομπέλη, ΕΔΙΠ. Το υπόλοιπο προσωπικό της Κλινικής αποτελείται από 7 Ιατρούς ΕΣΥ, εκ των οποίων 4 Διευθυντές, 2 Επιμελητές Α΄, και 1 Επιμελήτρια Β΄, αν και προβλέπονται στον οργανισμό της Κλινικής 12 θέσεις εξειδικευμένων ιατρών στην Εντατικολογία. Η Κλινική είναι κατάλληλη για εξειδίκευση στην Εντατικολογία με δυνατότητα εκπαίδευσης 6 ιατρών, και στην Επείγουσα και Εντατική Νοσηλευτική με δυνατότητα εκπαίδευσης 8 νοσηλευτών ΠΕ.

Στις δραστηριότητες της Κλινικής Εντατικής Νοσηλείας περιλαμβάνονται το Ερευνητικό Εργαστήριο και 4 Ειδικές Μονάδες: η Μονάδα Μελέτης και Έρευνας της Βαριάς Νόσου, η Μονάδα Μελέτης και Έρευνας των Παθήσεων του Αναπνευστικού Συστήματος, η Μονάδα Ύπνου και Μηχανικής Αναπνοής στο Σπίτι, και η Μονάδα Υπερβαρικής Ιατρικής.

Το μάθημα Εντατικολογία ανήκει στα υποχρεωτικά μαθήματα και διδάσκεται στο 7^ο εξάμηνο σπουδών. Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση θεωρητικών και κλινικών γνώσεων, που θα επιτρέψουν την ακριβή εκτίμηση και τη σωστή θεραπευτική και νοσηλευτική παρέμβαση στην αντιμετώπιση κρίσιμων καταστάσεων σε ασθενείς Μονάδων Εντατικής Θεραπείας. Η άσκηση του μαθήματος γίνεται κατά κύριο λόγο στη Κλινική Εντατικής Νοσηλείας. Το μάθημα Επειγοντολογία ανήκει στα μαθήματα επιλογής και διδάσκεται στο 8^ο εξάμηνο σπουδών. Το μάθημα Πρώτες Βοήθειες ανήκει στα υποχρεωτικά μαθήματα και διδάσκεται στο 3^ο εξάμηνο σπουδών. Το μάθημα Πνευμονολογία-Νοσηλευτική Αναπνευστικών Νοσημάτων ανήκει στα μαθήματα επιλογής και διδάσκεται στο 7^ο εξάμηνο σπουδών. Το μάθημα Οξυγονοθεραπεία ανήκει στα μαθήματα επιλογής και διδάσκεται στο 6^ο εξάμηνο σπουδών. Το μάθημα Μηχανική Υποστήριξη της Αναπνοής ανήκει στα μαθήματα επιλογής και διδάσκεται στο 8^ο εξάμηνο σπουδών. Τα μαθήματα Πνευμονολογία-Νοσηλευτική Αναπνευστικών Νοσημάτων, Επειγοντολογία, Μηχανική Υποστήριξη της Αναπνοής, Εντατικολογία, Πρώτες Βοήθειες διδάσκονται με ευθύνη του Καθηγητή Παύλου Μυριανθέα.

Η κλινική πέραν των υποχρεώσεων της στις καθημερινές εφημερίες, για την κάλυψη των αναγκών των βαρέως πασχόντων ασθενών του νοσοκομείου αλλά και του συστήματος υγείας, και στην εκπαίδευση των εξειδικευομένων ιατρών και νοσηλευτών, έχει να καλύψει και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής, παρέχοντας θεωρητική και κλινική άσκηση στα μαθήματα Εντατικολογία, Επειγοντολογία, Πρώτες Βοήθειες, Οξυγονοθεραπεία, Πνευμονολογία-Νοσηλευτική Αναπνευστικών Νοσημάτων, Μηχανική Υποστήριξη της Αναπνοής, Επείγουσα και Εντατική Νοσηλευτική, και στην ειδίκευση Ειδικές Θεραπείες στην Εντατική. Ως εκ τούτου, είναι εμφανές ότι η Πανεπιστημιακή Κλινική Εντατικής Νοσηλείας επιτελεί σημαντικό Κλινικό και Εκπαιδευτικό Έργο, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.

Τον Ιούνιο του 2022, νέος Διευθυντής της ΜΕΘ εκλέγηκε ο Καθηγητής Παύλος Μυριανθέας και θα αναλάβει καθήκοντα από 1η Σεπτεμβρίου του 2022.

Χειρουργική Κλινική του Τμήματος Νοσηλευτικής

Η Χειρουργική Κλινική του Τμήματος Νοσηλευτικής έχει εγκατασταθεί στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς “Αγ. Ανάργυροι” σύμφωνα με την Υ4α/77048/2007ΦΕΚ1088/2/-7-2007τ.Β υπουργική απόφαση.

Η Κλινική βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς “Αγ. Ανάργυροι” από τον Νοέμβριο 2011.

Ως πρώτος Δ/ντής της Κλινικής διετέλεσε ο Καθηγητής χειρουργικής Γεράσιμος Μπανάτσος, ο οποίος θεμελίωσε την λειτουργία της Κλινικής και πρωτοστάτησε στην περαιτέρω ανάπτυξή της.

Οι δραστηριότητες της Κλινικής περιλαμβάνουν:

- ❖ Την παροχή υπηρεσιών υγείας σε χειρουργικούς ασθενείς, καλύπτοντας όλο το φάσμα των επεμβάσεων της Γενικής Χειρουργικής με έμφαση στην Λαπαροσκοπική Χειρουργική και τη Χειρουργική Ογκολογία.
- ❖ Την εκπαίδευση των φοιτητών τμημάτων της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΕΚΠΑ.
- ❖ Την εκπαίδευση ιατρών.
- ❖ Την κλινική και βασική έρευνα με στόχο την παραγωγή νέας γνώσης κυρίως στον τομέα της Χειρουργικής Ογκολογίας.

Η Κλινική στελεχώνεται από:

- ❖ Ιατρούς, μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών.
- ❖ Ιατρούς του Εθνικού Συστήματος Υγείας.
- ❖ Ιατρούς, Ακαδημαϊκούς Υποτρόφους.
- ❖ Εξειδικευμένο Νοσηλευτικό προσωπικό.

Η Κλινική υλοποιεί επίσης εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο περιλαμβάνει εκπαιδευτικές επισκέψεις στους θαλάμους ασθενών, συναντήσεις νοσηρότητας-θνησιμότητας καθώς και συμμετοχή στα Ογκολογικά Συμβούλια του Νοσοκομείου.

Σύμφωνα με το ΦΕΚ156/25-1-2017, στην Χειρουργική Κλινική του Τμήματος Νοσηλευτικής έχουν προστεθεί οι εξής νέες λειτουργικές μονάδες:

- ❖ Μονάδα Κλινικής και Επεμβατικής Προσομοίωσης.
- ❖ Μονάδα Λαπαροενδοσκοπικής Χειρουργικής.
- ❖ Μονάδα Πειραματικής Χειρουργικής και Νοσηλευτικής Έρευνας.
- ❖ Μονάδα Χειρουργικής Ογκολογίας.

Τα Μέλη της Κλινικής

Ιωάννης Γ. Κακλαμάνος

Καθηγητής Χειρουργικής, Διευθυντής της Κλινικής

Κωνσταντίνος Μπίρμπας

Καθηγητής Χειρουργικής

Θεόδωρος Μαριόλης Σαψάκος

Αναπλ. Καθηγητής Ανατομίας-Ιστολογίας-Εμβρυολογίας

Γιάννος Ψαθάς

Επιμελητής Α' ΕΣΥ.

Αλέξανδρος Μανθάς

Επικουρικός Επιμελητής Β'

Σπύρος Ροδίτης

Επικουρικός Επιμελητής Β'

Αριστομένης Θανόπουλος

Επικουρικός Επιμελητής Β'.

Παθολογική Κλινική & Ηπατογαστρεντερολογική Μονάδα

Η **Παθολογική Κλινική και η Ηπατογαστρεντερολογική Μονάδα** του Τμήματος Νοσηλευτικής Ε.Κ.Π.Α λειτούργησε αρχικά σε επίπεδο Τακτικών Εξωτερικών Ιατρείων στο Γενικό Νοσοκομείο-Μαιευτήριο «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ» και έχει εγκατασταθεί στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς "ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ" σύμφωνα με την Υ4α/77048/2007 ΦΕΚ1088/2/-

7-2007τ.Β υπουργική απόφαση, ευρισκόμενη σε πλήρη ανάπτυξη και λειτουργία από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011.

Ως πρώτος Δ/ντής της Κλινικής διετέλεσε ο αείμνηστος Καθηγητής Παθολογίας Γεράσιμος Καρβουντζής, ο οποίος θεμελίωσε τη λειτουργία της και τον διαδέχθηκε ο Καθηγητής Παθολογίας Γεώργιος Σαρόγλου ο οποίος και πρωτοστάτησε στην περαιτέρω ανάπτυξη της θέτοντας υψηλούς στόχους που συνέβαλαν σημαντικά στην σημερινή δραστηριοποίησή της σε κλινικό, εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο. Ακρογωνιαίος λίθος για την ανάπτυξη της πρότυπης Ηπατογαστρεντερολογικής Μονάδας της Κλινικής υπήρξε ο Καθηγητής Χρήστος Μαυρογιάννης ο οποίος δημιούργησε ένα τμήμα αναφοράς για τα νοσήματα του πεπτικού συστήματος με αξιόλογη παρουσία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Οι δραστηριότητες της Παθολογικής Κλινικής και της Ηπατογαστρεντερολογικής Μονάδας αυτής περιλαμβάνουν:

- ❖ Την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών υγείας σε ασθενείς, καλύπτοντας όλο το φάσμα της Εσωτερικής Παθολογίας με ιδιαίτερη έμφαση στα νοσήματα του πεπτικού συστήματος σε κλινικό και ερευνητικό επίπεδο που χαίρει διεθνούς αναγνώρισης.
- ❖ Την εκπαίδευση των φοιτητών τμημάτων της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΕΚΠΑ σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.
- ❖ Την εκπαίδευση ειδικευόμενων ιατρών ειδικότητας Παθολογίας.
- ❖ Την κλινική και βασική έρευνα με στόχο την παραγωγή νέας γνώσης κυρίως στον τομέα της Ηπατογαστρεντερολογίας με συνεχή ενεργό συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια, μεγάλο αριθμό δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά με υψηλό δείκτη απήχησης και συμμετοχή σε μεγάλες διεθνείς πολυκεντρικές μελέτες φάσεως II και III.

Η Παθολογική Κλινική & η Ηπατογαστρεντερολογική Μονάδα αυτής στελεχώνεται από:

- ❖ Ιατρούς, μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- ❖ Ιατρούς του Εθνικού Συστήματος Υγείας
- ❖ Ιατρούς, Ακαδημαϊκούς Υποτρόφους
- ❖ Ειδικευόμενους Ιατρούς
- ❖ Εξειδικευμένο Νοσηλευτικό προσωπικό.

Η Κλινική υλοποιεί επίσης πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο περιλαμβάνει εκπαιδευτικές επισκέψεις στους θαλάμους ασθενών, εκπαιδευτικά μαθήματα ειδικευομένων με προσκεκλημένους ομιλητές, συναντήσεις νοσηρότητας-θνησιμότητας καθώς και συμμετοχή στα Ογκολογικά Συμβούλια του Νοσοκομείου. Η ετήσια εκπαιδευτική διημερίδα της Κλινικής με διεθνή συμμετοχή και γενικό τίτλο «Ίνωση-Κίρρωση-Καρκίνος Ήπατος» που διεξάγεται από το 2017 έως και σήμερα στις αρχές Δεκεμβρίου, αποτελεί πλέον καθιερωμένο θεσμό των εκδηλώσεων Ηπατογαστρεντερολογίας στη χώρα μας με μεγάλη απήχηση στον επιστημονικό κόσμο.

Τα Μέλη της Παθολογικής Κλινικής & Ηπατογαστρεντερολογικής Μονάδας

Ειδικευμένο Ιατρικό προσωπικό

Ιωάννης Σ. Ελευσινιώτης

Καθηγητής Παθολογίας & Ηπατολογίας, Διευθυντής της Κλινικής

Μιχάλης Καραμούζης

Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α, Ογκολόγος (με παράλληλη απασχόληση)

Αναστάσιος Αρμόνης

Γαστρεντερολόγος-Ηπατολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος

Γεωργία Μπάρλα

Γαστρεντερολόγος-Ηπατολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος

Ιωάννα Σταθοπούλου

Γαστρεντερολόγος-Ηπατολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος

Πέτρος Κουζανίδης

Επιμελητής Β' Παθολογίας Ε.Σ.Υ

Ελένη Παπαγεωργίου

Επικουρικός Επιμελητής Β' Ε.Σ.Υ

Αντωνία Συρίχα

Επικουρικός Επιμελητής Β' Ε.Σ.Υ

Ειδικευόμενοι Ιατροί Παθολογίας

Νικηφόρος Σκούμας
Ιωάννης Κουτραφούρης
Διονυσία Μανδηλαρά
Σπυρίδων Πάντζιος
Μαρία Παναγιωτούνη
Νίκη Κυριαζή
Σοφία Ζιώγου
Καβούρη Ευαγγελία
Ευθύμιος Γκότσης

Προϊσταμένη Κλινικής

Ανδριανή Λουκοπούλου

Γραμματεία Κλινικής

Ερμιόνη Κύρκου

Τηλ. 210-3501288, e-mail: med-gonk@nurs.uoa.gr

Ψυχιατρική Κλινική

Η ιστορία της ψυχιατρικής κλινικής του Τμήματος (ΠΨΚ) ξεκινάει πριν από 23 περίπου χρόνια, όταν με την πρωτοβουλία και τις ενέργειες του Καθηγητή Μ. Μαδιανού δημιουργήθηκε και άρχισε να λειτουργεί το Κοινοτικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής (ΚΚΨΥ) στην περιοχή Ζωγράφου. Το ΚΚΨΥ παρείχε ψυχιατρικές υπηρεσίες σε ενήλικες (18 και άνω), με προβλήματα ψυχικής υγείας που διέμεναν στον αντίστοιχο γεωγραφικό τομέα ψυχικής υγείας, καθώς και σε φοιτητές της Σχολής Επιστημών Υγείας (Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Φαρμακευτικής και Νοσηλευτικής). Οι παρεχόμενες ψυχιατρικές υπηρεσίες είναι καθιερωμένες και αφορούν το σύνολο της παρέμβασης ψυχικής υγείας. Διάγνωση, αξιολόγηση προβλημάτων και ανάπτυξη θεραπευτικού σχεδίου, φαρμακοθεραπεία, ψυχοθεραπεία, παρέμβαση στην οικογένεια και όπου χρειάζεται ψυχοκοινωνική αποκατάσταση.

Με την εγκατάσταση μονάδων του Τμήματος Νοσηλευτικής στο ΓΟΝΚ «Οι Άγιοι Ανάργυροι», πριν από ένδεκα χρόνια γεννήθηκε η ιδέα ανάπτυξης

μιας ψυχιατρικής κλινικής πολλαπλής διάγνωσης, από τον Καθηγητή Γ. Αλεβιζόπουλο.

Αφορμή αποτέλεσαν, τα διαχρονικά ευρήματα της σχετικής έρευνας, τα οποία καταδεικνύουν ότι οι ασθενείς που πάσχουν από σοβαρή ψυχιατρική νόσο, έχουν πολύ μικρότερο προσδόκιμο επιβίωσης σε σχέση με το γενικό πληθυσμό, ακόμη και μετά την εξαίρεση των θανάτων από αυτοκτονία. Οι κύριες αιτίες θανάτου παραμένουν οι ίδιες με αυτές του γενικού πληθυσμού, όπως π.χ. οι καρδιαγγειακές νόσοι. Θεωρείται δε ότι ένας από τους κυριότερους επιβαρυντικούς παράγοντες, αν όχι ο κυριότερος, είναι η ανεπαρκής και ανισότιμη παροχή φροντίδας μεταξύ του γενικού και αυτού του ειδικού πληθυσμού, όταν πάσχουν από αντίστοιχες σωματικές νόσους.

Η ιδέα υιοθετήθηκε αρχικά το 2013 από την τότε ηγεσία του Υπουργείου Υγείας και υποστηρίχθηκε ενεργά, με την έκδοση των σχετικών Φ.Ε.Κ. από την Πρυτανεία του Ε.Κ.Π.Α. Οι κυβερνήσεις που ακολούθησαν υποστήριξαν το εγχείρημα, επιλύοντας σειρά προβλημάτων που ανέκυπταν αλλά τελικά έγινε πράξη, μόλις το 2020, με τη σαφή και αποτελεσματική υποστήριξη της Διοίκησης του Νοσοκομείου. Ακολούθησε η ταχεία ανοικοδόμησή της, με πόρους κυρίως του Υπουργείου Υγείας καθώς και πόρων από ερευνητικά προγράμματα, μέσω ΕΛΚΕ, των μελών Δ.Ε.Π. της κλινικής.

Η Π.Ψ.Κ. αποτελεί μια κλινική με εξειδικευμένο αντικείμενο τη Διπλή και Πολλαπλή Διάγνωση με δυναμικότητα 15 κλινών. Είναι πλήρως ψηφιοποιημένη και διαθέτει υποδομή άμεσης αντιμετώπισης οποιασδήποτε οξείας παθολογικής κατάστασης, πέραν αυτής των ψυχιατρικών νόσων, καθώς και την υποστήριξη των λοιπών κλινικών του νοσοκομείου. Προϋπόθεση νοσηλείας σε αυτήν, είναι ο ασθενής να πάσχει από μια σοβαρή ψυχιατρική διαταραχή σε οξεία φάση και ταυτόχρονα μία ή περισσότερες σωματικές νόσους ή καταστάσεις, οι οποίες δεν είναι εφικτό να αντιμετωπισθούν σε μια γενική ψυχιατρική κλινική. Όπως είναι αυτονόητο, μια τέτοια κλινική θα μπορούσε να δημιουργηθεί μόνο σε ένα γενικό νοσοκομείο, το οποίο μπορεί να υποστηρίξει όλο το φάσμα των συν-νοσηύσεων. Η κλινική αποτελεί, λόγω του ειδικού εστιασμού της, μοναδικότητα στον Ελλαδικό χώρο και μία από τις ελάχιστες αντίστοιχες διεθνώς.

Στο πλαίσιο της Π.Ψ.Κ., λειτουργεί Πανεπιστημιακό Κ.Ψ.Υ., μετεξέλιξη του ΚΚΨΥ-Ζωγράφου, το οποίο στο άμεσο μέλλον θα επεκτείνει τις δρα-

στηριότητες του και στο ειδικό αντικείμενο της Π.Ψ.Κ. με απώτερο στόχο την ανάπτυξη πρωτοβάθμιων δομών ημερήσιας φροντίδας, οι οποίες θα μπορούν να λειτουργούν με την εποπτεία υψηλά καταρτισμένων νοσηλευτών.

Στόχοι μας είναι η βελτιστοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας, στους ψυχιατρικούς ασθενείς με περισσότερες από μία διαγνώσεις, η απόκτηση σχετικής τεχνογνωσίας και η μεταφορά της σε νεότερους συναδέλφους καθώς και η έρευνα η οποία θα συνεισφέρει στην καλύτερη κατανόηση των παραγόντων που οδηγούν τους ψυχιατρικά πάσχοντες να αποτελούν μια από τις πλέον ευάλωτες ομάδες ασθενών τόσο ψυχιατρικά όσο και σωματικά.

Παιδιατρική Κλινική

Η κλινική είναι εγκατεστημένη στο Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού»

Διευθύντρια

Ιωάννα Παυλοπούλου

Καθηγήτρια

Προσωπικό

Βασιλική Μάτζιου

Καθηγήτρια Παιδιατρικής Νοσηλευτικής

Ευάγγελος Μπόζας

Βιολόγος, ΕΔΙΠ

Σταυρούλα Δικαλιώτη

Παιδίατρος, Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Ευφροσύνη Βλαχιώτη

Νοσηλεύτρια, Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό της Παιδιατρικής Κλινικής του Τμήματος Νοσηλευτικής εξετάζει καθημερινά μεγάλο αριθμό παιδιατρικών ασθενών τόσο ως επείγοντα περιστατικά, όσο και ασθενείς με προσυνεννόηση με οποιοδήποτε πρόβλημα και αντιμετωπίζονται ανάλογα. Επί πλέον

στην Κλινική προσέρχεται μεγάλος αριθμός παιδιών Αλλοδαπών (Προσφύγων και Μεταναστών) με ειδικά προβλήματα υγείας και παρέχονται οι ανάλογες υπηρεσίες. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δίνεται στους εμβολιασμούς των παιδιών καθώς και συμβουλευτική για την ανάπτυξη των παιδιών και τη διατροφή τους. Παράλληλα στα Ιατρεία εκπαιδεύεται μεγάλος αριθμός φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής.

Υποδομές

Εξωτερικά Ιατρεία, Γραφεία: Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού».

Ερευνητικές Δραστηριότητες

Παιδιατρική, Παιδιατρική Νοσηλευτική, Εφηβεία, Παιδικά ατυχήματα, Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών, Λοιμώξεις, Αναπνευστικά νοσήματα, Ποιότητα ζωής παιδιών με καρκίνο, Ποιότητα ζωής παιδιών με διαβήτη, Διαχείριση του παιδιατρικού πόνου, Δημόσια Υγεία.

Παιδιατρικό Ερευνητικό
Εργαστήριο

Διευθύντρια

Ιωάννα Παυλοπούλου
Καθηγήτρια

ΕΔΙΠ

Δρ. Ευάγγελος Μπόζας

Σκοπός

Εκπαίδευση μεταπτυχιακών φοιτητών σε εργαστηριακές μεθόδους, καθώς και η εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων.

Αντικείμενο

Ανάπτυξη και εφαρμογή μοριακών, ορολογικών, αιματολογικών-ανοσολογικών τεχνικών. Παροχή υπηρεσιών (συμβουλές διαγνωστικές, αγωγής υγείας καθώς και ιατρικές εξετάσεις). Ερευνητικά ενδιαφέροντα: Μελέτη της ορολογικής ανοσίας έναντι λοιμώξεων που προλαμβάνονται με εμβολιασμό σε διάφορες πληθυσμιακές ομάδες. Μελέτη γενετικής προδιάθεσης νοσημάτων (Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 1 και των επιπλοκών του). Μελέτη των βιολογικών δεικτών του πόνου και του στρες (Νευροπεπτίδιο Υ, ουσία P, κορτιζόλη, αμυλάση κ.ά.) σε διάφορες παθολογικές καταστάσεις (βαρέως πάσχοντες, μετεγχειρητικοί ασθενείς, καρκινοπαθείς, κ.ά.) και σε παιδιά και βρέφη μετά από νοσηλευτικές παρεμβάσεις.

Στους χώρους του εργαστηρίου έχει κατανεμηθεί ο υπάρχων εν χρήση εξοπλισμός ο οποίος περιλαμβάνει τα ακόλουθα: Απαγωγό κάθετης ροής, συσκευή της PCR (PE system 9700), ένας μετρητής β-ακτινοβολίας, μία συσκευή ηλεκτροφόρησης, ένα UV box (για παρατήρηση των πηκτωμάτων αгарόζης), μια φυγόκεντρο (Heraeus Labofuge 200), συσκευή φθοριομετρίας χρονικού διαχωρισμού (VICTOR Multilabel counter 1420), δύο Vortex, ένα PH άμετρο και 3 καταψύκτες -30°C, κλίβανος, ψυχόμενη φυγόκεντρος, οριζόντιος αναδευτήρας, αποστακτήρας νερού, ζυγός ακριβείας, υδατόλουτρο, κλίβανος αποστείρωσης, πλήρες σετ από αυτόματες πιπέτες ακριβείας, καταψύκτης -80°C, ψυγειοκαταψύκτης και 3 ανεξάρτητοι Η/Υ.

Εργαστήριο Λειτουργικού Ελέγχου Πνευμόνων, Βρογχοσκοπήσεων & Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας

Το Εργαστήριο Λειτουργικού Ελέγχου Πνευμόνων, Βρογχοσκοπήσεων & Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας **ιδρύθηκε** το 1996 (Π.Δ.270/1996 ΦΕΚ195 /Α/1996) **εγκαταστάθηκε** και **λειτούργησε** στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» βάσει της υπ.

αριθμ. Υ4α/4178/1998 (ΦΕΚ752/Β/1998) κοινής Υπουργικής Απόφασης. Με τις υπ. αριθμ. Α1α/11634/99 (ΦΕΚ1952 /Β/1999) Υπουργική Απόφαση και Υ4α/10738/ 2001 (ΦΕΚ1235/Β/2001) κοινή Υπουργική Απόφαση, εγκαταστάθηκε και λειτούργησε στο Γενικό Νοσοκομείο Αττικής «ΚΑΤ» έως το 2010.

Η Διεύθυνση του Νοσοκομείου ΓΟΝΚ «οι Άγιοι Ανάργυροι» αποδέχτηκε και συνέδραμε με στη σύσταση και λειτουργία της Μονάδας Ύπνου και με την κοινή υπουργική απόφαση Υ4α/77048/2007 (ΦΕΚ1088Β/2-7-2007), το Εργαστήριο έχει εγκατασταθεί στο νέο Νοσοκομείο «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ». Το εν λόγω εργαστήριο Μελέτης Ύπνου λειτουργούσε στο Νοσοκομείο «ΚΑΤ» έως το Δεκέμβριο 2010, όπου το Νοσοκομείο είχε συνάψει σύμβαση με το ΙΚΑ (αρ. πρωτ. 605948/03) κατόπιν ανάλογης αίτησης. Έκτοτε (2010) η λειτουργία του συνεχίζεται στο Νοσοκομείο ΓΟΝΚ «οι Άγιοι Ανάργυροι», όπου μεταφέρθηκε και η Πανεπιστημιακή Κλινική Εντατικής Νοσηλείας βρίσκεται στον 1^ο όροφο του Νοσοκομείου και αποτελείται από τρεις (3) επιμέρους χώρους.

Το εργαστήριο είναι ενταγμένο έτσι στον τελευταίο οργανισμό του Νοσοκομείου στον Παθολογικό Τομέα: «Οργανισμός του Γενικού Ογκολογικού Νοσοκομείου Κηφισιάς ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» **ΦΕΚ557/Β/15-03-2013**, και Υ4α/20074, 15-2-2013. Το Εργαστήριο εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και νοσηλευτικές ανάγκες στα αντικείμενα της Εντατικής Θεραπείας και της Πνευμονολογίας. (Π.Δ.270/1996, ΦΕΚ195/Α/1996). Οι δραστηριότητες της «Μονάδας Ύπνου» και του «Κέντρου Εκτίμησης και Πιστοποίησης Αναγκών για κατ'οίκον Μηχανική Υποστήριξη της Αναπνοής» περιγράφονται στο ΠΔ121(ΦΕΚ110/α/2000). Το εν λόγω Εργαστήριο Μελέτης Ύπνου λειτουργεί με απόφαση του Υπουργείου Υγείας & Πρόνοιας για σύσταση και λειτουργία Μονάδας Μελέτης Ύπνου, με τον διακριτικό τίτλο:

Καθηγητής κ. Παύλος Μυριανθέας.

«ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ-Εργαστήριο Λειτουργικού Ελέγχου-Βρογχοσκοπήσεων & Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας: ΜΟΝΑΔΑ ΥΠΝΟΥ».

Από την έναρξη λειτουργίας του στο εργαστήριο έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από 2000 μελέτες ύπνου σε ασθενείς με διαταραχές αναπνοής του ύπνου. Ο αριθμός αυτών των μελετών αντιστοιχεί σε διαγνωστικές, θεραπευτικές συνεδρίες τιτλοποίησης συσκευής CPAP-BIPAP και μελέτες επανεκτίμησης. Το εργαστήριο είναι ανεξάρτητη οντότητα και έχει έναν επικεφαλής Πανεπιστημιακό ιατρό υπεύθυνο που έχει μόνιμη θέση στο νοσοκομείο.

Πρόσφατα έχει αγοραστεί νέος πολυθέσιος θάλαμος υπερβαρικού οξυγόνου που αναμένεται να λειτουργήσει εντός του 2022.

Το εργαστήριο διευθύνεται από τον Καθηγητή Πάυλο Μυριανθέα, Συντονιστή Διευθυντή του Εργαστηρίου και στελεχώνεται από τις Νοσηλεύτριες κ. Έφη Κοντού και Ελένη Κοντογιάννη. Επιπλέον, συνεργάζεται με τον Καθηγητή Ψυχιατρικής και Ψυχοφαρμακολογίας κ. Γεώργιο Αλεβιζόπουλο, την κ. Αλεξάνδρα Γαβαλά, Πνευμονολόγο-Εντατικολόγο, Διευθύντρια ΕΣΥ και την κ. Άννα Κορομπέλη ΕΔΙΠ, Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ.

Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών

Το εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών ιδρύθηκε το 1992 (Π.Δ.81,Φ.Ε.Κ.37.6 Μαρτίου1992) με πρώτη Διευθύντρια την Αναπλ. Καθηγήτρια Χρυσάνθη Πλατή. Η αρχική εγκατάσταση του εργαστηρίου έγινε σε κτήριο της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και από το 1999 εγκαταστάθηκε στο κτήριο

του Τμήματος Νοσηλευτικής επί της οδού Παπαδιαμαντοπούλου 123 στο Γουδή, με διευθύντρια την Καθηγήτρια Χρυσούλα Λεμονίδου. Το 2013 (ΦΕΚ3434-B31-12-2013), το εργαστήριο εγκαταστάθηκε στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς οι "Άγιοι Ανάργυροι" και από το 2014 και μέχρι σήμερα (ΦΕΚ2524/25-8-2014) λειτουργεί με διευθύντρια την Καθηγήτρια Βασικής Νοσηλευτικής κ. Μαργαρίτα Γιαννακοπούλου.

Το εργαστήριο ανήκει στον Παθολογικό-Νοσηλευτικό Τομέα, και εξυπηρετεί εκπαιδευτικές, ερευνητικές και κλινικές ανάγκες/δραστηριότητες του Τμήματος Νοσηλευτικής. Επιπλέον, συνεργάζεται με άλλους τομείς του Τμήματος Νοσηλευτικής (Χειρουργικό-Νοσηλευτικό & Δημόσιας Υγείας), στο πλαίσιο της εργαστηριακής άσκησης μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, καθώς και με την Ιατρική Σχολή στο πλαίσιο σεμιναρίων εκπαίδευσης φοιτητών ιατρικής σε παρεμβατικές κλινικές δεξιότητες. Στο κεντρικό κτίριο του Τμήματος Νοσηλευτικής στο Γουδή, λειτουργεί εκπαιδευτική αίθουσα που είναι εξοπλισμένη με εργαστηριακούς προσομοιωτές/προπλάσματα, νοσοκομειακές κλίνες και υλικά. Σε αυτόν το χώρο, σε *προπτυχιακό επίπεδο*, οι φοιτητές εκπαιδεύονται σε παρεμβατικές και μη παρεμβατικές διαδικασίες φροντίδας ενηλίκων και παιδιών, με στόχο την ανάπτυξη θεωρητικών και κλινικών δεξιοτήτων ολιστικής και εξατομικευμένης νοσηλευτικής προσέγγισης, σε διάφορες καταστάσεις ασθένειας/υγείας. Σε *μεταπτυχιακό επίπεδο* οργανώνονται εργαστήρια παρουσίασης και συζήτησης ερευνητικών πρωτοκόλλων/δεδομένων που προκύπτουν μέσω των μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών, καθώς και συναντήσεις ομάδων ειδικών για ανάπτυξη και στάθμιση ερευνητικών εργαλείων.

Στον κλινικό χώρο του εργαστηρίου, στο ΓΟΝΚ οι "Άγιοι Ανάργυροι", τα εγκατεστημένα εκεί μέλη του, παρέχουν αυτόνομο και συνεργατικό κλινικό έργο στα πλαίσια της νοσηλευτικής φροντίδας νοσηλευομένων ασθενών και των οικογενειών τους, διεξάγουν κλινικές ασκήσεις προπτυχιακών/μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δράσεις του Νοσοκομείου και διεξάγουν έρευνα με την εφαρμογή ερευνητικών πρωτοκόλλων.

Το ερευνητικό έργο του εργαστηρίου αντικατοπτρίζεται αφενός στις διδακτορικές διατριβές/δημοσιεύσεις και αφετέρου στα χρηματοδοτούμενα και μη ερευνητικά προγράμματα, τα οποία πραγματοποιούνται σε συνεργασία με άλλα Πανεπιστήμια του εσωτερικού (Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Ιατρική Σχολή Κρήτης) και εξωτερικού (Τεχνολογικό Παν. Κύπρου, University of São Paulo-Brazil, Ben Gurion University of the Negev - Israel κ.ά).

Το τρέχον προσωπικό του Εργαστηρίου αποτελείται από τη Διευθύντρια και μέλος ΔΕΠ του τμήματος (Καθ. Μ. Γιαννακοπούλου), από μέλη ΕΔΙΠ (Δρ. Μ. Καλαφάτη, Δρ. Φ. Βουζάβαλη, Δρ. Δ. Παϊκοπούλου) και ΕΤΕΠ (κ. Ε.

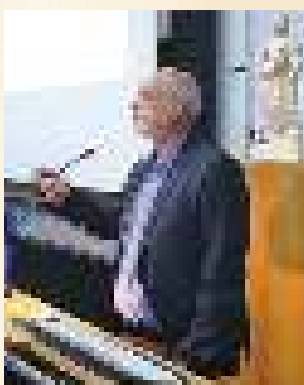
Κόνιαρη), ενώ στις εκπαιδευτικές, κλινικές και ερευνητικές του δραστηριότητες συμμετέχουν διδάκτορες, υποψήφιοι διδάκτορες και μεταπτυχιακοί φοιτητές.

Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης

Διευθυντής

Ευάγγελος Κωνσταντίνου

Καθηγητής

Θεόδωρος Κατσούλας.

Το Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης του Χειρουργικού Νοσηλευτικού Τομέα του Τμήματος Νοσηλευτικής, ιδρύθηκε με το π.δ. 270/1996, ΦΕΚ 195/24-8-1996 με την ονομασία Εργαστήριο Αναίμακτης Αγγειολογικής Μελέτης και μετονομάστηκε σε Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης με την απόφαση 302, ΦΕΚ156/25-1-2017 του Πρύτανη του ΕΚΠΑ.

Το εργαστήριο έχει ως κλινικό αντικείμενο, πλέον της εκπαίδευσης των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και της έρευνας, την αντιμετώπιση ασθενών που χρήζουν μακροχρόνιας ενδοφλέβιας θεραπείας στους οποίους είναι απαραίτητη η τοποθέτηση συσκευών αγγειακής προσπέλασης, όπως περιφερικά ή κεντρικά εισερχόμενων κεντρικών φλεβικών συσκευών, ενταφιαζόμενων κωδώνων χημειοθεραπείας συνδεδεμένων με περιφερικά εισερχόμενους κεντρικούς φλεβικούς καθετήρες ή κεντρικά εισερχόμενους φλεβικούς καθετήρες και προσωρινών και μόνιμων καθετήρων αιμοκάθαρσης.

Ο Χειρουργικός Νοσηλευτικός Τομέας στην 7^η συνεδρίαση της 20-6-2012 αποφάσισε να προτείνει την εγκατάσταση του Εργαστηρίου Αναίμακτης Αγγειολογικής Μελέτης του Τμήματος στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι». Η Συνέλευση του Τμήματος Νοσηλευτικής στην 9^η συνεδρίαση της 4-7-2012 αποφάσισε ομόφωνα την εγκατάσταση του Εργαστηρίου Αναίμακτης Αγγειολογικής Μελέτης του Τμήματος στο ΓΟΝΚ.

Μετά την μετονομασία του σε Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης έγινε νέο αίτημα εγκατάστασης στο ΓΟΝΚ. Το Επιστημονικό Συμβούλιο του νοσοκομείου στην 19^η συνεδρίαση της 2-10-2017 αποφάσισε ότι συνηγορεί υπέρ της εγκατάστασης του Εργαστηρίου στο ΓΟΝΚ και επισήμανε ότι η παρουσία

του Εργαστηρίου θα βοηθήσει στην ασφαλή και έγκαιρη τοποθέτηση καθετήρων, ιδιαίτερα στους ογκολογικούς ασθενείς και στη γενικότερη ανάπτυξη μεθόδων αγγειακής προσπέλασης. Το Δ.Σ του ΓΟΝΚ ομόφωνα συμφώνησε στην εγκατάσταση του Εργαστηρίου στη συνεδρίαση της 19^{ης} Οκτωβρίου 2017. Ακολούθως η Συνέλευση του Τμήματος Νοσηλευτικής στη συνεδρίαση της 25^{ης} Ιανουαρίου 2018 αποφάσισε, την εγκατάσταση του Εργαστηρίου, μετά την μετονομασία του, στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι». Η Σύγκλητος του ΕΚΠΑ αποφάσισε την εγκατάσταση του Εργαστηρίου στο ΓΟΝΚ στη συνεδρίαση της 16^{ης} Μαρτίου 2018.

Το Επιστημονικό Συμβούλιο του ΓΟΝΚ στην 46^η συνεδρίαση της 10^{ης}-9-2018 αποφάσισε ομόφωνα ότι υπάρχει η δυνατότητα υποδοχής του εργαστηρίου, υπάρχει επαρκής υποστήριξη του επιστημονικού του έργου από άποψη λοιπών νοσοκομειακών υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία του και πρότείνει να ενταχθεί ως ανεξάρτητο τμήμα στο Χειρουργικό Τομέα. Επισημαίνεται επίσης στην απόφαση, ότι τα μέλη ΔΕΠ Ε. Κωνσταντίνου (δ/της του Εργαστηρίου) και Θ. Κατσούλας παρέχουν επί σειρά ετών υπηρεσίες Αγγειακής Προσπέλασης στους ασθενείς του Νοσοκομείου.

Η Συνέλευση του Τμήματος Νοσηλευτικής στην 4η συνεδρίαση της 19-11-2018 αποφάσισε ότι συμφωνεί με την δυνατότητα εκτέλεσης νοσηλευτικών πράξεων αγγειακής προσπέλασης (τοποθέτηση σε ασθενείς συσκευών αγγειακής προσπέλασης μέσης και μακράς διάρκειας) όπως αυτά περιγράφονται στο ΦΕΚ ίδρυσης του ανωτέρω εργαστηρίου από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, Καθηγητή Ευάγγελο Κωνσταντίνου με γνωστικό αντικείμενο «Νοσηλευτική Αναισθησιολογία και Αγγειακή Προσπέλαση» και Επίκουρο Καθηγητή Θεόδωρο Κατσούλα με γνωστικό αντικείμενο «Νοσηλευτική Μονάδων Εντατικής Θεραπείας» επειδή έχουν τη σχετική εκπαίδευση και μεγάλη εμπειρία στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Τέλος η Διοίκηση της 1^{ης} ΥΠΕ με το έγγραφο με αρ. πρωτ 18882/28-3-2019, προς το Υπουργείο υγείας, Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών υγείας, Διεύθυνση Οργάνωσης & Λειτουργίας Νοσηλευτικών Μονάδων & Εποπτευόμενων Φορέων, εισηγήθηκε την εγκατάσταση του Εργαστηρίου στο ΓΟΝΚ, ως ανεξάρτητη μονάδα που θα λειτουργεί στο πλαίσιο του Χειρουργικού Τομέα.

Το Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης, μολονότι δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες αυτόνομης εγκατάστασης του στο ΓΟΝΚ, μετέχει ενεργά

στην αντιμετώπιση των ασθενών του νοσοκομείου, που χρήζουν τοποθέτησης συσκευών αγγειακής προσπέλασης μέσης και μακράς διάρκειας. Τα μέλη ΔΕΠ που ασχολούνται με το αντικείμενο αυτό, είναι ο Καθηγητής Νοσηλευτικής Αναισθησιολογίας και Αγγειακής Προσπέλασης κος Ευάγγελος Κωνσταντίνου, ο οποίος είναι και διευθυντής του Εργαστηρίου και ο Αναπληρωτής Καθηγητής Νοσηλευτικής Μονάδων Εντατικής Θεραπείας και Αγγειακής Προσπέλασης κος Θεόδωρος Κατσούλας οι οποίοι είναι τοποθετημένοι στην Πανεπιστημιακή Χειρουργική Κλινική και στην Πανεπιστημιακή ΜΕΘ αντίστοιχα.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αντιμετωπίσει επιτυχώς περισσότερους από 4500 ασθενείς του νοσοκομείου (ασθενείς που είχαν ανάγκη τοποθέτησης περιφερικά εισερχόμενων κεντρικών φλεβικών καθετήρων, κεντρικά εισερχόμενων κεντρικών φλεβικών καθετήρων, περιφερικά εισερχόμενων κεντρικών φλεβικών καθετήρων συνδεδεμένων με ενταφιαζόμενο κώδωνα χημειοθεραπείας, κεντρικά εισερχόμενων κεντρικών φλεβικών καθετήρων συνδεδεμένων με ενταφιαζόμενο κώδωνα χημειοθεραπείας, μόνιμων καθετήρων αιμοκάθαρσης, προσωρινών καθετήρων αιμοκάθαρσης κ.λπ.), με επιπλοκές υποπενταπλάσιες από αυτές που αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία. Το ΓΟΝΚ είναι το μοναδικό νοσοκομείο όπου οι περιφερικά εισερχόμενοι κεντρικοί φλεβικοί καθετήρες τοποθετούνται χωρίς ακτινολογικό έλεγχο, ακόμα και επί κλίνης με την πιστοποίηση της σωστής θέσης του άκρου του καθετήρα να πραγματοποιείται με τη μέθοδο του ΗΚΓτος.

Τα δύο μέλη ΔΕΠ του Εργαστηρίου, μετέχουν σε Παγκόσμιους οργανισμούς αγγειακής προσπέλασης, σε διεθνή συνέδρια και στην οργανωτική επιτροπή του Παγκόσμιου Συνεδρίου Αγγειακής Προσπέλασης που θα διεξαχθεί το 2022 στην Αθήνα. Επίσης ο Καθηγητής Κωνσταντίνου είναι πιστοποιημένος PICC Instructor. Τα μέλη ΔΕΠ του Εργαστηρίου έχουν εκπαιδεύσει νοσηλευτές και γιατρούς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό στην τοποθέτηση συσκευών αγγειακής προσπέλασης και έχουν αντιμετωπίσει ασθενείς μετά από πρόσκληση σε παιδιατρικά νοσοκομεία και νοσοκομεία ενηλίκων. Τα αποτελέσματα της δουλειάς τους είναι δημοσιευμένα σε έγκριτα διεθνή περιοδικά που αποδελτιώνονται σε διεθνείς βάσεις δεδομένων, ενώ μετέχουν ανελλιπώς ως προσκεκλημένοι ομιλητές σε όλα τα διεθνή συνέδρια του χώρου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Κεντρική φιλοσοφία

Επίκεντρο της Νοσηλευτικής είναι ο **Άνθρωπος** σε όλα τα στάδια της εξέλιξής του, στα φυσιολογικά και παθολογικά φαινόμενα της ζωής.

Η **Νοσηλευτική Επιστήμη** μελετά και προσεγγίζει θεραπευτικά τις αντιδράσεις σε υπαρκτά ή/ και δυνητικά προβλήματα υγείας ή τη βελτίωση της συνολικής ευεξίας του ατόμου/οικογένειας/κοινότητας.

Η **Νοσηλευτική Πρακτική** στοχεύει στην προστασία και βελτίωση των ικανοτήτων, την πρόληψη της ασθένειας και της βλάβης, την ανακούφιση του «υποφέρειν» και τη συνηγορία στη φροντίδα ατόμων, οικογενειών και πληθυσμών.

Ένα Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) στη Νοσηλευτική πρέπει να ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας περιλαμβάνοντας ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων που καλύπτουν διάφορα επιστημονικά πεδία με ιδιαίτερη έμφαση στη Νοσηλευτική επιστήμη και στις εφαρμογές της στη φροντίδα υγείας. Το ΠΠΣ του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ είναι τετραετές. Οι φοιτητές αποκτούν το πτυχίο όταν έχουν συμπληρώσει τον ελάχιστο αριθμό των οκτώ εξαμήνων και έχουν επιτύχει σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα και σε έναν αριθμό κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα.

Το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών αναπροσαρμόζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα με στόχο τη βελτίωσή του καθώς και την προσαρμογή του στις σύγχρονες ανάγκες τόσο της εκπαίδευσης όσο και της κοινωνίας. Απώτερος σκοπός είναι η προσαρμογή και ο εκσυγχρονισμός του στις αλλαγές που συμ-

Αμφιθέατρο. Μαθήματα σε περίοδο πανδημίας COVID-19.

Ορκομωσία στις εγκαταστάσεις της ΣΑΝ.

Υπαίθρια ορκομωσία 2021 στον προαύλιο χώρο της Ιατρικής Σχολής.

βαίνουν στον εκπαιδευτικό και κλινικό χώρο της Νοσηλευτικής, σύμφωνα με τις διεθνείς οδηγίες και προδιαγραφές κορυφαίων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, καθώς και της Ευρωπαϊκής Ένωσης έτσι ώστε το πτυχίο των αποφοίτων του τμήματος να αναγνωρίζεται αυτόματα σε όλες τις χώρες μέλη της Ένωσης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΠΣ

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Νοσηλευτικής με το πέρας των σπουδών τους και την απόκτηση του πτυχίου τους θα είναι ικανοί να:

- ❖ Σχεδιάζουν και να παρέχουν ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη νοσηλευτική φροντίδα σε άτομα/οικογένειες/κοινότητες με στόχο την πρόληψη της νόσου, τη διαχείριση της θεραπείας, την προαγωγή και αποκατάσταση της υγείας, την ανακούφιση του υποφέρειν, την ομαλή προσαρμογή σε κρίσιμες καταστάσεις ή/και το τέλος της ζωής και την περίοδο του πένθους.
- ❖ Προγραμματίζουν, να οργανώνουν, να διευθύνουν και να ελέγχουν τις νοσηλευτικές αποφάσεις και ενέργειες, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της νοσηλευτικής φροντίδας.
- ❖ Συντονίζουν ανεξάρτητα τη φροντίδα για ομάδες ασθενών και να εργάζονται στο πλαίσιο της διεπιστημονικής ομάδας για την επίτευξη ασφαλούς και ποιοτικής φροντίδας των ασθενών στην πρόληψη, τη θεραπεία, την αποκατάσταση και την ανακουφιστική φροντίδα.
- ❖ Προάγουν και να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διαφορετικότητα, υπό το πρίσμα των οργανικών, ψυχολογικών, πνευματικών και κοινωνικών αναγκών των ατόμων στα οποία παρέχουν νοσηλευτική φροντίδα σε όλα τα στάδια της ζωής.
- ❖ Καθορίζουν κριτήρια, να αξιολογούν και να ελέγχουν την ποιότητα και την ασφάλεια των παρεχόμενων νοσηλευτικών και άλλων φροντίδων υγείας.
- ❖ Διοικούν και να οργανώνουν νοσηλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας όλων των επιπέδων.
- ❖ Εκπαιδεύουν ασθενείς και να παρέχουν συμβουλευτική για την πρόληψη ή/και αντιμετώπιση ζητημάτων υγείας, την υγιεινή και τον υγιή τρόπο

διαβίωσης, τη διαχείριση του περιβάλλοντος και του χώρου εργασίας ή/και τη διαχείριση σχετιζομένων με την υγεία αλλαγών.

- ❖ Παράγουν και να μεταδίδουν τη νοσηλευτική γνώση μέσω της έρευνας, της θεωρητικής διδασκαλίας ή/και της κλινικής εκπαίδευσης.
- ❖ Αποδέχονται την ευθύνη για τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες και ενέργειες και να αναγνωρίζουν τα όρια του δικού τους επιστημονικού πεδίου.

Το ΠΠΣ παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα του τμήματος, ενώ κατ' έτος εκδίδεται ο οδηγός σπουδών που αποτελεί το εγχειρίδιο του κάθε φοιτητή και περιλαμβάνει τον κανονισμό σπουδών και την αναλυτική παρουσίαση των μαθημάτων που ο φοιτητής πρέπει να ολοκληρώσει επιτυχώς ώστε να του απονεμηθεί το πτυχίο της Νοσηλευτικής.

Στον οδηγό σπουδών σε κάθε μάθημα περιγράφονται:

- ❖ Ο σκοπός και οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος.
- ❖ Το περιεχόμενο διδασκαλίας (θεωρία, φροντιστήρια, εργαστήρια και κλινική άσκηση).
- ❖ Οι ώρες διδασκαλίας της θεωρίας και των εργαστηρίων/κλινικών.
- ❖ Οι διδακτικές και πιστωτικές μονάδες (ECTS).
- ❖ Τα προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα και σημειώσεις.
- ❖ Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών.

Για την καθοδήγηση των φοιτητών στη διάρκεια των σπουδών τους εκτός από τον οδηγό σπουδών και την ιστοσελίδα του τμήματος, η γενική συνέλευση ορίζει συμβούλους φοιτητών-έναν ανά τομέα-, οι οποίοι αναλαμβάνουν να τους ενημερώνουν και να τους καθοδηγούν για τις απαιτήσεις των επιμέρους τομέων. Επιπλέον, ο σύμβουλος φοιτητών με αναπηρία αναλαμβάνει να καθοδηγεί και να διασυνδέει με την αρμόδια υπηρεσία του ΕΚΠΑ όσους φοιτητές έχουν ανάγκη για διευκόλυνση κατά τη διάρκεια των σπουδών σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητές τους.

Ένα Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών στη Νοσηλευτική (ΠΠΣ) πρέπει να ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας περιλαμβάνοντας ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων που καλύπτουν διάφορα επιστημονικά πεδία με ιδιαίτερη έμφαση στη Νοσηλευτική

ΕΤΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑ

81

Μαραθώνιος 2021. Εθελοντική συμμετοχή και στελέχωση ιατρείων ΕΚΑΒ.

Υπαίθρια ορκομωσία 2021 στον προαύλιο χώρο της Ιατρικής Σχολής.

επιστήμη και στις εφαρμογές της στη φροντίδα υγείας. Το ΠΠΣ είναι τετραετές.

Το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών αναπροσαρμόζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα με στόχο τη βελτίωσή του καθώς και την προσαρμογή του στις σύγχρονες ανάγκες τόσο της εκπαίδευσης όσο και της κοινωνίας. Απώτερος σκοπός είναι η προσαρμογή και ο εκσυγχρονισμός του στις αλλαγές που συμβαίνουν στον εκπαιδευτικό και κλινικό χώρο της Νοσηλευτικής σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές κορυφαίων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, καθώς και της Ευρωπαϊκής Ένωσης έτσι ώστε το πτυχίο των αποφοίτων του τμήματος να αναγνωρίζεται αυτόματα σε όλες τις χώρες μέλη της Ένωσης.

Τα μαθήματα και οι διδάσκοντες του ΠΠΣ αξιολογούνται κάθε χρόνο από τους φοιτητές και η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του τμήματος προβαίνει σε διορθωτικές προτάσεις προς τους διδάσκοντες και την Επιτροπή του ΠΠΣ ώστε η βελτίωση να είναι συνεχής. Σύμφωνα με τις αξιο-

λογήσεις των φοιτητών τα περισσότερα μαθήματα και διδάσκοντες αξιολογούνται έως «πολύ καλά» και «άριστα». Για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 ο γενικός μέσος όρος ήταν 4,3/5.

Αξίζει να αναφερθεί, ότι μετά την πρόσφατη Πιστοποίηση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών το 2020 από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΕΕ) ξεκίνησε η διαδικασία αναμόρφωσής του, η οποία ολοκληρώθηκε πρόσφατα με συνέπεια να εφαρμοστεί **νέο πρόγραμμα σπουδών από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022.**

Το Τμήμα Νοσηλευτικής θεωρείται ένα από τα πλέον αναγνωρισμένα διεθνώς. Σύμφωνα με τους διεθνείς οργανισμούς αξιολόγησης Πανεπιστημίων, το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ κατατάσσεται στα πρώτα 150 Τμήματα Νοσηλευτικής του κόσμου. Άλλωστε συμμετέχει στο πρόγραμμα «ΕΡΑΣΜΟΣ», κύριος σκοπός του οποίου είναι η βελτίωση της ποιότητας και η ενίσχυση της Ευρωπαϊκής διάστασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μέσω του προγράμματος «ΕΡΑΣΜΟΣ+» ενθαρρύνεται η διαπανεπιστημιακή συνεργασία, η μετακίνηση τόσο των φοιτητών όσο και των μελών του διδακτικού προσωπικού για διαστήματα μικρής διάρκειας και η προαγωγή ακαδημαϊκής αναγνώρισης σπουδών και ακαδημαϊκών τίτλων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στόχος

Στόχος των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών είναι αφενός η βελτίωση της φροντίδας των ασθενών και αφετέρου η αύξηση της αυτονομίας των νοσηλευτών, προκειμένου να είναι ανταγωνιστικοί σε τοπικό, εθνικό και διεθνές εργασιακό περιβάλλον.

Είναι αξιοσημείωτο ότι στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών ένα από τα πρώτα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών ήταν της Νοσηλευτικής που λειτούργησε το 1991. Πιο συγκεκριμένα λειτούργησε το Μεταπτυχιακό στην Πληροφορική της Υγείας στην αγγλική γλώσσα, σε συνεργασία με πανεπιστήμια άλλων Ευρωπαϊκών χωρών (University of Maastricht, London University, University of Manchester και University of Madrid) και συμμετοχή φοιτητών από όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές χώρες. Το μεταπτυχιακό αυτό πρόγραμμα εντάχθηκε στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ERASMUS.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ERASMUS.

Από το 1993 αναπτύχθηκαν και άλλα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών που λειτουργούν μέχρι σήμερα σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Τα προγράμματα αυτά καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων, ενώ ορισμένα εξ αυτών υλοποιούνται σε συνεργασία με άλλα τμήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών ή άλλα Πανεπιστήμια της χώρας, υπό το συντονισμό του Τμήματος Νοσηλευτικής.

**Προγράμματα Μεταπτυχιακών
Σπουδών του Τμήματος
Νοσηλευτικής**

**Διαχείριση Κρίσεων και Νοσηλευτική στη
Δημόσια Υγεία**

Ειδικεύσεις:

- Δημόσια Υγεία
- Κοινωνική Νοσηλευτική
- Διαχείριση Κρίσεων στον Τομέα της Υγείας

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Αθηνά Καλοκαιρινού

Εφαρμοσμένη Νοσηλευτική Επιστήμη

Ειδικεύσεις:

- Πρόληψη και Έλεγχος Λοιμώξεων
- Νοσηλευτική Διαχείριση Παιδιών και Ενηλίκων με Σακχαρώδη Διαβήτη
- Νεφρολογική Νοσηλευτική

Διευθυντής: Καθηγητής Ιωάννης Ελευσινιώτης

**Εξειδικευμένη Ανακουφιστική Φροντίδα και Προηγμένη
Νοσηλευτική Ογκολογία**

Ειδικεύσεις:

- Παιδιατρική Ανακουφιστική Φροντίδα
- Ανακουφιστική Φροντίδα Ενηλίκων
- Προηγμένη Φροντίδα και Ηγεσία στη Νοσηλευτική Ογκολογία

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Ελισάβετ Πατηράκη

Προηγμένη Κλινική Νοσηλευτική

Ειδικεύσεις:

- Εντατική και Επείγουσα Νοσηλευτική
- Νοσηλευτική Καρδιαγγειακών Νόσων
- Χειρουργική Νοσηλευτική

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Ελένη Θεοδοσοπούλου

Προηγμένη Παιδιατρική Νοσηλευτική Φροντίδα

Ειδικεύσεις:

- Προηγμένη Επείγουσα και Εντατική Παιδιατρική Νοσηλευτική Φροντίδα
- Προηγμένη Νεογνολογική Νοσηλευτική Φροντίδα

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Βασιλική Μάτζιου

Προηγμένη Νοσηλευτική Φροντίδα και Ψυχική Υγεία παιδιών και ενηλίκων

Ειδικεύσεις:

- Εφαρμοσμένη Κλινική Νοσηλευτική Παιδιών
- Ογκολογική Νοσηλευτική-Ανακουφιστική Φροντίδα
- Ψυχική Υγεία

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Δανάη Παπαδάτου

«Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας-Πληροφορική της Υγείας».

Ειδικεύσεις:

- Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Πληροφορική της Υγείας

Διευθυντής: Καθηγητής Ιωάννης Μαντάς

Σήμερα στο Τμήμα λειτουργούν τα ακόλουθα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών:

1. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη **Διαχείριση Κρίσεων και Νοσηλευτική στη Δημόσια Υγεία** με **3 ειδικεύσεις**, στην Δημόσια Υγεία, την Κοινωνική Νοσηλευτική και την Διαχείριση Κρίσεων στον Τομέα της Υγείας.
2. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην **Εφαρμοσμένη Νοσηλευτική Επιστήμη** με ειδικεύσεις στην Πρόληψη και τον Έλεγχο Λοιμώξεων, στη Νοσηλευτική Διαχείριση Παιδιών και Ενηλίκων με Σακχαρώδη Διαβήτη και στη Νεφρολογική Νοσηλευτική.
3. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην **Εξειδικευμένη Ανακουφιστική Φροντίδα και Προηγμένη Νοσηλευτική Ογκολογία** με 3 ειδικεύσεις στην Παιδιατρική Ανακουφιστική Φροντίδα, στην Ανακουφιστική Φροντίδα Ενηλίκων και στην Προηγμένη Φροντίδα και Ηγεσία στη Νοσηλευτική Ογκολογία.
4. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην **Προηγμένη Κλινική Νοσηλευτική** με 3 ειδικεύσεις, στην Εντατική και Επείγουσα Νοσηλευτική, στη Νοσηλευτική Καρδιαγγειακών Νόσων και στη Χειρουργική Νοσηλευτική.

5. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην **Προηγμένη Παιδιατρική Νοσηλευτική Φροντίδα** με 2 ειδιεύσεις, στην Προηγμένη Επείγουσα και Εντατική Παιδιατρική Νοσηλευτική Φροντίδα καθώς και στην Προηγμένη Νεογνολογική Νοσηλευτική Φροντίδα.
6. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην **Προηγμένη Νοσηλευτική Φροντίδα και Ψυχική Υγεία παιδιών και ενηλίκων** με 3 ειδιεύσεις στην Εφαρμοσμένη Κλινική Νοσηλευτική Παιδιών, στην Ογκολογική Νοσηλευτική-Ανακουφιστική Φροντίδα και στην Ψυχική Υγεία.

Τέλος, το Τμήμα Νοσηλευτικής αποτελεί το Συντονιστικό Τμήμα του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) στην **Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας-Πληροφορική της Υγείας** με 2 ειδιεύσεις, στην Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας και στην Πληροφορική της Υγείας. Συνεργάζεται με το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ και το Τμήμα Χρηματοοικονομικών, το Τμήμα Πληροφορικής και το Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Η ικανοποίηση των φοιτητών από τα περισσότερα μαθήματα και τους διδά-

σκοντες των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών που προσφέρει είναι πολύ υψηλή, σύμφωνα με τις αξιολογήσεις τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Τμήμα συμμετέχει και σε άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πιο συγκεκριμένα έχουν αναπτυχθεί συνεργασίες:

- ❖ **Συμμετοχή του Τμήματος Νοσηλευτικής σε από Κοινού Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών του ΕΚΠΑ.**
- ❖ **«Κλινική Βιοχημεία-Μοριακή Διαγνωστική»**
Συνεργασία με το Τμήμα Βιολογίας, το Τμήμα Χημείας και την Ιατρική Σχολή.
- ❖ **«Athens International Master's Programme in Neurosciences»**
Συνεργασία με το Τμήμα Βιολογίας και την Ιατρική Σχολή.
- ❖ **«Οργάνωση και Διαχείριση Υποστηρικτικής και Ανακουφιστικής Φροντίδας Χρονίως Πασχόντων»**
Συνεργασία με την Ιατρική Σχολή.
- ❖ **«Μεταφραστική Έρευνα στην Υγεία των Γυναικών»**
Συνεργασία με την Ιατρική Σχολή.

Απονεμηθέντες Μεταπτυχιακοί & Διδακτορικοί Τίτλοι

Απονεμηθέντες Μεταπτυχιακοί & Διδακτορικοί Τίτλοι	ΣΥΝΟΛΟ
Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης	1802
Διδακτορικά Διπλώματα	386

Τα ΠΜΣ του Τμήματος είναι ιδιαίτερα δημοφιλή όχι μόνο στους δικούς μας αποφοίτους αλλά και σε αποφοίτους άλλων σχολών. Αυτό προκύπτει από το μεγάλο αριθμό αιτήσεων σε σχέση με τον περιορισμένο αριθμό των υποψηφίων που γίνονται δεκτοί, με βάση διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο καθώς τα μαθήματα των μεταπτυχιακών προγραμμάτων του Τμήματος αξιολογούνται από την πλειονότητα των αποφοίτων ως «πολύ καλά» και «εξαιρετικά».

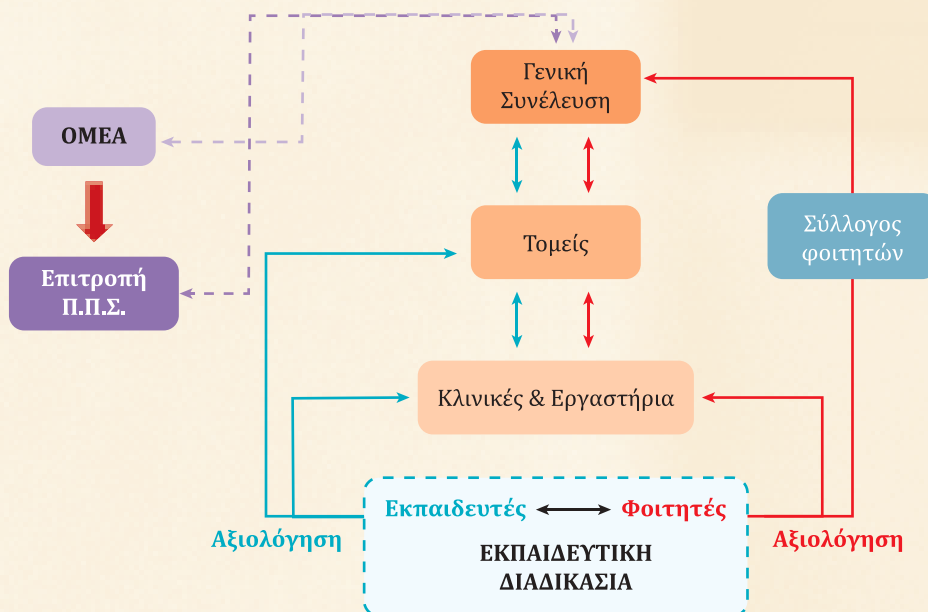

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Παρακολούθηση και εσωτερική αξιολόγηση

Στο τμήμα Νοσηλευτικής η εσωτερική αξιολόγηση ως διαδικασία ξεκίνησε πολύ νωρίτερα από τη θεσμοθέτησή της. Στην πρώτη περίοδο της εσωτερικής αξιολόγησης τα δεδομένα συγκεντρώνονταν με αυτό-συμπληρούμενο ερωτηματολόγιο τόσο από τους φοιτητές όσο και από τους καθηγητές. Τα τελευταία χρόνια τα δεδομένα συγκεντρώνονται μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων διευκολύνοντας έτσι την εξαγωγή συμπερασμάτων σε πολύ συντομότερο χρόνο και με μικρότερο κόστος.

Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης σήμερα περιλαμβάνει (Σχήμα1):

Σχήμα 1.
Διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

- ❖ Αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων από τους φοιτητές, προ-και μεταπτυχιακούς,
- ❖ Αξιολόγηση του συνολικού προγράμματος σπουδών.
- ❖ Αξιολόγηση των μαθημάτων και του προγράμματος σπουδών από τους διδάσκοντες.
- ❖ Καταγραφή στοιχείων και δεικτών που συγκεντρώνονται από την από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΕΕ, πρώην ΑΔΙΠ).

Με βάση τα δεδομένα από τα ερωτηματολόγια αλλά και τα ποιοτικά δεδομένα για τη λειτουργία του τμήματος συγγράφεται σε τακτά χρονικά διαστήματα η Εσωτερική Αξιολόγηση, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του τμήματος (<http://www.nurs.uoa.gr/fileadmin/nurs.uoa.gr/uploads/tmimatos/Diafora/Axiologisi/2019/EsoterikiAxiologisiNosileftikiEKPA.pdf>).

Όλα τα δεδομένα συγκεντρώνονται και μελετώνται από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του τμήματος και γίνονται προτάσεις βελτίωσης προς τις αρμόδιες επιτροπές αλλά και στους διδάσκοντες. Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις των φοιτητών, τα περισσότερα μαθήματα και διδάσκοντες αξιολογούνται έως «πολύ καλά» και «άριστα» (Πίνακας 1). Για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 ο γενικός μέσος όρος ήταν 4,3/5, όπου 5 είναι το άριστα.

Πίνακας 1

Αξιολόγηση των μαθημάτων από τους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019

Υποχρεωτικά Μαθήματα 2018-2019		
Αξιολόγηση	Περιεχόμενο	Διδάσκων
Πολύ καλό/εξαιρετικό	72%	70%
Καλό	16%	16%
Μέτριο	12%	14%

Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα 2018-2019		
Αξιολόγηση	Περιεχόμενο	Διδάσκων
Πολύ καλό/εξαιρετικό	88%	87%
Καλό	10%	9%
Μέτριο	2%	4%

Πιστοποίηση του ΠΠΣ

Το τμήμα Νοσηλευτικής υποβλήθηκε σε εξωτερική αξιολόγηση το 2011 με επιτυχία. Τα συμπεράσματα της επιτροπής εξωτερικής αξιολόγησης χρησιμοποιήθηκαν στη συνέχεια για την αναμόρφωση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, αλλά και για βελτιώσεις στη λειτουργία του τμήματος που ήταν στην αρμοδιότητα των οργάνων του. Κάποιες όμως από τις προτάσεις βελτίωσης δεν ήταν εφικτές είτε διότι αποτελούν αποφάσεις του Υπουργείου Παιδείας –αύξηση μελών ΔΕΠ, μείωση των μη ενεργών φοιτητών, κ.ά.– είτε διότι εξαιτίας της οικονομικής κρίσης δεν ήταν δυνατό να υλοποιηθούν, όπως για παράδειγμα αναβάθμιση κτιριακών και άλλων εκπαιδευτικών υποδομών.

Πιο πρόσφατα (Φεβρουάριος 2020) το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών πιστοποιήθηκε από επιτροπή εξωτερικών εμπειρογνομόνων επιτυχώς και η πιστοποίηση αυτή αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό βήμα στη διεθνή αναγνώρισή του Τμήματος. Οι περισσότερες διαστάσεις που περιλαμβάνονται στη διαδικασία αξιολόγησης για την πιστοποίηση έλαβαν τον υψηλότερο βαθμό, ενώ έγιναν και αρκετές προτάσεις βελτίωσης τόσο του προγράμματος σπουδών όσο και του Τμήματος γενικότερα. Κάποιες από τις προτάσεις, όπως και στην εξωτερική αξιολόγηση του 2011 δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος και ελπίζουμε ότι η ΕΘΑΕΕ θα τις λάβει υπόψη της για να προτείνει βελτιώσεις στο Υπουργείο Παιδείας. Για τις προτάσεις βελτίωσης που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος έχουν ήδη ξεκινήσει οι προσπάθειες για τις απαιτούμενες αλλαγές και η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης τις παρακολουθεί συνεχώς. Αξίζει να αναφερθεί, ότι μετά την πρόσφατη πιστοποίηση και σύμφωνα και με τις προτάσεις των εμπειρογνομόνων, ολοκληρώθηκε η διαδικασία αναμόρφωσής του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και ξεκίνησε η εφαρμογή του από την έναρξη του παρόντος ακαδημαϊκού έτους 2021-2022.

Κατάταξη του Τμήματος

Το Τμήμα Νοσηλευτικής θεωρείται ένα από τα πλέον αναγνωρισμένα διεθνώς. Σύμφωνα με τους διεθνείς οργανισμούς αξιολόγησης Πανεπιστημίων, το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ κατατάσσεται στα 150 καλύτερα Τμήματα Νοσηλευτικής του κόσμου. Αναλυτικότερα, το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ κατατάσσεται στα 150 καλύτερα Τμήματα Νοσηλευτικής, ενώ είναι και το καλύτερο Τμήμα Νοσηλευτικής στη διεθνή ταξινόμηση της Shanghai που περιλαμβάνει 1453 Πανεπιστήμια από 157 χώρες και παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα <http://www.shanghairanking.com/institution/national-and-ka-podistrian-university-of-athens>. Η ταξινόμηση αυτή λαμβάνει υπόψη της, μεταξύ άλλων, και τις επιστημονικές δημοσιεύσεις και τις βιβλιογραφικές παραπομπές των μελών ενός τμήματος από τη βιβλιομετρική βάση δεδομένων Scopus.

Σύμφωνα με τις ετεροαναφορές των μελών ΔΕΠ του Τμήματος στη βάση δεδομένων Google Scholar (<https://scholar.google.com/>), το 67% των μελών

ΔΕΠ έχουν τουλάχιστον 1200 ετεροαναφορές ενώ το 43,3% έχουν τουλάχιστον 2000 ετεροαναφορές. Επιπλέον, τα μισά μέλη ΔΕΠ έχουν h-index τουλάχιστον 20, ενώ το 23,3% έχουν h-index τουλάχιστον 30.

Το Τμήμα, εξάλλου, συμμετέχει στο πρόγραμμα «ΕΡΑΣΜΟΣ», κύριος σκοπός του οποίου είναι η βελτίωση της ποιότητας και η ενίσχυση της Ευρωπαϊκής διά-

στασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μέσω του προγράμματος «ΕΡΑΣΜΟΣ+» ενθαρρύνεται η διαπανεπιστημιακή συνεργασία, η μετακίνηση τόσο των φοιτητών όσο και των μελών του διδακτικού προσωπικού για διαστήματα μικρής διάρκειας και η προαγωγή ακαδημαϊκής αναγνώρισης σπουδών και ακαδημαϊκών τίτλων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πρόσφατη (30/6/2022) εκδήλωση στο Τμήμα Νοσηλευτικής με τους 6 προέδρους των Τμημάτων Νοσηλευτικής της χώρας (1ο Συμπόσιο Τμημάτων Νοσηλευτικής)

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Οι απόφοιτοι του Τμήματος όσο και των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών αποτελούν από την έναρξη λειτουργίας του Τμήματος φυτώριο στελεχών για το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα της υγείας, αλλά και για τη νοσηλευτική εκπαί-

δευση. Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της σταδιοδρομίας –τόσο της ακαδημαϊκής όσο και της επαγγελματικής– των αποφοίτων του Τμήματος, γίνεται προσπάθεια συλλογής σχετικών δεδομένων.

Η πρώτη σχετική μελέτη έγινε με την ευκαιρία του εορτασμού των 30 χρόνων λειτουργίας του τμήματος το 2010. Σε δείγμα 243 αποφοίτων, οι οποίοι αποτελούσαν το 11% των μέχρι τότε αποφοιτησάντων, 60% εργάζονταν ως κλινικοί νοσηλευτές, ενώ το 68% διέθετε μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης.

Πρόσφατα το ερωτηματολόγιο συλλογής δεδομένων ψηφιοποιήθηκε και βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ώστε να μπορεί να το συμπληρώνει όποιος απόφοιτος το επιθυμεί. Μέχρι σήμερα έχει συμπληρωθεί από 752 αποφοίτους και σε τακτά χρονικά διαστήματα γίνεται ανάλυση των δεδομένων.

Σε δείγμα 665 αποφοίτων (18% του συνόλου των αποφοίτων του Τμήματος έως την ημερομηνία της ανάλυσης, εκ των οποίων το 85,9% έχει αποφοιτήσει μετά το 2000), βρέθηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (71,7%) εργάζεται σήμερα σε κλινικές θέσεις τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (70,5%) διαθέτει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Επίσης, αρκετοί απόφοιτοι του τμήματος διαπρέπουν στο εξωτερικό τόσο σε ακαδημαϊκές θέσεις όσο και στον κλινικό χώρο (Πίνακες 2 και 3).

Παράλληλα, είναι αξιοσημείωτο ότι από τον έλεγχο της βάσης δεδομένων PubMed οι απόφοιτοι διδάκτορες του Τμήματος, αριθμούν **1237 ξενόγλωσσες δημοσιεύσεις** που αντιστοιχούν σε **5,4 δημοσιεύσεις** ανά διδάκτορα, εύρημα που δείχνει ότι εξακολουθούν να αναπτύσσονται επιστημονικά και μετά την απόκτηση του τίτλου τους. Είναι δε γεγονός ότι οι περισσότεροι διδάσκοντες στα Ελληνικά Τμήματα Νοσηλευτικής είναι είτε απόφοιτοι είτε διδάκτορες του Τμήματος.

Επίσης το Τμήμα διατηρεί επαφή και συνεργασία με τους αποφοίτους του που είναι στελέχη υπηρεσιών υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας και των Υγειονομικών Περιφερειών, καθώς αναλαμβάνουν την επίβλεψη της

Πίνακας 2

Ακαδημαϊκή Σταδιοδρομία Αποφοίτων του Τμήματος Νοσηλευτικής

Ακαδημαϊκή Σταδιοδρομία	N	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	465	70,5%
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	106	16,5%
ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ	13	5%

Πίνακας 3

Επαγγελματική Σταδιοδρομία Αποφοίτων του Τμήματος Νοσηλευτικής

Επαγγελματική Σταδιοδρομία	N	%
ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
• ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	52	7,8%
• ΞΕΝΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	11	1,7%
• ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	34	5,1%
• ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΣΤΕΛΕΧΗ)	70	10,5%
• ΚΛΙΝΙΚΟΣ	477	71,7%
• ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	39	5,9%
ΣΥΝΟΛΟ	665	18%*

* του συνόλου των αποφοίτων

κλινικής άσκησης των φοιτητών, χάρη στην πολυετή κλινική τους εμπειρία και συνδράμουν τον περιορισμένο αριθμό καθηγητών Νοσηλευτικής του Τμήματος. Στην πρόσφατη πιστοποίηση του Τμήματος οι απόφοιτοι συμμετείχαν ενεργά στις συναντήσεις με τους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και βοήθησαν στην συνολική αξιολόγηση του Τμήματος.

Επιπλέον, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών λειτουργεί και ιστοσελίδα για τους αποφοίτους του Τμήματος-όπως και για όλα τα Τμήματά του, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα τόσο ενημέρωσης για τις δραστηριότητες του πανεπιστημίου, όσο και για τη διευκόλυνση των μεταξύ τους επαφών.

Θα ήταν σημαντικό να υπάρξουν επαρκείς πόροι από τη μεριά του πανεπιστημίου ώστε η παρακολούθηση της σταδιοδρομίας των αποφοίτων του ΕΚΠΑ να είναι δομημένη και συνεχής και να αφορά στο σύνολο των αποφοίτων.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στα 40 χρόνια ακαδημαϊκής λειτουργίας του Τμήματος Νοσηλευτικής, τα μέλη του, Καθηγητές, Τεχνικό Προσωπικό, Μεταπτυχιακοί και Προπτυχιακοί φοιτητές έχουν εκπονήσει πληθώρα ερευνητικών έργων με ιδιαίτερα εκτενή θεματολογία που καλύπτει το σύνολο της Νοσηλευτικής Επιστήμης αλλά και των συγγενών αυτής πεδίων της Βιολογίας, Βιοστατιστικής και Ιατρικής. Πιο συγκεκριμένα, το ερευνητικό έργο του Τμήματος Νοσηλευτικής περιλαμβάνει:

- ❖ Έρευνα σε μοριακό, κυτταρικό και συστημικό επίπεδο.
- ❖ Μελέτες της συμπεριφοράς των ανθρώπων, της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας νέων παρεμβάσεων, καθώς και ανάλυση μηχανισμών διαφόρων νοσημάτων.
- ❖ Μελέτες εκβάσεων, κλινικές και επιδημιολογικές.
- ❖ Μελέτες που σχετίζονται με την πολιτική και τα οικονομικά της υγείας για την ανεύρεση τρόπων βελτίωσης των συστημάτων παροχής της φροντίδας και μείωσης του κόστους και των ανισοτήτων υγείας.

Με στοιχεία που αφορούν το ακαδημαϊκό έτος 2019-20 (τελευταία διαθέσιμα), μέλη του Τμήματος Νοσηλευτικής έχουν συμμετάσχει σε 981 ερευνητικά έργα κι έχουν συντονίσει 940 από αυτά, το ¼ (27%) των οποίων έχει λάβει διεθνή χρηματοδότηση. Αν δε εστιάσουμε σε πρόσφατα χρόνια, το ποσοστό χρηματοδότησης των εκπονούμενων στο Τμήμα Νοσηλευτικής Ερευνητικών Έργων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ξεπερνά το 50% κι αν συνυπολογιστούν και οι χρηματοδοτήσεις από προγράμματα ΕΣΠΑ, αυτό το ποσοστό υπερβαίνει το 70-75%, ενδεικτικό της ισχυρής, διεθνούς παρουσίας του Τμήματος.

Ενδεικτικά παρατίθενται ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος Νοσηλευτικής με ιδιαίτερο νοσηλευτικό ενδιαφέρον και πολύ σημαντική χρηματοδότηση:

eSMART: Τυχαίοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή για την αξιολόγηση της ηλεκτρονικής διαχείρισης συμπτωμάτων με χρήση της τηλετεχνολογίας του Προηγμένου Συστήματος Διαχείρισης Συμπτωμάτων (ASyMS) για ασθενείς με καρκίνο

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Καθηγήτρια Πατηράκη Ελισάβετ
Διεθνές πρόγραμμα με εταίρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ
Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: 6 Μ Euro

Σκοπός

- ❖ Αξιολόγηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιδράσεων της παρέμβασης ASyMS στην επιβάρυνση από τα συμπτώματα ασθενών που πάσχουν από καρκίνο μαστού, παχέος εντέρου/ορθού ή αιματολογική κακοήθεια (Hodgkin ή non-Hodgkin λέμφωμα), οι οποίοι έχουν προγραμματιστεί να λάβουν επικουρική χημειοθεραπεία για μη μεταστατική νόσο.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Ασθενείς με καρκίνο μαστού, παχέος εντέρου και αιματολογική κακοήθεια (Hodgkin ή non-Hodgkin λέμφωμα) υπό και μετά τη χημειοθεραπεία-Μείωση επιβάρυνσης συμπτωμάτων, βελτίωση ποιότητας ζωής, μείωση αναγκών υποστηρικτικής φροντίδας, μείωση άγχους, βελτίωση αυτοφροντίδας, μείωση εργασιακών περιορισμών, μείωση κόστους, πρότυπα προγνωστικού κινδύνου).
2. Επαγγελματίες υγείας-Βελτίωση παρακολούθησης ασθενών, ολοκληρωμένη και σε πραγματικό χρόνο παροχή φροντίδας, προαγωγή προληπτικού προτύπου φροντίδας).
3. Σύστημα Υγείας-Μείωση κόστους, βελτίωση κλινικής πρακτικής, πρότυπα προγνωστικού κινδύνου.

RN4CAST**Επιστημονικός Υπεύθυνος:**

Καθηγητής Ιωάννης Μαντάς

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα

Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~3 Μ Euro

Σκοπός

- ❖ Το ερευνητικό έργο RN4CAST είχε ως σκοπό να καταγράψει, να αναλύσει και να συγκρίνει την νοσηλευτική πράξη και εργασία σε σχέση με την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών υγείας και τις εκβάσεις νόσων σε 11 ευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

Σύμφωνα με τα πορίσματα της μελέτης υπάρχει άμεση συσχέτιση μεταξύ περισσότερης και καλύτερης στελέχωσης νοσηλευτών και ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας. Επίσης, διαπιστώθηκε η αναγκαιότητα καλύτερης εκπαίδευσης των νοσηλευτών (με πανεπιστημιακές και μεταπτυχιακές σπουδές) για τη μείωση των θανάτων ασθενών κατά τη διάρκεια της νοσηλείας τους σε νοσοκομειακά ιδρύματα.

Τα πορίσματα του έργου δημοσιεύθηκαν σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με ιδιαίτερα υψηλό δείκτη απήχησης όπως British Medical Journal και The Lancet με πολύ σημαντική διεθνή απήχηση συγκεντρώνοντας πολύ μεγάλο αριθμό ετεροαναφορών.

ΑΚΕΣΩ-1: Ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος μετανοσοκομειακής φροντίδας υγείας

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Καθηγήτρια Καλοκαιρινού Αθηνά

Εθνικό Πρόγραμμα

Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~920 K Euro

Σκοπός

- ❖ Ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Συστήματος Μετα-νοσοκομειακής Φροντίδας Υγείας Ασθενών και Παροχής Κατ' Οίκον Νοσηλείας σε Ευάλωτες Κοινωνικά Ομάδες.
- ❖ Παραγωγή και Διαμόρφωση εκπαιδευτικού υλικού.
- ❖ Ανάπτυξη δικτύου Νοσηλευτικών Υπηρεσιών Παροχής ΠΦΥ και Εθελοντών Νοσηλευτικής του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού με Γενικά Νοσοκομεία Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Ιωαννίνων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Εκπαίδευση 103 Εθελοντών και 94 Φροντιστών στην Κοινωνική Νοσηλευτική.
2. Κατάρτιση 50 Νοσηλευτών του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στην Κοινωνική Νοσηλευτική.
3. Εξυπηρέτηση 1.094 ασθενών με την πραγματοποίηση 12.771 επισκέψεων κατ' οίκον και εφαρμογή 27.761 παρεμβάσεων.
4. Ανάπτυξη πακέτων εκπαιδευτικού υλικού για φροντιστές και εθελοντές.

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Βασικών Ικανοτήτων για την εργασία με τους ηλικιωμένους-ELLAN project

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Καθηγήτρια Σουρτζή Παναγιώτα

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα

Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: 700 K Euro

Σκοπός

- ❖ Η ανάπτυξη ενός κοινά συμφωνημένου Ευρωπαϊκού Πλαισίου Βασικών Ικανοτήτων για την εργασία με τους Ηλικιωμένους.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Οι φοιτητές και οι επαγγελματίες υγείας και πρόνοιας με την απόκτηση ειδικών δεξιοτήτων για τη φροντίδα των ηλικιωμένων.
2. Τα ηλικιωμένα άτομα με την παροχή σ' αυτά εξειδικευμένης φροντίδας με βάση τις ανάγκες τους.
3. Το Σύστημα Υγείας με τη διατήρηση της καλής υγείας των ηλικιωμένων ατόμων, με συνεπακόλουθο τη συγκράτηση των δαπανών υγείας.

Το κοινά συμφωνημένο πλαίσιο μεταφράστηκε στις γλώσσες των χωρών της ΕΕ και γίνεται προσπάθεια να εφαρμοστεί στα εκπαιδευτικά προγράμματα τουλάχιστον σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών.

Εκτίμηση της κατανομής της δαπάνης υγείας ανά ευρεία νοσολογική κατηγορία, φύλο και ηλικιακή ομάδα-HEDIC

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Καθηγήτρια Λεμονίδου Χρυσούλα

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα

Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~450 K Euro

Σκοπός

- ❖ Ο επιμερισμός των Εθνικών Δαπανών Υγείας κάθε χώρας οι οποίες προέκυψαν από την Εφαρμογή του Συστήματος Λογαριασμών Υγείας (System of Health Accounts-SHA) για κάθε μια από τις 22 ευρείες Νοσολογικές Κατηγορίες (π.χ. Καρδιαγγειακά, Μυοσκελετικά, Γαστρεντερολογικά νοσήματα κ.ά.) με βάση το ICD-10, το φύλο και την ηλικιακή ομάδα.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Οι ασκούντες την πολιτική και τη χρηματοδότηση του τομέα υγείας: το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Οικονομικών, οι Υγειονομικές Περιφέρειες και τα Ταμεία Κοινωνικής Ασφάλισης (κύρια ΕΟΠΥΥ).
2. Οι χρήστες των υπηρεσιών υγείας και οι επαγγελματίες υγείας.
3. Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης συμβάλλουν στον εξορθολογισμό της δαπάνης και στον ανασχεδιασμό του συστήματος με βάση τις πραγματικές ανάγκες υγείας και τις εμπειρίες καλών πρακτικών από άλλες χώρες.

ΑΚΕΣΩ2-Εκπόνηση τεύχους διαδικασιών για την ανάπτυξη, οργάνωση και αξιολόγηση υπηρεσιών κατ'οίκον φροντίδας-εκπαίδευση νοσηλευτών στην κατ'οίκον φροντίδα υγείας και ανακουφιστική φροντίδα στην Κοινότητα

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Καθηγήτρια Καϊτελίδου Δάφνη

Εθνικό Πρόγραμμα

Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~440 K Euro

Σκοπός

- ❖ Ανάλυση αναγκών υγείας και υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας του πληθυσμού σε εθνικό επίπεδο και του οικονομικού οφέλους για το ΕΣΥ.
- ❖ Περιγραφή διαδικασιών ανάπτυξης και αξιολόγησης υπηρεσιών κατ'οίκον φροντίδας υγείας.
- ❖ Δημιουργία ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για νοσηλευτές σε θέματα κατ'οίκον φροντίδας υγείας και ανακουφιστικής φροντίδας στην κοινότητα.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

- ❖ Εκπαιδεύτηκαν 120 άτομα από διαφορετικές περιφέρειες, διαζώσης (Αθήνα, 75 εκπαιδευόμενοι) και εξ-αποστάσεως (distance learning) (Κεντρική και Δυτική Μακεδονία, 45 εκπαιδευόμενοι)
  1. Αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού & πλατφόρμας τηλε-εκπαίδευσης για εκπαίδευση μεγαλύτερου αριθμού νοσηλευτών και άλλων επαγγελματιών υγείας: <http://akeso.nurs.uoa.gr/index.html>.
  2. Αξιοποίηση των 100 εκπαιδευμένων νοσηλευτών–multiplier agents για την ανάπτυξη υπηρεσιών κατ'οίκον φροντίδας υγείας από το Υπουργείο Υγείας ή/και τους Δήμους.
  3. Ενίσχυση της καινοτομίας & της υιοθέτησης καλών πρακτικών.
  4. Ικανοποίηση των αναγκών υγείας των ασθενών.

Εκτίμηση της κατανομής της
δαπάνης υγείας ανά ευρεία
νοσολογική κατηγορία, φύλο και
ηλικιακή ομάδα-HEDIC

Επιστημονικός Υπεύθυνος:
Καθηγητής Βελονάκης Εμμανουήλ
Εθνικό Πρόγραμμα
Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~420KEuro

Σκοπός

- ❖ Διερεύνηση των εμποδίων στην πρόσβαση και χρήση των υπηρεσιών υγείας από τους πρόσφυγες και τους μετανάστες, καθώς και διερεύνηση των αναγκών για πληροφόρηση (needs assessment).
- ❖ Ενίσχυση της πρόσβασης & χρήσης των υπηρεσιών υγείας μέσω της εστιασμένης ενημέρωσης.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Οι Μετανάστες διαφόρων εθνικοτήτων (π.χ. Αλβανοί, Ρώσοι, Άραβες κ.ά.) που ζουν σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας, και Έλληνες πολίτες, ιδιαίτερα όσοι ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες.
2. Οι επαγγελματίες υγείας στην επικοινωνία με τους πρόσφυγες, δεδομένης της ένδειας διαπολιτισμικών διαμεσολαβητών και μεταφραστών **στις υπηρεσίες υγείας αλλά και στα σημεία πρώτης επαφής των προσφύγων με τους επαγγελματίες.**
3. Μετά τη διερεύνηση εμποδίων πρόσβασης και την εκτίμηση αναγκών υγείας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, αναπτύχθηκε η διαδικτυακή πύλη www.healthgate4all.gr με στόχο την ενδυνάμωση της πρόσβασης και της χρήσης των υπηρεσιών υγείας από Έλληνες και μετανάστες.

Διαδικτυακή πύλη health gate 4all

- ❖ Όλη η πληροφορία είναι διαθέσιμη σε έξι γλώσσες (Ελληνικά, Αγγλικά, Αλβανικά, Αραβικά, Γαλλικά και Ρωσικά).
- ❖ Χαρτογράφηση για πρώτη φορά σε διαδικτυακό χώρο όλων των υπηρεσιών υγείας (Health Map) του δημοσίου τομέα, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των ΜΚΟ.

- ❖ Περιγραφή θεσμικού πλαισίου για τα δικαιώματα πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας ανά κατηγορία μετανάστη (πρόσφυγες, παράτυπους μετανάστες, μετανάστες με άδεια παραμονής, παιδιά μεταναστών κ.λπ.).
- ❖ Περιγραφή του κόστους των υπηρεσιών υγείας (ποσοστό νόμιμης συμμετοχής, κόστος εξετάσεων που δεν καλύπτεται από τον ΕΟΠΥΥ κ.ά.).
- ❖ Σύμβουλος Υγείας (e-Doctor): περιγραφή λοιμωδών νοσημάτων και έγκαιρη αναγνώριση συμπτωμάτων και σημείων.

Οι παραπάνω πληροφορίες διατίθενται και μέσω τριών Ηλεκτρονικών Περιπτέρων Ενημέρωσης (infokiosks-διαθέσιμα επίσης σε πολλές γλώσσες) που έχουν εγκατασταθεί στους Δήμους Αθηναίων (δύο) και Θεσσαλονίκης (ένα εντός του Δημαρχιακού Μεγάρου).

SUN4 Patients (Stroke Units Necessity for Patients) «Βελτιώνοντας τη φροντίδα των ασθενών με αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο με όρους διαχείρισης, κόστους και αποτελεσμάτων υγείας»

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Δρ. Σίσκου Όλγα-Ακαδημαϊκή Υπότροφος
Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα
Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: 370K Euro

Σκοπός

- ❖ Το έργο αποτελεί την πρώτη προσπάθεια εκτίμησης της «αξίας» της παρεχόμενης φροντίδας ασθενών με Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο (ΑΕΕ) για τη βελτίωση της κλινικής αποτελεσματικότητας και της οικονομικής αποδοτικότητας μέσω της ανακατανομής των πόρων στις διάφορες μορφές φροντίδας (π.χ. αποκατάσταση αντί για ενδονοσοκομειακή), την ανάπτυξη δομών κοινωνικής υποστήριξης, ανάπτυξη ενός πανελλαδικού δικτύου μονάδων ΑΕΕ, την ελαχιστοποίηση της μη αποδοτικής χρήσης των πόρων (π.χ. κατάχρηση εξετάσεων διαγνωστικής απεικόνισης), την υιοθέτηση πρακτικών τεκμηριωμένης αποτελεσματικότητας και τη μείωση του χρόνου του κύκλου της φροντίδας.

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Παροχή απαραίτητης πληροφορίας (δείκτες ποιότητας) περιλαμβανομένων και δεικτών εκβάσεων (θνητότητα) για τη συνεχή βελτίωση της παρεχόμενης φροντίδας.
2. Ανάπτυξη διαδικτυακής διαδραστικής πλατφόρμας για τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων τα οποία αξιοποιούνται στο πλαίσιο στατιστικών και αναλυτικών/περιγραφικών εκθέσεων σχετικά με τη διαχείριση του ΑΕΕ στην Ελλάδα.
3. Αξιολόγηση των εμπειριών των γιατρών και των ασθενών από το ΑΕΕ και της επίδρασης αυτών στη διαχείρισή του.
4. Αξιολόγηση των σοβαρών αρνητικών επιδράσεων του ΑΕΕ στη ζωή των επιζώντων περιλαμβανομένης και της ποιότητας ζωής και της αναπηρίας.
5. Εκτίμηση του κόστους της φροντίδας (άμεσου υγειονομικού και μη υγειονομικού-π.χ. απώλεια παραγωγικότητας).
6. Εκτίμηση της αξίας της φροντίδας με έμφαση στα κλινικά αποτελέσματα σε σχέση με το κόστος για την επίτευξή τους.
7. Υποστήριξη των κοινωνικών εταίρων (π.χ. επαγγελματιών υγείας, υπευθύνων χάραξης πολιτικής υγείας, ασθενών) να βελτιώσουν τα κλινικά αποτελέσματα των ασθενών που έχουν υποστεί ΑΕΕ με ταυτόχρονη εξασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος μέσω του περιορισμού της σπατάλης των πόρων.

<http://www.sun4patients.gr/>

i-Care

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Καθηγήτρια Καϊτελίδου Δάφνη

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα

Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~250 K Euro

Σκοπός

- ❖ Διερεύνηση των αναγκών εκπαίδευσης και κατάρτισης τυπικών και άτυπων φροντιστών καθώς και δημιουργία εκπαιδευτικής πλατφόρμας σε τέσσερις γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά και ιταλικά) για την ενί-

σχυση των τυπικών & άτυπων φροντιστών στις κοινωνικές δεξιότητες (soft skills) και τις δεξιότητες αξιοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ICT) καθώς και άτυπων φροντιστών στις βασικές δεξιότητες παροχής φροντίδας υγείας (basic health care skills).

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Από τους φροντιστές δηλώθηκαν κενά εκπαίδευσης στις βασικές δεξιότητες φροντίδας υγείας, στις κοινωνικές και στις δεξιότητες των τεχνολογιών της πληροφορικής και της επικοινωνίας
2. Βάσει των αναγκών εκπαίδευσης: Πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση, στην αγγλική γλώσσα, τυπικών και άτυπων φροντιστών σε 2 ομάδες με συμμετοχή από τις χώρες των εταίρων
3. Αναπτύχθηκε εκπαιδευτικό υλικό με βάση τους στόχους μάθησης και τις εκπαιδευτικές μεθόδους που κρίθηκαν κατάλληλες και δημιουργήθηκε εκπαιδευτική πλατφόρμα i-Care MOOC: Introduction to Basic, Soft and ICT skills for caregivers (<http://www.i-care-mooc.eu/>)

Μελέτη Εφαρμογής Εθνικών
Λογαριασμών Υγείας ΟΟΣΑ 2010-1
και πρόταση Σχεδίου νομοθετικής
ρύθμισης υιοθέτησης και εφαρμογής

Επιστημονικός Υπεύθυνος:

Καθηγητής Λιαρόπουλος Λυκούργος
Εθνικό Πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενο
από Ευρωπαϊκούς πόρους
Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~120 K Euro

Σκοπός

- ❖ Ανάπτυξη συστήματος συλλογής και παρουσίασης της Υγειονομικής Δαπάνης, σύμφωνα με το διεθνώς αποδεκτό Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (System of Health Accounts-SHA) που δημιουργήθηκε από τον ΟΟΣΑ, την Eurostat και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.
- ❖ Ανταπόκριση της χώρας στις απαιτήσεις των διεθνών οργανισμών για παροχή έγκυρων και αναλυτικών στοιχείων δαπανών υγείας

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Το Φεβρουάριο του 2013 παραδόθηκαν στην ΕΛΣΤΑΤ και στο Υπουργείο Υγείας αναλυτικός μεθοδολογικός οδηγός για την υιοθέτηση του SHA σε Εθνικό Επίπεδο και πλήρης χρονολογική σειρά με στοιχεία δαπανών υγείας από το 2003-2011.
2. Έκτοτε, το έργο συνεχίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ με την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε εθελοντική βάση από τα μέλη του Εργαστηρίου Οργάνωσης και Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας.
3. Για πρώτη φορά είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε: το σύνολο της δαπάνης υγείας μετρημένη με την ίδια μεθοδολογία που εφαρμόζεται και στις άλλες χώρες και την κατανομή της δαπάνης ανά πηγή χρηματοδότησης, υγειονομική δραστηριότητα και προμηθευτή υγείας.
4. Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα από την ΕΛΣΤΑΤ στο <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SHE35/>

Η Αναγκαιότητα Εφαρμογής
Συστήματος Διαχείρισης Υγιεινής
και Ασφάλειας της Εργασίας στο
Νοσοκομείο

Επιστημονικός Υπεύθυνος:

Καθηγητής Βελονάκης Εμμανουήλ
Εθνικό Πρόγραμμα

Συνολικό ποσό χρηματοδότησης: ~100 K Euro

Σκοπός

- ❖ Διερεύνηση της αντίληψης των εργαζομένων ως προς την έκθεσή τους σε επαγγελματικούς κινδύνους, της ικανοποίησης των εργαζομένων από τα εφαρμοζόμενα μέτρα και της διαθεσιμότητας των εργαζομένων για συμμετοχή στη λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΔΥΑΕ).

Επωφελούμενοι-Αποτελέσματα

1. Τα νοσοκομεία, με τον έλεγχο των λοιμώξεων και τη συνεπακόλουθη μείωση των δαπανών και με την ανάπτυξη εγχειριδίου διαχείρισης των

αποβλήτων το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργείο Υγείας και την Επιθεώρηση Υγείας και κοινοποιήθηκε με εγκύκλιο σε όλες τις υπηρεσίες υγείας.

2. Οι εργαζόμενοι, με την καλύτερη προστασία έναντι των λοιμώξεων μέσω της εκπαίδευσης.
3. Το κοινό, μέσω των ασφαλέστερων πρακτικών φροντίδας υγείας.

Το προτεινόμενο ΣΔΥΑΕ αποτελεί προσαρμογή του συστήματος που έχει εκδώσει ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ1801).

Από αυτά τα ερευνητικά έργα έχει προκύψει **πλήθος τόσο επιστημονικών δημοσιεύσεων και ανακοινώσεων σε επιστημονικά συνέδρια όσο και οδηγιών καλής πρακτικής και κανονιστικών πλαισίων**. Ενδεικτικά, ο μέσος συνολικός αριθμός εργασιών σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ είναι 21, ανακοινώσεων σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ είναι 28, αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ είναι 1175 και εκπονούμενων διδακτορικών ανά μέλος ΔΕΠ 3-4. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι **άρθρα από το Τμήμα Νοσηλευτικής έχουν δημοσιευθεί σε κορυφαία διεθνή επιστημονικά περιοδικά με πολύ υψηλούς δείκτες απήχησης (impact factor, IF)**, όπως τα New England Journal of Medicine (IF72), Lancet (IF44), Lancet Oncology (IF33.9), Journal of Clinical Oncology (IF24), Lancet Infectious Diseases (IF19.8), European Heart Journal (IF19,7), Lancet Respiratory Medicine (IF19,3), JAMA Oncology (IF16,6), American Journal of Critical Care (IF13,2), American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine (IF13,2), Journal of Hepatology (IF12,5), Nature Communications (12,1), Annals of Oncology (IF11.9), American Journal of Gastroenterology (IF10,4), Intensive Care Medicine (IF10,1).

Όσον αφορά οδηγίες καλής πρακτικής/κανονιστικά πλαίσια, αξίζει να αναφερθούν τα ακόλουθα ερευνητικά έργα:

- ❖ **HYENA-Hypertension and Exposure to Noise near Airports**. Από τη μελέτη προέκυψαν οδηγίες για τη μείωση της έκθεσης των κατοίκων που ζουν κοντά σε αεροδρόμια ιδίως κατά τις νυχτερινές ώρες και αποτέλεσε τη βάση για την αλλαγή πολιτικής στην Ευρώπη για τις νυχτερινές πτήσεις.

- ❖ Safety Culture and Risk Management in Agriculture-SACURIMA που κατέληξε σε πορίσματα για το μέλλον της Υγείας και Ασφάλειας στην αγροτική οικονομία που έχουν υιοθετηθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Υγεία και Ασφάλεια
- ❖ Μελέτη Εφαρμογής Εθνικών Λογαριασμών Υγείας ΟΟΣΑ 2010-11 και πρόταση Σχεδίου νομοθετικής ρύθμισης υιοθέτησης και εφαρμογής που κατέληξε στην ανάπτυξη συστήματος συλλογής και παρουσίασης της Υγειονομικής Δαπάνης, σύμφωνα με το διεθνώς αποδεκτό Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (System of Health Accounts-SHA) και στην απόκριση της χώρας στις απαιτήσεις των διεθνών οργανισμών για παροχή έγκυρων και αναλυτικών στοιχείων δαπανών υγείας.
- ❖ Ανάπτυξη Πλαισίου Κινήτρων για την Πρόσληψη και την Παραμονή Επαγγελματιών Υγείας στις Νησιωτικές Περιοχές της Χώρας: Από τη μελέτη προέκυψε νομοθετικό για την παροχή κινήτρων στους επαγγελματίες υγείας για την προσέλκυση/πρόσληψη και παραμονή τους στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές της χώρας.
- ❖ EDC-MixRisk, η μελέτη χρησιμοποιώντας επιδημιολογικά και πειραματικά δεδομένα, κατέληξε στο πόρισμα ότι κατά την αξιολόγηση χημικών ουσιών ως ορμονικών διαταραχών, θα πρέπει αντί για μεμονωμένες ουσίες, να μελετώνται μίγματα τους όπως αυτά στα οποία εκτίθενται οι άνθρωποι πληθυσμοί. Αυτή η προσέγγιση αναμένεται να διαφοροποιήσει την αξιολόγηση τοξικότητας και συνεπώς να οδηγήσει σε αναπροσαρμογή των αποδεκτών ορίων ασφαλείας.

Εμβολιασμός έναντι COVID-19 σε άτομα με μεταμόσχευση νεφρού: Συμμόρφωση, αποτελεσματικότητα εμβολίου & σχετιζόμενοι παράγοντες

Επιστημονική Υπεύθυνη: Ι. Παυλοπούλου
Πηγή Χρηματοδότησης: ΕΛΚΕ

- ❖ **Σύντομη Περιγραφή:** Ο προσδιορισμός της χυμικής & κυτταρικής ανοσίας μετά τον εμβολιασμό για COVID-19 σε άτομα με μεταμόσχευση νεφρού και η συσχέτιση της με σειρά παραγόντων που μπορεί να την επηρεάσουν.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ [1946-2021]

Στις 8 Φεβρουαρίου 1946, με τον αναγκαστικό νόμο 915 «Περί γυναικών Αδελφών Νοσοκόμων του Στρατού» ιδρύεται Σώμα Αδελφών Νοσοκόμων του Στρατού. Η αναγκαιότητα ίδρυσης προέκυψε από την αναδιοργάνωση των υγειονομικών υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο για την κάλυψη στελέχωσης των στρατιωτικών νοσοκομείων από εξειδικευμένες νοσηλεύτριες με σοβαρές νοσηλευτικές γνώσεις και στρατιωτική αγωγή.

Οι προϋποθέσεις εισόδου στο Σώμα περιλάμβαναν την ελληνική υπηκοότητα, ηλικία 20-30 ετών, καλή διαγωγή και υγεία και τέλος όλες οι υποψήφιες να ήταν άγαμες ή να διατε-

λούσαν σε χηρεία χωρίς τέκνα. Οι στρατιωτικοί βαθμοί που απονεμήθηκαν ήταν από Ταγματάρχη έως Ανθυπασπιστή.

Οκτώ μήνες αργότερα, στις 8 Οκτωβρίου 1946, με διάταγμα «Περί ίδρυσεων Στρατιωτικής Σχολής Εκπαιδεύσεων Αδελφών Νοσοκόμων», καθιερώνεται επίσημα η ίδρυση της Στρατιωτικής Σχολής Εκπαιδεύσεων Αδελφών Νοσοκόμων (ΣΣΑΝ).

Οι πρώτες μαθήτριες εισήλθαν στη Σχολή στις 14 Νοεμβρίου 1946. Η ημερομηνία αυτή εορτάζεται ως **επέτειος ίδρυσης της Σχολής**. Η διάρκεια εκπαίδευσης ήταν **τριετής**.

Στην ίδρυση και λειτουργία της Σχολής, η οποία αρχικά στεγάστηκε σε κτήριο της Μονής Πετράκη και λειτούργησε ως παράρτημα του 401 Γενικού Στρατιωτικού Νοσοκομείου (ΓΣΝ), σημαντική βοήθεια θα προσφέρουν Αγγλίδες αξιωματικοί νοσηλεύτριες της Βρετανικής στρατιωτικής αποστολής μέχρι τις αρχές του 1949. Μετά την αποχώρησή τους, τη διεύθυνση της Σχολής θα αναλάβει η έφεδρος τότε Ταγματάρχη Κλεοπάτρα Αβαγιανού (1911-1977), το βαρυσήμαντο έργο της οποίας αποτέλεσε τον πυρήνα για την εδραίωση του θεσμού της Στρατιωτικής Νοσηλευτικής στην Ελλάδα και την καθιέρωση των Αξιωματικών Νοσηλευτριών.

Το 1949 οι πρώτες απόφοιτες Αξιωματικοί Νοσηλεύτριες θα αναλάβουν καθήκοντα εκπαιδευτριών στην Σχολή και θα στελεχώσουν τα Στρατιωτικά Νοσοκομεία της πρωτεύουσας και της επαρχίας.

Μέχρι το 1953 η Σχολή θα στεγαστεί σε κτίριο του Αρσακείου Γυμνασίου, το οποίο είχε μετατραπεί και λειτουργούσε ως Στρατιωτικό Νοσοκομείο 423 ΓΣΝ, ενώ για λίγους μήνες θα στεγαστεί στο 411 ΓΣΝ της Τριπόλεως. Από το 1953 και μέχρι το 1970 η Σχολή θα στεγαστεί σε κτίριο του 430 ΓΣΝ (σημερινό δημοτικό Νοσοκομείο «Ελπίς»).

Την περίοδο 1950-1955 οι Αξιωματικοί Νοσηλεύτριες ενισχύουν το **Εκστρατευτικό Σώμα της Ελλάδας στην Κορέα**. Συνολικά έλαβαν μέρος οκτώ (8) Αξκοί Α/Ν. Αρχικά επρόκειτο για την Υπολοχαγό Σωτηρία Χατζηφωτιάδου (24/09/1951) και την Ανθυπολοχαγό Ευαγγελία Κουτσουμπού (28/02/1952), ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν και οι άλλες. Με την αδάμαστη θέληση και την πειθαρχία τους, έφεραν σε πέρας την αποστολή τους και απέσπασαν τα συγχαρητήρια και τις τιμές όσων τους έζησαν από κοντά, γράφοντας μία από τις λαμπρότερες σελίδες στην ιστορία του Σώματος.

Η Υπολοχαγό Σωτηρία Χατζηφωτιάδου μάλιστα, ήταν και η πρώτη μεταξύ των συμμαχών Α/Ν (πλην των Αμερικανίδων), η οποία τιμήθηκε με το Αμε-

ρικανικό παράσημο του Χαλκού Αστέρα από τον Αμερικανό Υποστράτηγο Σομπόρα για τις εξαιρετικές υπηρεσίες που προσέφερε στον αγώνα των Ηνωμένων Εθνών.

Στις 27 Ιανουαρίου το 1951 το υπουργικό συμβούλιο, με αναγκαστικό νόμο «Περί ρυθμίσεως ζητημάτων αφορώντων το Σώμα Α/Ντων Εθνικών Ενόπλων Δυνάμεων», θα ορίσει Αρχηγό του Σώματος Γυναικών Α/Ν των Εθνικών Ενόπλων Δυνάμεων την Βασίλισσα Φρειδερίκη και στις 2 Σεπτεμβρίου 1954 με νομοθετικό διάταγμα θα ιδρυθεί «**Σώμα Αξιωματικών Α/Ν**» φέροντας τον τίτλο «**Βασίλισσα Φρειδερίκη**» και θα καθοριστεί ο διακλαδικός χαρακτήρας της Σχολής.

Οι πρώτες απόφοιτες το 1957, μετά από ευ-

δόκιμη εξάμηνη υπηρεσία και φοίτηση στη Σχολή Εφαρμογής Υγειονομικού (ΣΕΥ), θα καταταγούν στις τάξεις του Στρατού Ξηράς, του Πολεμικού Ναυτικού και της Πολεμικής Αεροπορίας, αντίστοιχα.

Στις αποφοίτους της Σχολής Α/Ν γινόταν **απονομή διπλώματος**, σε επίσημη τελετή από την ίδια τη βασίλισσα ή από αντιπρόσωπό της, σύμφωνα μ' αυτό που καθόριζε το ΒΔ18/8/1953, «Περί απονομής διπλώματος εις τάς αποφοιτώσας της Σχολής Α/Ν Αδελφάς Νοσοκόμους». Επίσης, οι κατατασσόμενες στο σώμα έπρεπε να φέρουν υποχρεωτικά στη νοσοκομειακή τους στολή, καρφίδα, της οποίας τα χα-

ρακτηριστικά περιγράφονταν στο παραπάνω ΒΔ.

Με ΒΔ 30/11/1954 κανονίζονται τα χαρακτηριστικά της **στολής** των Αξκών και Ανθστων Α/Ν του Στρατού. Οι απόφοιτες φέρουν πάντοτε το διακριτικό **έμβλημα** που απονέμεται σε αυτές όταν ονομάζονται Αξκοί. Το έμβλημα αυτό αποτελεί μια σχηματική απεικόνιση της θεάς Αθηνάς «σκεπτόμενης», μια διάσημη ανάγλυφη παράσταση η οποία βρέθηκε στις αρχές του αιώνα μας στις πλαγιές της Ακρόπολης και χρονολογείται στα μισά περίπου του 5ου αιώνα π.Χ. Το ρητό του σήματος προέρχεται από τον όρκο του Ιπποκράτη και είναι «*Ές οικίας δεοκόσας ανεσίω, εσελεύσομαι επ'ώφελειή καμνόντων...*» δηλαδή «σε όσα σπίτια με καλούν, θα προσέρχομαι για να βοηθήσω τους πάσχοντες». Η Αθηνά χρησιμοποιούσε τη δύναμη και τη γνώση της για να στηρίζει αυτούς που υπέφεραν καθώς και τους αναξιοπαθόντες.

Παράλληλα, οι απόφοιτες φέρουν το διακριτικό σήμα της ειδικότητας των νοσηλευτών, το οποίο είναι ένα σύμπλεγμα **ράβδου, φιδιού και λυχνίας**. Την ιατρική ράβδο στην οποία είναι τυλιγμένο ένα φίδι, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία έφερε ο Ασκληπιός, θεός της Υγείας και της Ιατρικής, ενώ με το λυχνάρι της η **Florence Nightingale** επισκεπτόταν κάθε βράδυ τους ασθενείς.

Στις 13 Μαρτίου 1970 καθορίστηκε ανώτατο όριο ηλικίας για την εισαγωγή στη Σχολή, το 22ο έτος και επιτράπηκε η τεκνοποίηση υπό όρους (ΝΔ475/70). Η Σχολή στεγάστηκε τότε στο χώρο του 401 ΓΣΝ.

Με το ΝΔ 1032/71 οι Αξκοί Α/Ν αποτέλεσαν **κοινό Σώμα** που υπαγόταν

στο Αρχηγείο ΕΔ και είχε ως αποστολή την κάλυψη των αναγκών των Στρατιωτικών Νοσοκομείων του Στρατού Ξηράς, του Ναυτικού και της Αεροπορίας. Η φοίτηση στο κοινό Σχολείο Εφαρμογής Υγειονομικού (ΣΕΥ) έγινε 12μηνη ενώ η Σχολή μετονομάστηκε σε **Σχολή Ξεκων Α/Ν (ΣΞΑ/Ν)**.

Από το 1984 λόγω αύξησης των φοιτητριών ένα τμήμα της Σχολής στεγάστηκε σε κτίριο του 251 ΓΝΑ. Το ίδιο έτος, διαχωρίστηκε το κοινό Σωμάτων Αξκων Α/Ν (ΠΔ356) και οι Αξκοί που ανήκαν σε αυτό κατανεμήθηκαν στους τρεις (3) κλάδους των ΕΔ. Η Δ/νση του σώματος στο ΓΕΕΘΑ καταργήθηκε και οι αρμοδιότητές της μεταβιβάστηκαν στις αντίστοιχες Δ/νσεις Υγειονομικού των κλάδων των ΕΔ.

Στις 8 Μαΐου 1989 η Σχολή μετονομάστηκε σε **Σχολή Ξιωματικών Νοσηλευτικής (ΣΞΝ)** και η φοίτηση γίνεται **4ετής** (Ν.1848/1989). Όσες αποφοιτούν από τη Σχολή φέρουν το βαθμό του Ανθυπολοχαγού ή τον αντίστοιχο του κλάδου των ΕΔ στον οποίο ανήκουν. Ο όρος Αξκοί Α/Ν αντικαταστάθηκε με τον **όρο Ξξκοί Νοσηλευτικής**.

Στις 11 Δεκεμβρίου 1990 επετράπη η εισαγωγή **των ανδρών** στη Σχολή (Ν.1911/90), ενώ η Σχολή γίνεται **ισότιμη** με τα λοιπά Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.) (Ν.2109/92).

Το 1992 η ΣΑΝ αποκτά δικές της κτιριακές εγκαταστάσεις στο Στρατόπεδο «**ΣΞΚΕΤΞ**» στον Καρέα Αττικής. Ο ανώτερος βαθμός, μέχρι εξέλιξης των Αξιωματικών Νοσηλευτικής είναι του **Ταξιάρχου**, «**Νόμος 2439/96** Ιεραρχία και εξέλιξη των μονίμων Αξιωματικών των Ε.Δ», ενώ από το 2000 αρχίζει η επίδοση ξιφών στους απόφοιτους της Σχολής.

Κτήριο ΣΑΝ

Με τον νόμο 3257/2004, η ακαδημαϊκή εκπαίδευση της Σχολής από το έτος 2005-2006 επιτελείται από το οικείο **Τμήμα Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Ἀθηνών (ΕΚΠἈ)**.

Αποστολή Σχολής

Αποστολή της Σχολής είναι η παροχή στρατιωτικής και ακαδημαϊκής εκπαίδευσης στους σπουδαστές της, ώστε να διαμορφώσει Αξιωματικούς-Νοσηλευτές, με άρτια επαγγελματική κατάρτιση και στρατιωτική παιδεία και οι οποίοι θα στελεχώσουν τα Στρατιωτικά Νοσοκομεία και των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.

Η ΣΑΝ ανήκει στα Α.Σ.Ε.Ι. και η φοίτηση διαρκεί τέσσερα χρόνια. Κατά τη διάρκεια της φοίτησης, οι σπουδαστές διαμένουν υποχρεωτικά στις εγκαταστάσεις σε θαλάμους των τεσσάρων ατόμων. Η σίτιση και η υγειονομική περίθαλψη παρέχονται από τη Σχολή. Η έξοδος καθορίζεται από την Παρασκευή το απόγευμα έως το βράδυ της Κυριακής. Σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της Σχολής, προβλέπονται ολιγοήμερες διακοπές κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων

και του Πάσχα καθώς και διακοπές διάρκειας ενός μήνα, το καλοκαίρι.

Το εκπαιδευτικό έτος ξεκινάει τον Σεπτέμβριο και τελειώνει τον Αύγουστο. Χωρίζεται σε δυο εκπαιδευτικές περιόδους, στο τέλος της καθεμιάς ακολουθεί 15 ημερη εξεταστική περίοδος στο ΕΚΠΑ.

Εκπαίδευση (Ακαδημαϊκή)

Η εκπαίδευση των σπουδαστών περιλαμβάνει την *Ακαδημαϊκή* και την *Στρατιωτική*.

Η *Ακαδημαϊκή Εκπαίδευση* παρέχεται από το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ, με στόχο την ανάπτυξη, μετάδοση και εφαρμογή της νοσηλευτικής γνώσης. Η *Θεωρητική Εκπαίδευση*

Από την εκπαίδευση σε ΚΑΡΠΑ.

συγκροτεί τον κορμό της επιστημονικής κατάρτισης των σπουδαστών της Σχολής, έχοντας πάντα ως γνώμονα ότι η σύγχρονη Νοσηλευτική Επιστήμη στοχεύει στην προστασία και βελτίωση των ικανοτήτων, την πρόληψη της ασθένειας, την ανακούφιση του “υποφέρειν” και τη συνηγορία στη φροντίδα ατόμων, οικογενειών και πληθυσμών. Παράλληλα με τη θεωρητική,

και η *Κλινική Εκπαίδευση* είναι εξίσου αναγκαία για την κατάλληλη προετοιμασία επιστημόνων Νοσηλευτών ικανών να ασκήσουν τη Νοσηλευτική σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η κλινική εκπαίδευση των σπουδαστών πραγματοποιείται στα Στρατιωτικά Νοσοκομεία και στα νοσοκομεία του ΕΣΥ.

Επικουρικά με την παρεχόμενη από το ΕΚΠΑ εκπαίδευση, στη Σχολή πραγματοποιούνται επιμορφωτικά μαθήματα (Ξένες γλώσσες, Αγγλική Ιατρική Νοσηλευτική και Στρατιωτική Ορολογία), σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό της Σχολής, καθώς και φροντιστηριακά μαθήματα (Νοσηλευτικές Εφαρμογές και Καρδιοαναπνευστική Αναζωογόνηση). Επίσης, για την καλλιέργεια της επιστημονικής σκέψης και την ενημέρωση τους στις εξελίξεις στον τομέα της υγείας, οι σπουδαστές συμμετέχουν σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, ενώ πραγματοποιούνται επιμορφωτικές διαλέξεις γενικής Παιδείας στη Σχολή.

Εκπαίδευση (Στρατιωτική)

Η Στρατιωτική εκπαίδευση περιλαμβάνει:

2. Θεωρητική εκπαίδευση

Συντελεί στη σταδιακή εισαγωγή των σπουδαστών της Σχολής στον στρατιωτικό τρόπο σκέ-

Παρέλαση
25ης Μαρτίου.

ψης και εκπαίδευσης. Καλλιεργείται το πνεύμα του καθήκοντος, της πειθαρχίας και της ακριβούς συμμόρφωσης στις γενικές διατάξεις του στρατεύματος, με στόχο να κατανοήσουν απόλυτα τον ρόλο και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στις ΈΔ και την πατρίδα. Αυτό επιτυγχάνεται παρακολουθώντας μαθήματα στρατιωτικού περιεχομένου.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της Θεωρητικής Στρατιωτικής Εκπαίδευσης, η Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής, συμμετέχει στο **Military Erasmus (Emilyo)**, που είναι μια Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανταλλαγή νέων αξιωματικών, εμπνευσμένη από το πρόγραμμα Erasmus. Το Emilyo τελεί υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Κολλεγίου Ασφάλειας και Άμυνας, του ESDC. Σε αυτό το πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των στρατιωτικών ιδρυμάτων της Ευρώπης, αξιωματικοί και σπουδαστές συμμετέχουν σε συσκέψεις και σεμινάρια υπό την αιγίδα του Κολλεγίου.

B. Πρακτική εκπαίδευση

Η πρακτική στρατιωτική εκπαίδευση επιτυγχάνεται αρχικά με τη βασική στρατιωτική εκπαίδευση των πρωτοετών σπουδαστών κατά την εισαγωγή τους στη σχολή, με τις ασκήσεις αόπλου-ενόπλου, καθώς και με την καθημερινή σωματική αγωγή και στρατιωτική υπηρεσία (διμοιρία υπηρεσίας, ένοπλες σκοπιές, όργανα υπηρεσίας κ.ά). Έτσι οι σπουδαστές αναλαμβάνουν πλήρως τη φύλαξη της Σχολής εκτελώντας ένοπλες υπηρεσίες, λαμβάνουν μέρος στη μεγάλη στρατιωτική παρέλαση της 25ης Μαρτίου και απονέμουν τιμές στις επίσημες τελετές της Σχολής.

Η πρακτική στρατιωτική εκπαίδευση των σπουδαστών περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- ❖ Πραγματοποίηση βολών.
- ❖ Πορείες.
- ❖ Αντιμετώπιση Απωλειών Υγείας (ΑΥ) σε περίοδο πολέμου και ειρήνης.

Από την εκπαίδευση των φοιτητών ΣΑΝ

- ❖ Χειμερινή και θερινή διαβίωση, όπου οι σπουδαστές σε συνθήκες υπαίθρου εφαρμόζουν όσα έχουν διδαχτεί στα πλαίσια της στρατιωτικής τους εκπαίδευσης.
- ❖ Εκπαιδευτικά ταξίδια και επισκέψεις σε Στρατιωτικές Μονάδες και χώρους πολιτιστικού, ιστορικού και εθνικού ενδιαφέροντος.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος Στρατιωτικής Μορφωτικής βοήθειας στην Σχολή (από το 1997) δύναται να φοιτήσουν αλλοδαποί σπουδαστές από χώρες φιλικά προσκείμενες προς την Ελλάδα.

Οι αλλοδαποί υποψήφιοι σπουδαστές αφού ολοκληρώσουν με επιτυχία το σχολείο εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας εντάσσονται ως πρωτοετείς σπουδαστές στη Σχολή. Στη συνέχεια ακολουθούν την ίδια ακαδημαϊκή και στρατιωτική εκπαίδευση με τους ημεδαπούς σπουδαστές. Όλοι οι αλλοδαποί σπουδαστές έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους Έλληνες σπουδαστές.

Οι σπουδαστές συμμετέχουν σε αθλητικές ομάδες λαμβάνοντας μέρος σε αγώνες που διοργανώνονται μεταξύ των ΑΣΕΙ.

Συμμετέχουν σε προγράμματα εθελοντικής αιμοδοσίας, που πραγματοποιούνται στη σχολή, στο κλιμάκιο Υπουργείου Υγείας ανά τρίμηνο, ή όπου αλλού ζητηθεί.

Τέλος, η σχολή εκδίδει το περιοδικό με τίτλο «Προσανατολισμοί», το οποίο προβάλλεται και σε ηλεκτρονική πλέον μορφή στο site της Σχολής.

Από το 1946 η Σχολή, με απρόσκοπτο ενδιαφέρον και προσπάθεια, εκπαιδεύει και διαμορφώνει σύγχρονους Αξιωματικούς Νοσηλευτές με άρτια επαγγελματική κατάρτιση και στρατιωτική παιδεία ικανούς να ασκούν αποτελεσματικά τα καθήκοντα του νοσηλευτή προς όφελος των ΕΔ, αλλά και της πολιτείας όποτε απαιτηθεί.

ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ (ΕΘΝΙΚΕΣ & ΔΙΕΘΝΕΙΣ)

Εξαιρετικά σημαντική είναι η συμμετοχή των περισσότερων μελών ΔΕΠ σε εθνικά, περιφερειακά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα για

- ❖ Τη διενέργεια πολυκεντρικών μελετών, ή διδακτορικών μελετών.
- ❖ Τη διδασκαλία μαθημάτων σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές που σπουδάζουν σε Τμήματα ή Σχολές Πανεπιστημίων της χώρας.
- ❖ Και την υποστήριξη ανάπτυξης νοσηλευτικών προγραμμάτων σπουδών σε όλα τα Πανεπιστήμια της Ελλάδος και της Κύπρου.

Σημαντικό γεγονός για το Τμήμα απετέλεσε το 1995 η συνδιοργάνωση με την Εταιρεία Νοσηλευτικών Σπουδών του 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου στο οποίο συμμετείχαν συνολικά 1500 άτομα από όλες τις ηπείρους.

Εξίσου ξεχωριστή ήταν και η διοργάνωση το 1989 του 1ου Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα «Παιδί και Θάνατος» από το Τμήμα Νοσηλευτικής και τη Β΄ Παιδιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου για πρώτη φορά συναντήθηκαν από όλο τον κόσμο, κλινικοί και ερευνητές που φροντίζουν παιδιά στην αρρώστια και το θάνατο για να ανταλλάξουν τις γνώσεις και εμπειρίες τους. Λίγα χρόνια αργότερα, διοργανώθηκε από το Τμήμα Νοσηλευτικής και το Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα «Όταν η αρρώστια και ο θάνατος επηρεάζουν τη σχολική ζωή».

Το 2018 διοργανώθηκε στο Τμήμα μας το 4ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Παιδιατρικής Νοσηλευτικής σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παιδιατρικών Νοσηλευτών (Paediatric Nursing Associations of Europe PNAE), στο οποίο συμμετείχαν παιδιατρικοί νοσηλευτές από την Ευρώπη, Ιαπωνία, Βραζιλία και ΗΠΑ.

Παράλληλα με τα πανελλήνια και διεθνή συνέδρια που έχουν διοργανώσει καθηγητές του Τμήματος, οι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος διοργανώνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα από το 1989, το δικό τους Συνέδριο που έλκει μεγάλο αριθμό φοιτητών, αποφοίτων και νοσηλευτών από όλη την Ελλάδα.

Το 2018 υπεγράφη σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ του τμήματος μας, με το τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου του Hong Kong, αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα ανταλλαγών στους τομείς εκπαίδευσης και έρευνας και της παροχής ευκαιριών ενδυνάμωσης της επικοινωνίας των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών. Το συντονισμό της συμφωνίας ανέλαβε η καθηγήτρια Ε. Πατηράκη η οποία τον Μάιο 2019 υποδέχθηκε ομάδα πέντε τεταρτοετών φοιτητών του Πανεπιστημίου του Hong Kong. Τα επόμενα έτη οι μετακινήσεις δεν ήταν εφικτές λόγω των συνθηκών περιορισμού από COVID19. Ωστόσο το Τμήμα μας ήταν ένας από τους συνδιοργανωτές του Διεθνούς Συνεδρίου (10^ο Hong Kong International Nursing Forum και 3ο Sigma Asia Region Conference) 7-10 Δεκεμβρίου 2020. Μέλη ΔΕΠ και μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολούθησαν και συμμετείχαν στο υβριδικό συνέδριο με 5 επιλεγμένες αναρτημένες.

Από το 2019 υπάρχει συνεργασία της Καθηγήτριας Ελισάβετ Πατηράκη και του Επίκουρου Καθηγητή Στυλιανού Κατσαραγάκη με τα Τμήματα Νοσηλευτικής και Νομικής του Πανεπιστημίου Keele, Ηνωμένο Βασίλειο που διαθέτει πολυετή εμπειρία στη διεξαγωγή μεταπτυχιακού προγράμματος Ηθικά και Νομικά Ζητήματα στην Ανακουφιστική Φροντίδα. Μετά την εποικοδομητική επίσκεψη τους το 2019, μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν στη διδασκαλία μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος Εξειδικευμένη Ανακουφιστική Φροντίδα και Προηγμένη ηγεσία στην Νοσηλευτική Ογκολογία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

Στο Τμήμα Νοσηλευτικής επιτελείται και πολύ σημαντικό και κοινωνικά ωφέλιμο έργο, χάρη στη διεπιστημονική συνεργασία των καθηγητών με κοινοτικούς φορείς, επιστημονικές εταιρείες και πολίτες.

Για παράδειγμα, Το Εργαστήριο Κοινωνικής Νοσηλευτικής με διευθύντρια την Καθηγήτρια Αθηνά Καλοκαιρινού, ανέπτυξε σημαντικές κοινωνικές δράσεις εστιασμένες στις ευάλωτες ομάδες. Σε συνεργασία με τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και το Υπουργείο Υγείας ανέπτυξε προγράμματα Κατ'Οίκον νοσηλείας (ΑΚΕΣΩ-1) σε τρεις πόλεις της Ελλάδος (Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Ιωάννινα). Επίσης προσέφερε διαδικτυακά μια σειρά μαθημάτων και διαλέξεων στις Φυλακές της Αυλώνας, με θέματα υγειονομικού ενδιαφέροντος για την πρόληψη νοσημάτων όσων κρατούνται, ενώ πρόσφατα συμμετείχε στο ευρωπαϊκό χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα IENE8, που εστιάζει στην προσπάθεια προαγωγής δράσεων, με στόχο την ενδυνάμωση οικογενειών μεταναστών και προσφύγων μέσω της επιμόρφωσης και βελτίωσης των γονικών τους δεξιοτήτων.

Στα πλαίσια του προσφυγικού, εξίσου σημαντική είναι η συνεργασία του Τμήματος με την «Μέρμνα», αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που ειδικεύεται στη φροντίδα παιδιών που βιώνουν σημαντικές απώλειες ζωής, και η οποία από το 2016 έως σήμερα επιμορφώνει και στηρίζει εργαζόμενους με ασυνόδευτους ανήλικες πρόσφυγες και μετανάστες. Χάρη σε αυτήν την πλούσια συνεργασία έχουν εκδοθεί 4 έντυπα στα ελληνικά και αγγλικά για την ψυχολογική στήριξη ανήλικων προσφύγων ενώ πρόσφατα συμμετέχουν από κοινού σε πανελλαδική μελέτη που χρηματοδοτείται από το ΕΛΙΔΕΚ για την ψυχική υγεία ασυνόδευτων ανηλίκων.

Δύο ακόμα πολύτιμες συνεργασίες του Τμήματος Νοσηλευτικής με κοινο-

τικές υπηρεσίες αφορούν στο χώρο της Ανακουφιστικής Φροντίδας για ενήλικες, για παιδιά και για τις οικογένειές τους, όπου δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών να εκπαιδευτούν και να ασκηθούν στις αρχές της ανακουφιστικής φροντίδας. Η «Μέρμινα» που ιδρύθηκε το 1995 από την κα Παπαδάτου σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς και έμπειρους κλινικούς από το χώρο της παιδιατρικής, είναι ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα που παρέχει παιδιατρική ανακουφιστική φροντίδα στο σπίτι

και στηρίζει οικογένειες παιδιών που πενθούν την απώλεια αγαπημένου προσώπου ενώ η «Γαλιλαία», που ιδρύθηκε το 2010 από τον Μητροπολίτη Μεσσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικόλαο, είναι ο μοναδικός φορέας στη χώρα μας που λειτουργεί ξενώνα ανακουφιστικής φροντίδας σε συνδυασμό με υπηρεσία κατ'οίκον ανακουφιστική φροντίδας και Μονάδα ημερήσιας απασχόλησης και φροντίδας για ενήλικες ασθενείς με καρκίνο και νόσο του κινητικού νευρώνα. Και οι δυο φορείς στελεχώνονται από αποφοίτους νοσηλευτές του Τμήματός μας ενώ οι Καθηγήτριες Δ. Παπαδάτου και Ε. Πατηράκη παρέχουν πολυετές εθελοντικό έργο.

Σε ένα άλλο πεδίο, η διευθύντρια του εργαστηρίου Πρόληψης, καθηγήτρια Π. Σουρτζή συνέβαλε ενεργά στην ανάπτυξη του προγράμματος "Πρόληψη και Προαγωγή Υγείας των Ηλικιωμένων-ΗΠΙΟΝΗ" ως Α' αντιπρόεδρος της Ελληνικής Γεροντολογικής και Γηριατρικής Εταιρείας, καθώς επίσης και στην ανάπτυξη προγραμμάτων διαγενεακής αγωγής υγείας. Το πρόγραμμα "Φροντίζοντας τον παππού και τη γιαγιά" αποτελεί ένα από τα προγράμματα που

έχουν αναπτυχθεί με συντονισμό του Υπουργείου Υγείας και έχουν εγκριθεί από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ).

Επίσης, σε συνεργασία με το ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, συνεχίζεται η εφαρμογή του προγράμματος "Υγιεινή και Ασφάλεια στο Σχολικό Περιβάλλον" με την έγκριση του ΙΕΠ σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Σημαντική είναι η προσφορά της κ. Σουρτζή και ως συνδιαχειρίστρια της Ηλεκτρονικής Γηροντολογικής και Γηριατρικής Βιβλιοθήκης που ως σκοπό έχει την ενημέρωση των ειδικών αλλά και των ηλικιωμένων και των φροντιστών τους σε θέματα που αφορούν στους ηλικιωμένους.

Ένα ακόμα εργαστήριο με πλούσιο έργο είναι των Παιδιατρικών Νοσηλευτικών Εφαρμογών με διευθύντρια την κ. Μάτζιου Βασιλική, το οποίο πρόσφατα ανέπτυξε κοινωνικές δράσεις που εστιάζουν σε γονείς και παιδιά. Για παράδειγμα: (α) δημιουργήσε ενημερωτικό υλικό για εκπαιδευτικούς και

σχολικούς νοσηλευτές σχετικά με τη φροντίδα του παιδιού με σακχαρώδη διαβήτη το οποίο εγκρίθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας καθώς και έντυπο υλικό για την αντιμετώπιση επειγόντων καταστάσεων στα παιδιά, με πολύτιμες πληροφορίες όσον αφορά την αντιμετώπιση ανακοπής με καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση, της πνιγμονής από εισρόφηση, και του πυρετού από παθητικό κάπνισμα. Τέλος, σημαντική είναι και η κοινωνική προσφορά της κας Β. Μάτζιου όσον αφορά θέματα υγείας ως παραγωγός της εκπομπής «Η νοσηλευτική στην Υπηρεσία του Ανθρώπου» στο ραδιοφωνικό σταθμό της Πειραιϊκής Εκκλησίας.

Σημαντική είναι η προσφορά της κ. Θεοδοσοπούλου στην εκπαίδευση σε νοσηλευτές και φοιτητές Νοσηλευτικής της Ελληνικής κοινότητας στην Αίγυπτο το 2004.

Επιπλέον, σημαντικός αριθμός μελών ΔΕΠ συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται σε δήμους, σχολεία, και μη κυβερνητικές οργανώσεις με δράσεις που σχετίζονται με το κάπνισμα, τον αλκοολισμό, τις αλλεργίες, τα ναρκωτικά, τη διατροφή, την παχυσαρκία, την πρόληψη ατυχημάτων, την πρόληψη του καρκίνου, την ανάπτυξη της υπο-

στηρικτικής και ανακουφιστικής φροντίδας ασθενών με απειλητική για τη ζωή νόσο, τις νευρολογικές παθήσεις με προεξάρχουσα την άνοια, τους ηλικιωμένους, την έρευνα σχετικά με τον εγκέφαλο, τη νοσηλεία στο σπίτι, θέματα υγείας και ασφάλειας σε χώρους εργασίας κ.ά.

Στο εξωτερικό ιατρείο της Παιδιατρικής κλινικής, στο νοσοκομείο Παίδων «Παναγιώτη & Αγλαΐας Κυριακού», όπου αντιμετωπίζονται παιδιά με ποικίλα προβλήματα υγείας, υπάρχει από το 2008 διαρκής συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΑΝΘΡΩΠΟΣ, Πνοή, Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες, Κιβωτός, Γιατροί του Κόσμου, Φάρος, Γέφυρες) για την παραπομπή παιδιών προσφύγων προκειμένου να αξιολογηθούν κλινικά και εργαστηριακά, να αντιμετωπιστούν διάφορα χρόνια προβλήματα τους και να συμπληρωθεί ο εμβολιασμός τους. Να σημειωθεί ότι η Παιδιατρική κλινική μεριμνά, μέσω δωρεών, να παρέχονται εμβόλια και στα παιδιά εκείνα στα οποία δεν μπορεί προσωρινά να γίνει συνταγογράφηση.

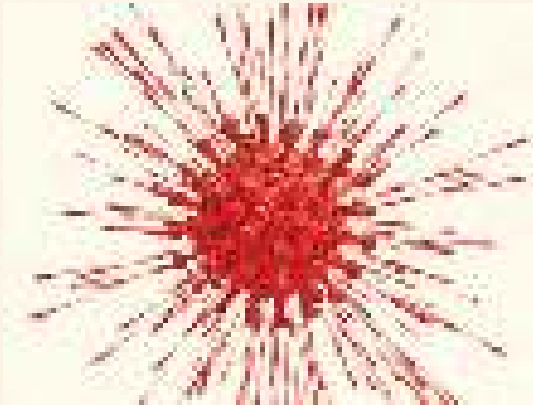
Συνοψίζοντας, την τελευταία πενταετία η κοινωνική προσφορά του Τμήματος στηρίχθηκε σε αξιόλογες δράσεις των καθηγητών του που ανέπτυξαν πλούσιες και εποικοδομητικές συνεργασίες με:

- ❖ *Υπηρεσίες του Συστήματος Υγείας* (Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας).
- ❖ *Επιστημονικές Εταιρείες* (Εταιρεία Νοσηλευτικών Σπουδών, Εθνικό Σύνδεσμο Νοσηλευτών Ελλάδος και διάφορους τομείς εξειδίκευσης του, Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία, Ελληνική Εταιρεία Παιδιατρικής Νοσηλευτικής, Ελληνική Εταιρεία Νευροεπιστημών, Ελληνικές Ιατρικές Εταιρείες διάφορων ειδικοτήτων, Ελληνική Συνεργαζόμενη Ογκολογική Ομάδα, Ελληνική Επιστημονική Εταιρεία Βιοϊατρικής Πληροφορικής και Πληροφορικής της Υγείας).
- ❖ *Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες* (π.χ. Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία, «MERIMNA»-Εταιρία για τη Φροντίδα Παιδιών και Οικογενειών στην Αρρώστια και το Θάνατο, Γαλιλαία, Όμιλος Εθελοντών κατά του Καρκίνου, Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (ΕΕΣ), Γιατροί του Κόσμου, «FRONTIER SCIENCE FOUNDATION-HELLAS»-Εταιρεία για την Προώθηση της Έρευνας στις Κλινικές και Επιδημιολογικές Μελέτες) και
- ❖ *Κοινωνικούς Φορείς* (π.χ. Εθνικό Δίκτυο Πρόληψης Ατυχημάτων και Βίας (Ε.Δι.Π.Α.Β), Εθνικό Ίδρυμα Κωφών), Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (π.χ. ΚΑΠΗ, Δήμους), Υπηρεσίες Υγιεινής της Εργασίας του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.

Σε κάποιες από τις συνεργασίες αυτές πρέπει να επισημάνουμε ότι έχει εμπλακεί μέρος ή το σύνολο των προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών φοιτητών και μελών ΔΕΠ.

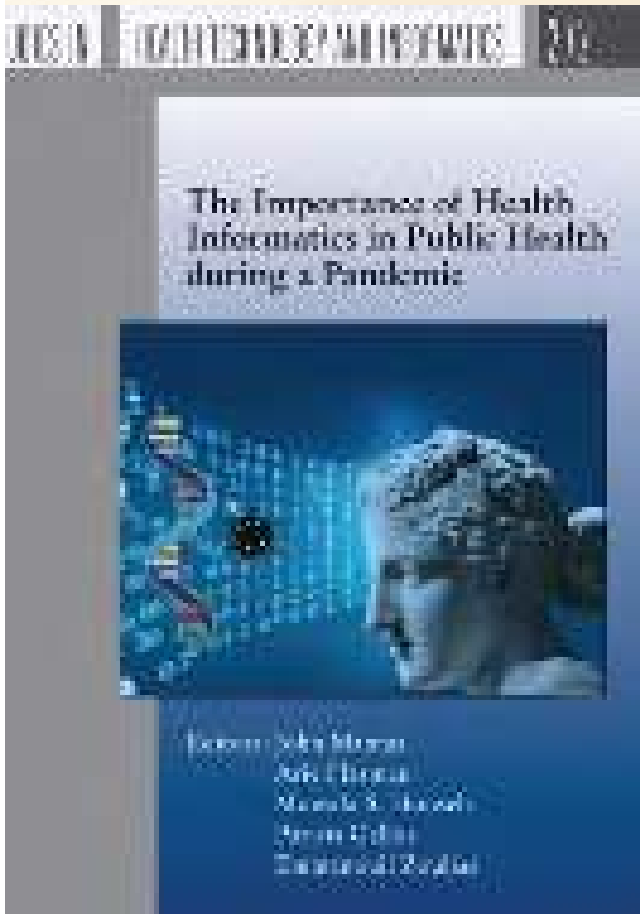

COVID-19

Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν στη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού.

1. INTERNATIONAL WEBINAR: COVID-19 pandemic in Critically ill patients, Athens, 24/09/2020, Faculty and Chair, COVID-19-The new enemy: Professor **Pavlos Myrianthefts** (Greece)
2. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ & ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ, Πρόεδροι: Καθηγητής **Παύλος Μυριανθεύς**, ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΙΑΤΡΙΚΗ και Covid-19, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020, 26 & 27 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020, Διαδικτυακή απ'ευθείας παρουσίαση
  - α) Update of covid-19 period. Professor **Pavlos Myrianthefts**. 6th Hellenic Congress of Thermal Medicine as Complementary Medicine. 9-11/10/2020, Hotel "Galini" Kamena Vourla
  - β) Πνευμονική Ασπεργίλλωση σχετιζόμενη με Covid-19. Καθηγητής **Παύλος Μυριανθεύς** «Σεμινάριο Εντατικής Θεραπείας & Επείγουσας Ιατρικής». 10-12 Σεπτεμβρίου 2021, στον συνεδριακό χώρο του Valis Hotel στον Βόλο
  - γ) Ο ρόλος του Πνευμονολόγου στην Π.Φ.Υ. και τη διαχείριση της Λοίμωξης CoViD-19. Καθηγητής **Παύλος Μυριανθεύς**. Εκπαιδευτικό webinar εταιρείας Boehringer Ingelheim Ελλάς, 14 Απριλίου 2021
3. Οργάνωση Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα «Η συμβολή της Πληροφορικής της Υγείας στην αντιμετώπιση της Πανδημίας» με πρόεδρο της επιστημονικής και οργανωτικής επιτροπής τον **Καθηγητή Ιωάννη Μαντά**. Το συνέδριο οργανώθηκε διαδικτυακά και οι επιστημονικές εργασίες καταχωρήθηκαν στο PubMed.

Εξώφυλλο Πρακτικών Συνεδρίου.

4. Infovac.greece: Δημιουργία από το 2011, με την Α' Παιδιατρική Κλινική του ΕΚΠΑ, ενημερωτικού και διαδραστικού σε πραγματικό χρόνο για την ενημέρωση παιδιάτρων, γενικών γιατρών, παθολόγων και άλλων επαγγελματιών υγείας σχετικά με τα εμβόλια και τους εμβολιασμούς, σε συνεργασία με τον αντίστοιχο της Ελβετίας. Το Infovac.gr αποτελεί κατά την περίοδο της πανδημίας σημαντικό εργαλείο ενημέρωσης για τα εμβόλια COVID-19. (Υπεύθυνη: Καθηγήτρια **Ιωάννα Παυλοπούλου**)
5. Τέλος, την περίοδο της πανδημίας δημιουργήθηκαν από την κ. **Μάτζιου** διαδικτυακά παραμύθια «Η γατούλα η Μυρτώ μαθαίνει για τον κορονοϊό» και «Η γατούλα η Μυρτώ μαθαίνει πώς να προστατεύεται από τον κορονοϊό» με σκοπό την ενημέρωση παιδιών για την πανδημία και κατόπιν έγκρισης από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας είναι διαθέσιμο στην πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΦΟΡΕΙΣ

Πολλά μέλη ΔΕΠ, ανάλογα με το γνωστικό τους αντικείμενο εκπροσωπούν το Τμήμα σε **Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς οργανισμούς, επιτροπές και όργανα**, όπως για παράδειγμα, σε επιτροπές του ΥΥΚΑ και του ΚΕΣΥ, του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων, της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών, του Εκτεταμένου Προγράμματος Εμβολιασμών στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, της Εθνικής Επιτροπής για την Ανακουφιστική Φροντίδα, του Κέντρου Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ) και του σημερινού Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), όπου χάρη στη συμμετοχή 30 μεταπτυχιακών φοιτητών το Τμήμα ανέλαβε την ευθύνη της συνδρομικής επιτήρησης των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004. (EFMI-IMIA-UNICEF).

Άλλοι διεθνείς οργανισμοί στους οποίους εκπροσωπείται το Τμήμα μέσω των μελών ΔΕΠ, είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), η Ομοσπονδία Νοσηλευτών Υγιεινής Εργασίας, η Ευρωπαϊκή Εταιρία Νοσηλευτικής Ογκολογίας, η Ευρωπαϊκή Εταιρία Ανακουφιστικής Φροντίδας, η UNICEF, η Διεθνής Εταιρία Βιομετρίας, ενώ από το 1994 το Τμήμα έχει την ευθύνη της εκπροσώπησης της χώρας μας στην Επιτροπή Υγείας του ΟΟΣΑ και την ευθύνη της προετοιμασίας των Ελληνικών Στατιστικών στη Διεθνή Βάση Δεδομένων Υγείας (OECD Health Data base).

EFMI

EUROPEAN FEDERATION
for MEDICAL INFORMATICS

ΔΩΡΕΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

Από την ίδρυσή του, το Τμήμα Νοσηλευτικής, πριν από 40 χρόνια, και με τη λειτουργία και τους αποφοίτους του, έχει επηρεάσει καταλυτικά τόσο τη νοσηλευτική εκπαίδευση όσο και την άσκηση της νοσηλευτικής στις υπηρεσίες υγείας. Σήμερα, το όραμα του Τμήματος είναι αφενός να βελτιώσει τη νοσηλευτική εκπαίδευση των φοιτητών (θεωρητική και κλινική) και αφετέρου να προάγει τη συνεχιζόμενη, δια βίου εκπαίδευση των επαγγελματιών νοσηλευτών, αλλά και άλλων επαγγελματιών υγείας, με την οργάνωση προγραμμάτων δια βίου μάθησης και έρευνας για την παροχή ποιοτικής φροντίδας σε υγιείς και ασθενούντες πληθυσμούς όλων των ηλικιών. Είναι σημαντικό να οργανώνονται προγράμματα δια βίου μάθησης για το προσωπικό των νοσοκομείων για να βοηθήσουν στην επικαιροποίηση, τη βελτίωση και την αύξηση της γνώσης και των απαιτούμενων δεξιοτήτων.

Τον Σεπτέμβριο του 2017, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ), ανακοίνωσε τη χρηματοδότηση μιας σειράς έργων υποδομών και εκπαίδευσης, με προϋπολογισμό που υπερβαίνει τα \$500 εκατομμύρια. Επίσης στο πλαίσιο αυτό, ανακοίνωσε την πρόθεσή του να υποστηρίξει με δωρεά, ύψους τουλάχιστον €200 εκατομμυρίων, ένα σύνολο σημαντικών έργων στον τομέα της Υγείας στην Ελλάδα, και την υπογραφή σχετικού Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του ΙΣΝ. Επίσης, στις 28-11-2017 ορίστηκε επιτροπή που αφορούσε το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ (Απόφαση 882/28-11-2017) με μέλη τους Καθηγητές: Χρυσούλα Λεμονίδου, ως Πρόεδρος, Ελισάβετ Πατηράκη, Ιωάννη Μαντά και Χρήστο Μαυρογιάννη, προκειμένου να διαχειριστεί ζητήματα σχετικά με τη δωρεά.

Η υλοποίηση των δωρεών ξεκίνησε με την υπογραφή στις 21 Μαρτίου, 2018, Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Το μνημόνιο υπεγράφη σε τελετή στο Μέγαρο

Μαζίμου στην οποία παρευρέθηκε, μετά από πρόσκληση, και η Πρόεδρος του Τμήματος Νοσηλευτικής.

Στη συνέχεια, το Ελληνικό Δημόσιο προχώρησε στη σύσταση των ομάδων έργου καθώς και της Ειδικής Συμβουλευτικής Επιτροπής που πραγματοποιούν συναντήσεις με στόχο την αποτελεσματική σύμπραξη όλων των εμπλεκόμενων μερών, την ενημέρωση για την πορεία του συνολικού έργου, τη διαχείριση διαφόρων θεμάτων που μπορεί να προκύπτουν σχετικά με την

πρόοδο των εργασιών, και την ανταλλαγή, προβληματισμών και προτάσεων. Στην επιτροπή το Τμήμα Νοσηλευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Ε.Κ.Π.Α. εκπροσωπείται από τον εκάστοτε Πρόεδρο του.

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2018 (ν. 4564/2018 (Α'170), κυρώθηκε με νόμο από το Ελληνικό Κοινοβούλιο η Σύμβαση Δωρεάς μεταξύ του ΙΣΝ και του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ορίζει το συμβατικό πλαίσιο, τους γενικούς όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης των δωρεών.

Σε συνάντηση με τους Σύμβουλους του Ιδρύματος κατά την επίσκεψή τους στο Τμήμα μας, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει τεράστια ανάγκη για υλικούς και ανθρώπινους πόρους, όπως:

1. Επιπλέον αμφιθέατρα και αίθουσες διδασκαλίας.
2. Σύγχρονα εργαστήρια εξοπλισμένα με εξειδικευμένους προσομοιωτές ενηλίκων και παιδιών στο νοσοκομείο και την κοινότητα.
3. Την οργάνωση σύγχρονων εργαστηρίων Ανατομίας, Βιολογίας-Βιοχημείας και Παιδιατρικού Ερευνητικού Εργαστηρίου με ειδικό τεχνολογικό εξοπλισμό.
4. Τεχνολογικό εξοπλισμό για εξ-αποστάσεως διδασκαλία και τηλε-διασκέψεις.

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

5. Σύγχρονο εξοπλισμό για την εκπαίδευση φοιτητών και επιλεγμένων πληθυσμών στόχων (π.χ. εκπαιδευτικοί στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση) στην παροχή πρώτων βοηθειών, όπως η καρδιοαναπνευστική ανάνηψη (ΚΑΡΠΑ).

Πέρα από το κτηριολογικό και τις ανάγκες σε εξοπλισμό, εξαιρετικά σημαντική θεωρήθηκε και η υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού με:

1. Χρηματοδότηση ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
2. Υποτροφίες για ανταλλαγές φοιτητών και καθηγητών και άλλες συνεργασίες με πανεπιστήμια του εξωτερικού
3. Υποτροφίες μελών ΔΕΠ και άλλου διδακτικού προσωπικού για εκπαίδευση στο εξωτερικό.

Σε συνάντηση με κλιμάκιο του ΙΣΝ των Διευθυντών των Τομέων και Εργαστηρίων προσδιορίστηκαν οι ανάγκες σε εξοπλισμό, εκπαιδευτικά και ερευνητικά προγράμματα, καθώς και υποτροφίες για εκπαίδευση στο εξωτερικό. Επίσης, για την καλύτερη υλοποίηση των δωρεών, το ΙΣΝ προσκάλεσε ομάδα ειδικών του Πανεπιστημίου και του Νοσοκομείου Johns Hopkins (ΗΠΑ).

Τον Ιανουάριο του 2019 υποβλήθηκαν στο ΙΣΝ οι πρώτες προτάσεις για χρηματοδότηση ομαδοποιημένες σε 4 άξονες:

1. Εξοπλισμός εργαστηρίων, γραφείων και αιθουσών διδασκαλίας.
2. Χρηματοδότηση ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και υποτροφιών.
3. Υποτροφίες – κλινικοί εκπαιδευτές.

Το ΙΣΝ χρηματοδότησε επιπλέον ταξίδι στις ΗΠΑ και την οργανωμένη επίσκεψη στο Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου και το Νοσοκομείο Johns Hopkins στη Βαλτιμόρη από τις 18 έως τις 22 Μαρτίου, 2019 στην οποία συμμετείχαν εκ μέρους του Ιδρύματος, ως επικεφαλής της αποστολής, ο Ομότιμος Καθηγητής και Ακαδημαϊκός κ. Χαράλαμπος Ρούσσος, η Καθηγήτρια και Πρόεδρος, την περίοδο εκείνη, του Τμήματος Νοσηλευτικής Χρυσούλα Λεμονίδου, η Καθηγήτρια και Διευθύντρια του Εργαστηρίου Κοινωνικής Νοσηλευτικής Αθηνά Καλοκαιρινού και η Καθηγήτρια και Διευθύντρια του Ερ-

γαστηρίου Παιδιατρικής Νοσηλευτικής Βασιλική Μάτζιου ως εκπρόσωποι του Τμήματος Νοσηλευτικής.

Η επίσκεψη στο Johns Hopkins, School of Nursing, ήταν ιδιαίτερα σημαντική επειδή αποκομίστηκαν σημαντικές εμπειρίες για τις μεθόδους εκπαίδευσης και άσκησης της σύγχρονης νοσηλευτικής σε ένα κέντρο αριστείας. Η επίσκεψη στο Νοσοκομείο, έδωσε την ευκαιρία να διαπιστωθεί το υψηλό επίπεδο των νοσηλευτών, στην πλειονότητά τους μεταπτυχιακού επιπέδου, τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, τον τρόπο άσκησης της νοσηλευτικής, τις συνθήκες εργασίας και γενικότερα το εξαιρετικό περιβάλλον τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους ασθενείς και τους επισκέπτες. Αυτό δημιούργησε την ανάγκη, την προσδοκία και την πεποίθηση ότι θα μπορούσαμε να επιτύχουμε αυτό το επίπεδο νοσηλευτικής εκπαίδευσης και φροντίδας στην Ελλάδα, γιατί όπως ανέφερε η Dea Dr. Patricia Davidson, **«Σήμερα οι Νοσηλευτές είναι συνεργάτες και ηγέτες στη φροντίδα υγείας. Ο ρόλος τους στη φροντίδα των ασθενών είναι ασύλληπτος. Λόγω του επιπέδου εμπλοκής με τους ασθενείς, είναι η γέφυρα μεταξύ των ασθενών και του συστήματος φροντίδας υγείας, η ηθική πυξίδα για τα δικαιώματα και την ασφάλεια των ασθενών».**

Οι τελικές προτάσεις διαβιβάστηκαν στο ίδρυμα και στις 5 Ιουνίου, 2019 οι προτάσεις αξιολογήθηκαν θετικά, σύμφωνα με τον Πίνακα 4.

Στις 27 Ιανουαρίου 2020 με το Νόμο 4655/2020 (Τεύχος Α', Αρ. Φύλλου 16) έγινε κύρωση των επιμέρους συμβάσεων δωρεάς της από 6.9.2018 Σύμβασης Δωρεάς μεταξύ του Ιδρύματος «Κοινωφελές Ίδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος» και του Ελληνικού Δημοσίου για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υποδομών στον τομέα της υγείας που κυρώθηκε με τον ν.4564/2018(Α'170) και άλλες διατάξεις. Στον παραπάνω νόμο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται Επιμέρους Σύμβαση Δωρεάς-Έργο ΙΙΙΑ [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7], μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού με την επωνυμία «Κοινωφελές Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» και του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στην οποία αναφέρονται οι όροι υλοποίησης του νέου έργου. Στο άρθρο 1 της σύμβασης (Σκοπός και αντικείμενο) αναφέρεται: «Αντικείμενο της παρούσας Επιμέρους Σύμβασης είναι η προμήθεια ειδικού ιατρικού εξοπλισμού για τις ανάγκες του Τμήματος Νοσηλευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΕΚΠΑ, όπως υποδείχθηκαν από το ΕΚΠΑ και τη Σχολή και επισυνάπτονται

Πίνακας 5

Εγκεκριμένος εξοπλισμός και προγράμματα
ύψους 2.913.288,00 ευρώ

S/N	Category	Requested Amount	Review Coments	Approved Amount
U1	Nursing Lab	486.812 €	OK, pending space allocation / design	486.812 €
U2	Paediatric Nursing Lab	148.060 €	OK, pending space allocation / design	148.060 €
U3	Health Informatics Teaching Laboratory	95.000 €	OK	95.000 €
U4	Instruments for the Lab of a Prevention (a Nurse Led Teaching Lab)	15.700 €	OK, pending space allocation / design	15.700 €
U5	Human Anatomy Lab	500.000 €	OK for 2 Anatomage tables	200.000 €
U6	First Aid Lab	95.380 €	OK, pending space allocation / design	95.380 €
U7	Biology-Biochemistry Lab	227.500 €	OK partially	120.000 €
U8	Paediatric Reacher Lab	43.350 €	OK	43.350 €
U9	Vascular Access Laboratory (A Nurse Led Laboratory for Teaching and Service Proviton)	114.000 €	OK	114.000 €
U10	ICU and Pulmonary Lab	85.000 €	OK	85.000 €
U11	Electronic Equipment Classrooms	84.128 €	OK	84.128 €
U12	For Departmental Staff (Teaching and Secretariat)	50.048 €	OK	50.048 €
U13	Nursing Lab Staffs Offices Furniture and Equipment	10.469 €	OK	10.469 €
U14	Educational Programs	1,008.825 €	50% matching funds	500.000 €
U15	Research Programs	428.549 €	Replace it by a rewards scheme – HI_cons to elaborate	220.000 €
U16	Academic Scholarships 10 for 3 years	600.000 €	OK – at least 1 for the biology lab	600.000 €
U17	Specific Scholarships	45.341 €	OK	45.341 €
Total		4.038.162€		2.913.288 €

ως Παράρτημα 1, στο οποίο προσδιορίζεται τόσο το είδος του Ειδικού Ιατρικού Εξοπλισμού όσο και το προτεινόμενο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα μετά από ειδικό έλεγχο του είδους, της ποσότητας και των τεχνικών προδιαγραφών, καθώς και των υφιστάμενων δομών και λειτουργιών της Σχολής».

Στην επιμέρους σύμβαση, ένα σημαντικό μέρος της δωρεάς αφορά στην προμήθεια και εγκατάσταση προσομοιωτών στα βασικά εργαστήρια του Τμήματος, όπως Ανατομίας, Κλινικο-νοσηλευτικών και παιδιατρικών εφαρμογών, Αγγειακής Προσπέλασης, Υγιεινής της Εργασίας, Μονάδων Εντατικής Θεραπείας και Πρώτων Βοηθειών (π.χ. προσομοιωτές καρδιοαναπνευστικής ανάνηψης και προσομοιωτές προχωρημένης υποστήριξης της ζωής/εξειδικευμένης καρδιοαναπνευστικής ανάνηψης και αυτόματος εξωτερικός απινιδιστής με οπτικές φωνητικές οδηγίες). Επισημαίνεται ότι το 96% των πιστοποιημένων Πανεπιστημιακών Νοσηλευτικών Σχολών των ΗΠΑ χρησιμοποιούν προσομοιωτές στην εκπαίδευση, μια εκπαιδευτική μέθοδο με άριστα αποτελέσματα στην απόκτηση δεξιοτήτων σε ένα απόλυτα ελεγχόμενο, ασφαλές περιβάλλον, πριν την είσοδο των φοιτητών στον κλινικό χώρο. Είναι αναντίρρητο γεγονός ότι η κλινική εκπαίδευση των φοιτητών σε νοσοκομεία είναι προβληματική καθώς η στελέχωσή τους σε νοσηλευτικό προσωπικό είναι ιδιαίτερα χαμηλή και αφετέρου είναι ελάχιστοι οι νοσηλευτές πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, τα νοσοκομεία σε έναν μεγάλο βαθμό είναι στελεχωμένα με νοσηλευτικό προσωπικό δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, δεν υπάρχει ο θεσμός του κλινικού εκπαιδευτή, για την κλινική και εργαστηριακή εκπαίδευση των φοιτητών.

Επίσης, η συμβολή του Ιδρύματος είναι σημαντική με την **έγκριση των υποτροφιών** σχετικά με την εκπαίδευση του προσωπικού σε ένα από τα πιο αναγνωρισμένα πανεπιστήμια στον κόσμο, το Johns Hopkins των ΗΠΑ.

Μία επιπλέον βοήθεια στο πλαίσιο της δωρεάς του ΙΣΝ για την επίλυση του πολύ σημαντικού προβλήματος της απουσίας κλινικών εκπαιδευτών, είναι η χρηματοδότηση για την **πρόσληψη 10 ακαδημαϊκών υποτρόφων (εννέα νοσηλευτών και 1 Βιολόγου)** με κλινική/εργαστηριακή εμπειρία για να αναλάβουν το συντονισμό, τη διδασκαλία και επίβλεψη των φοιτητών κατά την εργαστηριακή και κλινική άσκηση τόσο στα νοσοκομεία όσο και στην κοινότητα (π.χ. Κέντρα Υγείας, Γηροκομεία κ.λπ.). Είναι προφανές ότι αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την παροχή ποιοτικής φροντίδας στους πολίτες

υγιείς και ασθενείς. Επιστημονικά υπεύθυνοι για τις δύο κατηγορίες ακαδημαϊκών υποτρόφων ορίστηκαν η Καθηγήτρια Ελισάβετ Πατηράκη, για τους Νοσηλευτές και ο Καθηγητής Αντώνης Σταματάκης για τον Βιολόγο (9η/26-06-2020).

Επίσης η δωρεά δίνει τη δυνατότητα οργάνωσης σύγχρονων εργαστηρίων Ανατομίας, Βιολογίας-Βιοχημείας και Παιδιατρικού Ερευνητικού Εργαστηρίου με ειδικό τεχνολογικό εξοπλισμό, π.χ. η Τράπεζα Anatomage είναι το μόνο σύστημα ανατομίας που έχει πλήρως τμηματοποιημένο πραγματικό ανθρώπινο σώμα σε τρισδιάστατη (3D) δομή. Οι φοιτητές μπορούν να οπτικοποιήσουν την ανατομία ακριβώς όπως θα ήταν σε ένα πτώμα. Οι μεμονωμένες δομές (όργανα-ιστοί) ανακατασκευάζονται σε ακριβή 3D δομή δημιουργώντας ένα εξαιρετικό επίπεδο ανατομίας.

Επίσης, ο αιτούμενος εξοπλισμός για το εκπαιδευτικό εργαστήριο Βιολογίας-Βιοχημείας θα χρησιμοποιηθεί για την εκπαίδευση όλων των πρωτοετών φοιτητών Νοσηλευτικής στις βασικές μεθόδους βιολογίας του κυττάρου και μοριακής βιολογίας (όπως μικροσκοπία, ELISA και ανάλυση DNA). Αυτό θα ενισχύσει την κατανόηση των εννοιών σχετικά με το κύτταρο και τη μοριακή βιολογία του, τις κυτταρικές αντιδράσεις τόσο κάτω από φυσιολογικές καταστάσεις όσο και παρουσία νοσημάτων.

Από την άλλη πλευρά, ο αιτούμενος εξοπλισμός για τις ερευνητικές ανάγκες του ίδιου εργαστηρίου, αλλά και του παιδιατρικού ερευνητικού εργαστηρίου, θα προάγει την εκπαίδευση των μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδακτόρων στη βασική έρευνα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Τμήμα Νοσηλευτικής συμμετέχει σε δύο διατμηματικά/διδρυματικά μεταπτυχιακά προγράμματα στο χώρο των βασικών βιολογικών επιστημών, που απαιτούν διπλωματική εργασία (Master Thesis), όπως συμβαίνει σε όλα τα Πανεπιστήμια του κόσμου. Επιπλέον, διεθνώς προωθείται η παροχή φροντίδας με βάση ερευνητικά τεκμήρια (Evidence Based Practice) και επομένως η γνώση της ερευνητικής μεθοδολογίας και η δυνατότητα αξιολόγησης των ερευνητικών δεδομένων επιβάλλει όχι μόνο τη διδασκαλία αλλά και τη διεξαγωγή έρευνας ή συστηματικής ανασκόπησης με βάση επιστημονικές αρχές και κριτήρια.

Είναι προφανές ότι η Νοσηλευτική βρίσκεται στο σημείο διεπαφής της *βασικής έρευνας με την κλινική πρακτική, σε αυτό που ονομάζεται Μεταφρα-*

στική Έρευνα, με στόχο την εξατομικευμένη θεραπευτική παρέμβαση. Πάντα ο στόχος της Νοσηλευτικής είναι να συμβάλει στην ικανοποίηση των θεραπευτικών αναγκών και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών, στόχος που αποτελεί και μία από τις βασικές αρχές της έννοιας της μεταφραστικής έρευνας. Επίσης, η ίδια η φύση της νοσηλευτικής πρακτικής συνεχώς απαιτεί παρεμβάσεις που βασίζονται σε βιοϊατρικές γνώσεις. Η σωστή κλινική πρακτική απαιτεί τη βαθιά, ουσιαστική κατανόηση των μοριακών και κυτταρικών μηχανισμών τόσο της ασθένειας όσο και της θεραπευτικής παρέμβασης.

Η ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού για **εξ-αποστάσεως διδασκαλία** και **τηλε-διασκέψεις**, του εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας και δικτυακών υποδομών του Τμήματος και των εργαστηρίων Πληροφορικής της Υγείας και των πολυμέσων, αλλά και η αναβάθμιση του δικτύου όλης της σχολής από 10 Mbps σε 100 Mbps, είναι ιδιαίτερα σημαντική σήμερα

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022: Ημερες καριερας και μεταπτυχιακά προγράμματα.

στον αιώνα της τεχνολογίας. Οι προηγμένες σύγχρονες τεχνολογίες επηρεάζουν όλες τις επιστήμες, τα επαγγέλματα και την εκπαίδευση. Το εργαστήριο Πληροφορικής της Υγείας, χρησιμοποιείται για την εκπαίδευση φοιτητών στο πλαίσιο και άλλων μαθημάτων, πλην της πληροφορικής, όπως για παράδειγμα η Νοσηλευτική Βασισμένη σε Τεκμήρια (Evidence Based Nursing Practice). Επίσης, ένα από τα πολλά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών που προσφέρει το Τμήμα Νοσηλευτικής είναι το Διαπανεπιστημιακό-Διατμηματικό Πρόγραμμα στην Πληροφορική της Υγείας-Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Ο διεθνής ανταγωνισμός απαιτεί εξειδικευμένους επαγγελματίες και ποιοτικές υπηρεσίες. Η απόκτηση ικανοτήτων στον τομέα της Πληροφορικής προσφέρει στους μελλοντικούς νοσηλευτές ένα ισχυρό εργαλείο για να ανταπεξέλθουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες του επαγγελματικού τους χώρου.

Εκτός από τον τεχνολογικό εξοπλισμό και τις υποτροφίες, είναι σημαντική και η υποστήριξη οκτώ (8) εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία σχετίζονται κυρίως με την ανάπτυξη δεξιοτήτων των νοσηλευτών, με την παροχή εξειδικευμένων και επικαιροποιημένων γνώσεων και τριών (3) ερευνητικών προγραμμάτων. Επίσης, το Τμήμα Νοσηλευτικής συμμετέχει και στη δωρεά που αφορά στην αντιμετώπιση του τραύματος (ATLS & ATCN) και την πρόληψη των νοσοκομειακών λοιμώξεων, ενώ συμμετείχε και σε χρηματοδοτούμενο από το ΙΣΝ ερευνητικό πρόγραμμα για την πρόληψη των νοσοκομειακών λοιμώξεων, μέσω του ΓΟΝΚ «Οι Άγιοι Ανάργυροι» στο οποίο είναι εγκατεστημένες οι κλινικές και τα εργαστήρια του Τμήματος. Το πρόγραμμα αυτό υλοποιήθηκε από το Κέντρο Κλινικής Επιδημιολογίας και Έκβασης Νοσημάτων (CLEO).

Με την οικονομική υποστήριξη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, το Τμήμα Νοσηλευτικής μπορεί να αναδειχθεί σε ένα σύγχρονο, εκπαιδευτικό και ερευνητικό κέντρο Νοσηλευτικής Αριστείας, το οποίο θα μπορέσει να προάγει, να αναδείξει και να μεταδώσει τη γνώση σε νέους νοσηλευτές και άλλους επαγγελματίες υγείας, ανταποκρινόμενο στον κοινωνικό και εκπαιδευτικό του ρόλο, συμβάλλοντας και στην οικονομική ζωή του τόπου μέσα από συνέργειες με φορείς στον ευρύτερο χώρο της υγείας. Με τον σύγχρονο εξοπλισμό μπορούμε να μεγιστοποιήσουμε την εμπειρία των φοιτητών, να προ-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΙΣ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022: Ημερες καριερας
και μεταπτυχιακά προγράμματα.

άγουμε την ανταγωνιστική μας έρευνα, να επηρεάσουμε την οικονομική ανάπτυξη και να βελτιώσουμε τη φροντίδα υγείας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η δωρεά αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία υποστήριξης για το Τμήμα Νοσηλευτικής. Θα μας επιτρέψει να συνεχίσουμε να παρέχουμε άριστη ακαδημαϊκή και ερευνητική εμπειρία για να προσελκύουμε και να διατηρούμε τους καλύτερους φοιτητές, καθηγητές και άλλο προσωπικό.

Με την απόφασή του ΙΣΝ να επενδύσει με τη δωρεά στη Νοσηλευτική επιτελεί ένα σημαντικό κοινωνικό έργο, γιατί οι νοσηλευτές είναι εκεί για τον συνάνθρωπο, στην υγεία, στην ασθένεια και στην απώλειά του, ανεξάρτητα από φύλο, χρώμα, εθνικότητα και κοινωνική τάξη. Είναι βέβαιο ότι η προσφορά στη Νοσηλευτική, επιστρέφει άμεσα και σε πολλαπλάσιο βαθμό στην κοινωνία.

Τέλος, απευθύνουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στον Πρόεδρο του ΙΣΝ κ. Ανδρέα Δρακόπουλο, στα Μέλη του ΔΣ και όλους τους Συμβούλους και Συνεργάτες του Ιδρύματος για την υποστήριξη και εξαιρετική συνεργασία. Επίσης, ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον Ομότιμο Καθηγητή και Ακαδημαϊκό κ. Χα-

ράλαμπο Ρούσσο για τη διαχρονική υποστήριξη της Νοσηλευτικής, την κ. Argero Roula Siklas για τη σημαντική βοήθεια που μας προσέφερε εκ μέρους του Ιδρύματος κατά την επίσκεψή μας στη Νοσηλευτική Σχολή και το Νοσοκομείο Johns Hopkins, καθώς και όλη την ιεραρχία και τους συναδέλφους του Νοσοκομείου για τη θερμή υποδοχή, την ενημέρωση, και την παροχή τεχνογνωσίας, έντυπων και ηλεκτρονικών υλικών.

Από την διαδικτυακή εκδήλωση στο ΙΣΝ με τον Πρόεδρο του ΙΣΝ κ. Δρακόπουλο και τον Γ.Γ του Υ.Υ. κ. Θεμιστοκλέους.

Πρόεδρος του Τμήματος καθηγητής Π. Μυριανθέας με τον επικ. καθηγητή Τάκη Κουλουβάρη στο συνέδριο του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (Nostos - Health) στις 23 και 24 Ιουνίου 2022 στην Εθνική Βιβλιοθήκη του ΚΠΣΝ Πίσω διακρίνεται και η *Betsy McCaughey (former lieutenant governor of New York and founder of the Committee to Reduce Infection Deaths)*.

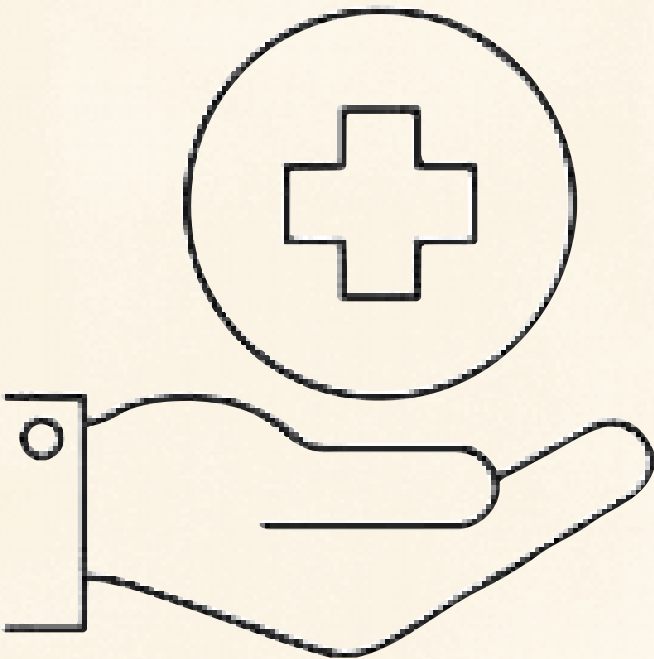

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η νοσηλευτική σήμερα είναι σε ένα σταυροδρόμι, ελεύθερη από πολλούς περιορισμούς του παρελθόντος, αντιμέτωπη με διαρκώς αναπτυσσόμενα πεδία εφαρμογών, καθώς αναγνωρίζεται τόσο ο κομβικός της ρόλος όσο και η υψηλού επιπέδου συνεισφορά της στη διασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών υγείας.

Αναμφισβήτητα, στη χώρα μας, μετά την ίδρυση του πρώτου Τμήματος Νοσηλευτικής στο ΕΚΠΑ και την έναρξη των προγραμμάτων μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών, οι νοσηλευτές που αποφοίτησαν έχουν στελεχώσει τις υπηρεσίες υγείας καθώς και την εκπαίδευση. Ωστόσο αυτό που κυρίως έχει επιτευχθεί είναι η αλλαγή στην επιστημονική συμβολή και τη διαπραγματευτική δύναμη της νοσηλευτικής.

Επομένως, είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν εθνικοί νοσηλευτικοί στόχοι και ένα κοινό νοσηλευτικό όραμα που θα κατευθύνουν όλες τις αποφάσεις αφενός στο χώρο της εκπαίδευσης, και αφετέρου στο χώρο της οργάνωσης και παροχής νοσηλευτικών υπηρεσιών. Το όραμα του Τμήματος είναι η συνεχής βελτίωση της θέσης του νοσηλευτή στο σύστημα υγείας και απρόσκοπτη συμμετοχή του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε κάθε επίπεδο.

Μέλη Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ -ΤΡΙΕΣ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Μυριανθεύς Παύλος	Πρόεδρος Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ Καθηγητής Εντατικολογίας – Πνευμονολογίας, Διευθυντής Εργαστηρίου Λειτουργικού Ελέγχου Πνευμόνων Βρογχοσκοπήσεων & Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>pmiriant@nurs.uoa.gr</i>
2.	Κωνσταντίνου Ευάγγελος	Αναπληρωτής Πρόεδρος, Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Εργαστήριο Αγγειακής Προσπέλασης, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>ekonstan@nurs.uoa.gr</i>
3.	Θεοδοσοπούλου Ελένη	Διευθύντρια Τομέα Χειρουργικού Νοσηλευτικού, Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>etheodosopoulou@yahoo.gr</i>
4.	Μαντάς Ιωάννης	Διευθυντής Τομέα Δημόσιας Υγείας, Πρόεδρος ΕΔΕ του ΔΠΜΣ, Διευθυντής Εργαστηρίου Πληροφορικής της Υγείας, Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>jmantas@nurs.uoa.gr</i>
5.	Παπαδάτου Δανάη	Διευθύντρια Τομέα Ψυχικής Υγείας και Επιστημών Συμπεριφοράς, Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>dpap@nurs.uoa.gr</i>
6.	Πατηράκη Ελισάβετ	Διευθύντρια Παθολογικού - Νοσηλευτικού Τομέα, Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>epatiraki@nurs.uoa.gr</i>

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ -ΤΡΙΕΣ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
7.	Αλεβιζόπουλος Γεώργιος	Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Ψυχιατρική Κλινική, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	giorgosalevizopoulos@gmail.com
8.	Γιαννακοπούλου Μαργαρίτα	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	mgiannak@nurs.uoa.gr
9.	Δαφνή Ουρανία	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	udafni@nurs.uoa.gr
10.	Ελευσινιώτης Ιωάννης	Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Παθολογική Κλινική, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	ielefs@nurs.uoa.gr
11.	Καϊτελίδου Δάφνη	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	dkaitelid@nurs.uoa.gr
12.	Κακλαμάνος Ιωάννης	Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Χειρουργική Κλινική, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	ikakla@med.uoa.gr
13.	Καλοκαιρινού Αθηνά	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	athkal@nurs.uoa.gr
14.	Κούκια Ευμορφία	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	ekoukia@nurs.uoa.gr
15.	Μαλαματένιου Φλώρα	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	fmalamat@nurs.uoa.gr
16.	Μάτζιου Βασιλική	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	vmatziou@nurs.uoa.gr
17.	Μπίρμπας Κωνσταντίνος	Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	birbas@gmail.com
18.	Παυλοπούλου Ιωάννα	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο «Αγλαΐα Κυριακού»	idpavlop@nurs.uoa.gr

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ -ΤΡΙΕΣ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
19.	Σταματάκης Αντώνιος	Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>astam@nurs.uoa.gr</i>
20.	Σουρτζή Παναγιώτα	Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>psourtzi@nurs.uoa.gr</i>
21.	Φιλντίσης Γεώργιος	Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Κλινική Εντατικής Νοσηλείας - Μ.Ε.Θ. ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>gfildisis@nurs.uoa.gr</i>

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ -ΤΡΙΕΣ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Κατσούλας Θεόδωρος	Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Κλινική Εντατικής Νοσηλείας, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>tkatsoul@nurs.uoa.gr</i>
2.	Πασχάλη Αντωνία	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>anapscha@nurs.uoa.gr</i>
3.	Χατζούλης Μιχαήλ	Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Ψυχιατρική Κλινική, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>mhadjulis@nurs.uoa.gr</i>
4.	Θεόδωρος Μαριόλης – Σαψάκος	Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Χειρουργική Κλινική, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>tmariolis@nurs.uoa.gr</i>

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ -ΤΡΙΕΣ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Βελονάκη Βενετία - Σοφία	Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>venvel@nurs.uoa.gr</i>
2.	Κατσαραγάκης Στυλιανός	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>stkats@nurs.uoa.gr</i>
3.	Φώτος Νικόλαος	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ	<i>nikfotos@nurs.uoa.gr</i>

ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (ΕΔΙΠ)			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Βουζάβαλη Φωτεινή	ΕΔΙΠ, Τομέας Παθολογικός Νοσηλευτικός – Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών	<i>fvouz@nurs.uoa.gr</i>
2.	Ζούλιας Εμμανουήλ	ΕΔΙΠ, Τομέας Δημόσιας Υγείας – Εργαστήριο Πληροφορική της Υγείας	<i>ezoulias@nurs.uoa.gr</i>
3.	Ζώγας Σπυρίδων	ΕΔΙΠ, Τομέας Δημόσιας Υγείας – Εργαστήριο Πληροφορική της Υγείας	<i>spirosz@nurs.uoa.gr</i>
4.	Καλαφάτη Μαρία	ΕΔΙΠ, Τομέας Παθολογικός Νοσηλευτικός – Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών	<i>mkalafat@nurs.uoa.gr</i>
5.	Κορομπέλη Άννα	ΕΔΙΠ, Τομέας Χειρουργικός Νοσηλευτικός – Κλινική Εντατικής Νοσηλείας, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>akorompe@nurs.uoa.gr</i>
6.	Λιάσκος Ιωσήφ	ΕΔΙΠ, Τομέας Δημόσιας Υγείας – Εργαστήριο Πληροφορική της Υγείας	<i>iliaskos@nurs.uoa.gr</i>
7.	Μπόζας Ευάγγελος	ΕΔΙΠ, Τομέας Παθολογικός Νοσηλευτικός – Παιδιατρικό Ερευνητικό Εργαστήριο	<i>ebozas@nurs.uoa.gr</i>
8.	Παϊκοπούλου Δήμητρα	ΕΔΙΠ, Τομέας Παθολογικός Νοσηλευτικός – Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών	<i>dpaikopoulou@nurs.uoa.gr</i>

ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (ΕΤΕΠ)			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Βιολάκη Ναυσικά	ΕΤΕΠ, Τομέας Δημόσιας Υγείας – Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εξειδικευμένη Ανακουφιστική Φροντίδα και Προηγμένη Νοσ/κή Ογκολογία» και «Προηγμένη Επείγουσα και Εντατική Παιδιατρική Νοσ/κή Φροντίδα»	<i>nviolaki@nurs.uoa.gr</i>
2.	Δρόση Ευαγγελία	ΕΤΕΠ, Τομέας Βασικών Επιστημών	<i>edrosi@nurs.uoa.gr</i>
3.	Κόνιαρη Ευδοξία	ΕΤΕΠ, Τομέας Παθολογικός Νοσηλευτικός – Εργαστήριο Κλινικονοσηλευτικών Εφαρμογών, ΓΟΝΚ «Άγιοι Ανάργυροι»	<i>evikon@nurs.uoa.gr</i>
4.	Κούλα Αγγελική	ΕΤΕΠ, Τομέας Ψυχικής Υγείας και Επιστημών Συμπεριφοράς	<i>akoula@nurs.uoa.gr</i>
5.	Μαργαρίτη Γεωργία	ΕΤΕΠ, Τομέας Δημόσιας Υγείας	<i>gmargar@nurs.uoa.gr</i>
6.	Διαμαντοπούλου Δήμητρα	ΕΤΕΠ, Τομέας Ψυχικής Υγείας και Επιστημών Συμπεριφοράς, Ψυχιατρική Κλινική	<i>dimdiamant@nurs.uoa.gr</i>

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Μαντζουράνη Ελένη	ΜΟΝΙΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΕ	<i>emantz@nurs.uoa.gr</i>
2.	Βασιλοπούλου Μαρία	ΜΟΝΙΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΠΕ	<i>mavasilop@uoa.gr</i>
3.	Καρβελά Ουρανία	ΙΔΑΧ ΠΕ	<i>karvela@nurs.uoa.gr</i>
4.	Μπίτσα Βικτώρια	ΙΔΑΧ ΔΕ	<i>vibitsa@nurs.uoa.gr</i>
5.	Αλεξοπούλου Θεοδώρα	ΙΔΑΧ ΔΕ	<i>thalexop@uoa.gr</i>
6.	Θεοδωρόπουλος Αθανάσιος	ΙΔΑΧ ΔΕ	<i>atheod@nurs.uoa.gr</i>
7.	Γρίβα – Λιαπίκου Κωνσταντίνα	ΙΔΑΧ ΥΕ	<i>konstgriva@nurs.uoa.gr</i>

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ / ΜΟΝΙΜΟ - ΙΔΑΧ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Πολυμενάκη Αικατερίνη	ΙΔΑΧ ΠΕ, Τομέας Χειρουργικός Νοσηλευτικός	<i>polymen@uoa.gr</i>
2.	Χατήρης Εμμανουήλ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΠΕ, Τομέας Παθολογικός Νοσηλευτικός	<i>mchatiris@uoa.gr</i>
3.	Αλαμπάνος Δημήτριος	ΜΟΝΙΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΔΕ, Εργαστήριο Πληροφορικής της Υγείας- Τεχνικός Δικτύων Υπολογιστών	<i>dimitrisal@nurs.uoa.gr</i>

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ / ΣΙΔΔ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Ισαακίδου Μαριάννα	ΣΙΔΔ, Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας - Πληροφορική της Υγείας"	<i>marianis@nurs.uoa.gr</i>
2.	Μακρυνιώτη Θεοδώρα	ΣΙΔΔ, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Προηγμένη Κλινική Νοσηλευτική"	<i>dmakrinioti@nurs.uoa.gr</i>
3.	Μπλαντζούκα Ολυμπία	ΣΙΔΔ, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εφαρμοσμένη Νοσηλευτική Επιστήμη"	<i>olbla@nurs.uoa.gr</i>
4.	Παπανικολάου Ευθυμία	ΣΙΔΔ, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Διαχείριση Κρίσεων και Μαζικών Καταστροφών και Νοσηλευτική Δημόσιας Υγείας"	<i>eparani@nurs.uoa.gr</i>
5.	Χαραλαμπίδου Μάρθα	ΣΙΔΔ, Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας - Πληροφορική της Υγείας"	<i>mcharal@nurs.uoa.gr</i>

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ -ΤΙΔΕΣ			
A/A	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Στοιχεία Επικοινωνίας
1.	Γάλλος Παρίσης	Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ, Ακαδημαϊκός Υπότροφος Πειραιά	<i>parisgallos@yahoo.com, parisgallos@nurs.uoa.gr</i>
2.	Σίσκου Όλγα	Επίκουρη Καθηγήτρια ΠΑΠΕΙ	<i>olsiskou@nurs.uoa.gr</i>

Συμμετέχοντες στην Υλοποίηση του Κειμένου

- ❖ Μυριανθεύς Παύλος, Καθηγητής,
Πρόεδρος Τμήματος
- ❖ Μαντάς Ιωάννης, Καθηγητής
- ❖ Σουρτζή Παναγιώτα, Καθηγήτρια
- ❖ Παπαδάτου Δανάη, Καθηγήτρια
- ❖ Μάτζιου Βασιλική, Καθηγήτρια
- ❖ Πατηράκη Ελισάβετ, Καθηγήτρια
- ❖ Καλοκαιρινού Αθηνά, Καθηγήτρια
- ❖ Σταματάκης Αντώνης, Καθηγητής
- ❖ Θεοδοσοπούλου Ελένη, Καθηγήτρια
- ❖ Κακλαμάνος Ιωάννης, Καθηγητής
- ❖ Αλεβιζόπουλος Γεώργιος, Καθηγητής
- ❖ Ζούλιας Εμμανουήλ, Ε.ΔΙ.Π.